

Lagtima vinterting den 15 februari 1720 vid Fristad gästgivaregård.

§ 5.

Pär Olofsson i Torp haver till detta ting instämman låtit änkan hustru Anna Larsdotter i Nybble, angående något **olovligt betande**, men kommo med varandra i vänlighet överens om följande deras förlikningsskrift ad acta innehåller:

" Vi underskrivne utlovar till Pär Olofsson i Torp något hö, för det vi på dess åkerrenar i Nybble hava avbetat i allt för allt, samt för expenser 6 daler silvermynt inom 6 veckors dag.

Häremot Pär Olofsson sig utlåter intet vilja vara mot, det änkan hustru Anna Larsdotter, som Nybble åbor, nu låta när hon vill dess egna åkerrenar, därest intet honom på något sätt å hans ägor varder.

Sker förnär de dessutom efter det utlyst förbud skall plikta, vilket allt å bägge sidor vi hålla skall, som med egna händer och bomärken betygas.

Fristad den 15 februari 1720

Uppå egna och mina barn Pär Olofsson i Torp
Anna Larsdotter i Nybble (Bomärken)

Lagtima vinterting den 15 februari 1720 vid Fristad gästgivaregård.

§ 20.

Emedan Sven Jonsson i Tåby vid häradsrätten vidgått, det haver han år 1714 utav Sven Jansson Bruce, **till låns tagit** mot pant i silverskål och 4 stycken silverskedar, femtiofyra kopparmynt karoliner.

Alltså i förmåga av Kongl Majts plakat 1681 prövar häradsrätten skäligt, det bör Sven Jonsson till Sven Bruce, inom 14 dagars tid härefter, antingen betala ovanstående 54 daler kopparmynt uti karoliner eller låta värdera och sedan avstå panterna.

Huremedels Sven i Tåby är pliktig att återtaga de 21 stycken mynttecken av samma mynt, som han för Sven Bruce vid ..... samma mynt, hos landsfiskålen Claes Caléen förledet år ensammat haver.

Därför bör Sven Bruce av Sven i Tåby åtnjuta 6 silverdaler.

Sven i Tåby ville betala i plåtar vad dömt är och Sven Bruce förklarade sig nöjd med.

Lagtima vinterting den 15 februari 1720 vid Fristads gästgivaregård.

§ 28.

Gamla nämndemannen Joan Claesson i Blinnestad och dess son nämndeman Jonas Jonsson ibm, hava tilld etta ting instämman låtit Nils Nilsson, Johan, Gustaf och Knut Jonssöner i Fristad, angående **någon skada**, som deras kreatur förleden sommar gjort på **Blinnestads gärde**.

Och efetr någon mindre konferens, uppå häradsrättens föreställning över det instämnda målet, författades följande förlikning:

" Som för oss undertecknade funnits, att våra kreatur kommit att göra Jon Claesson och Jonas Jonsson i Blinnestad ofred och skada på deras säd uti gärdet.

Alltså utfästa vi att giva i allt för allt, nästkommande höst sex tunnor blandkorn uti god och strid göd och detta allt med expensen inlämnat

Huru med vi Jon och Jonas i Blinnestad äro väl tillfreds och å bägge sidor ödmjukast anhålla, det denna vår förlikning nu till protokollet föres och med dom befästes, som med våra händer och bomärken bevittnas.

Fristad den 17 september anno 1720.

Nils Nilsson, Johan Jonsson och Knut Jonsson i Fristad.

Jon Claesson och Jonas Jonsson i Blinnestad, "

Förestående med vad ting inför häradsrättens slutna transaktion och förening varder till följe av Kongl Majts rättegångsförordning anno 1695 § 23 varder med häradsrättens dom lagstadgad.

Lagtima vinterting den 17 februari 1720 vid Fristads gästgivaregård.

§ 29.

Bengt Nilsson i Fyrby framkom för häradsrätten och begärde, det måtte honom efterlätas, att till ved få **nederfälla tvenne gamla torra och ihåliga ekstubar**, vilka till annat än ved icke tjänliga äro.

Nämnd med annan tingföljande allmoge, förutan det att nämndeman Måns Trulsson i Brunneby haver besiktigat dessa tvenne ekar, vittna att dessa ekar till intet något skeppsvirke dugliga äro.

För den skull varder sådant än yttermera betygat, att Bengt Nilsson hänvisas, att för sig de tvenne ekar utverka låta och förfaras vidare, som skogsordningen anno 1664 det förmår.

Lagtima vinterting den 17 februari 1720 i Fristads gästgivaregård.

§ 32.

Nils Nilsson och Knut Jonsson i Fristad, landsfiskeln välbetrodde Claes Caléen för hemmanet Fyrby och Olof Trulsson och Nils Pärsson i Brunneby framkommo vid häradsrätten och ödmjukast sökte häradsrättens sannfärdiga vittnesbörd, huruledes deras bästa säd förleden sommar, under det att **fienden ryssen** här i häradet **härjade** på åkrarana utfallit, varav dessa hemman, vilka utmed stora landsvägen jämväl belägna äro och således av militären och de flyktande mycken skada lidit, icke finnas en tunna säd in natura till deras, 1719 års spannmålsavrads betalning, utan dessa åboar vilja bara alltså med penningar betala.

För den skull varder detta förestående i fullkomlig sanning befunnes, varder det under häradets signete, till bevis efter begäran extraderad.

Lagtima vinterting den 17 februari 1720 vid Fristads gästgivaregård.

§ 35.

Inställdes sig för häradsrätten landsfiskalen välbetrodde Claes Caléen å ämbetets och rusthållaren Bengt Nilsson i Fyrby samt fjärdingkarlen Olof Månsson i Ragniltorp å egna vägnar, ange huruledes och kronobåtsman Petter Håkansson Stark.

Denen senare, efter landshövdingens ämbetet uti Linköping resolution av den 8 hujus, fångligt fördd till kronolänsman välbetrodde Hans Wallberg, men ifrån honom endig hit till tingsplatsen kommen, sig förklarade uti de med extra ting den 15 januari nästlidet emot båtsman Stark angivna och av honom bekända edsöresmål, då för häradsrätten och av ovan berörde parter upplästes det uti måden för detta hållna protokoll, huru av lovats att med doms fällande blivit

dissererat förmedelst det landsfiskalen angivit denna båtsman, att jämväl hava visat sig otidig vid ett extra ting den 23 november 1719 mot dåvarande härads-hövdingen Nils Rosvall, vilken jämte vice häradshövdignen med dessa kärende hos häradsrätten alltså skriftligen inkommit, sålunda som följer:

" Såsom för några mig åliggande presente behörigheten i Kalmar län, ej själv kan komma tillstädes, att i ödmjukt följande av välborne herr assesoren och den lovlige häradsrätten sammanstädes extra ting uti Fristad den 15 januari nästlidet utfallna mål, vid det nu påståndna ting, avgiver min revemy angående båtsmannen Petter Stark, som skall av landsfiskalen välbetrodde Claes Caléen vara angiven, att hava överfallit mig vid ett av mig den 23 november 1719, uti Fristad hållet extra ting.

För den skull har jag härmedelst ej obemänt lämna kunna, att jag så mycket mindre av något överfallits av kronobåtsman Stark, vet ej rätta person jag, då när bemälte extra ting hölls, varken själv honom såg, ej med honom tillta, utan när landsfiskeln själv kunna förklara, på vad sätt sådant skett, han mig alldeles obekant är, skall ifrån med rätt stadga fri.

Färnämsta vänner   Nils Rosvall "

I anledning avarv häradsrätten frågadelandsfiskalen Caléen, på vad sätt båtsman Stark sig mot herr häradshövdingen förbrutit.

Landsfiskalen svarade, mig ha blivit berättat, men av vilken vet jag icke kunnat till nämna, det hade båtsman Stark bullrat vid extra tinget och då han efter herr vice häradshövdignens befallning blivit tillsagd att vara stilla, skall han föraktligen svarat, det aktar han varken den ena eller den andra.

Men såsom landsfiskalen icke kan få någon, som vill stå vid orden, så fann han sig icke vidare kunna detta påtala.

Såsom av förra rannsakingen icke funnits tiden vara utsatter när båstamn Stark hemsökt rusthållare Bengt Nilsson i Fyrby.

Alltså gjorde häradsrätten sig därom underrättad och befanns, det skall skett förledet år, några dagar före när båtsmannen skulle antråda marschen åt Carlskrona till sjöexpedition.

Allts frågades Bengt Nilsson i Fyrby, varföre han detta spörsmål, som icke lagligen kunnat haver.

Svarades, jag gav det fö mina grannar straxt, tillstod ej påminna kunde mig allan icke för ännu fullfölja, sedan båtsman Stark straxt bortfor åt Carlskrona och icke förrän nu han kommit åt kronobåtsmannen Petter Starks rotebönder.

Bengt Nilssons grannar Måns Andersson, Nils Nilsson och gästgivare Gustaf Jonsson i Fristad, vilka vid häradsrätten närvarande voro, vidgår det Bengt för dem klagat sig vara av båtsmannen Stark hemsökter.

Fjärdingskarlen Olof Månsson i Ragniltorp haver straxt klagat för kronbefallningsmannen välbetrodde Lars Giöthe, varpå båtsmannen Stark och blivit eftersökter, men icke uppfunnen, så är vid extra ting den 15 januari nuvarande år. Men härom att rannsaka kunde häradsrätten sig intet påminna.

Alltså togs dessa mål till övervägande och dömdes för följande.

Resolutio:

Det haver kronobåtsman Petter Håkansson Stark år 1719, efter eget tillståndades och eliga vittnes åhördd, medvetet varder osams åt rusthållaren Bengt Nilsson i Fyrby och i fullt uppsåt, honom tjuv och skälm kallat, samt med slogsmål överfallit, nämligen två gånger å rad, utan den ringaste givna orsak honom hårdragit, sparkat och slagit så att bloden igenom bägge öronen utrunnit, vilket edsöresmål enligt rika blivit så fullkomligt, som lag kapitel 36 kungjort likt och 22 kapitlet edöresbalken förmå kunnat, helst båtsmannen Petter Stark erkänt, han sedermera kommenderad blivit och till Carlskrona avfarit, då på färd igen gripnen bliva.

Dock likväl som Bengt Nilsson kämpat för sina grannar, förmår protokollet och landsfiskalen välbetrodde Claes Caléen, å Kongl Majts vägnar, som lag kapitel 17 och 18 ting väl förmår, kärat till båtsmannen Petter Håkansson Stark icke allenast för detta, utan och det edsöresbrott båtsmannen åter igen begått, då han förledna hösten med hårdrag överfallet fjärdingskarlen Olof Månsson i Ragniltorp, då uti sin ämbetssyssla stadder, nämligen att inkvartrera och förläggaga dragoner.

Ty kan häradsrätten att denna gången, med förmåga av lag kapitel 1 edsöresbalken och Kongl Majts förordning 1684 den 1 augusti, anse kronobåtsman Petter Håkans-

son, såsom edsöresbrytare, så att han för ovanberörda skällsord och slagsmål uppå Bengt Nilsson i Fyrby och fjärdingskarlen Olof Månsson, böta till följe av det 11 och 13 kapitlet svärjemålseden, nämligen för trenne hårdrag, tre gånger 3 mark silvermynt, för sparkande 3 mark och för ett blodvite på Bengt, då blodet gått honom utur öronen 6 mark, samt för trenne skällsord tillsammans 3 mark silvermynt, vilka böter i anseende till edsöresbalken fördubblas och alltså gör tillsammans 12 daler silvermynt, varförutan kronobåtsman Petter Håkansson i förmåga av det 21 och 35 kapitlet edsöresbalken haver förverkat vad sin och han lösa .....

Dock underställes denna rannsaking och dom den höglovlige Kongl Giötha rikes hovrätt ytterligare rådvisa leuktion och omprövande.

Sedan denna sak avgjorts, haver både Bengt Nilsson i Fyrby och fjärdingskarlen Olof Månsson förklarar båtsmannen Petter Stark få ett som med någon lindrigare straff, om ej undslippa.

Lagtima sommaring den 15 juni 1720 vid Fristad gästgivaregård.

§ 5.

Kronolänsman anställt Anders Andersson framkom för häradsrätten efter stämning kärande till samtlige sockenmän i Tåby socken angående den väg som löper ifrån Mem till Tåby kyrka och befinnes på Brestad hage. Den han påstår de lagligen uppröja och laga måtte.

Bergmästaren välborne Gustaf Danckwardt, Bengt Nilsson i Fyrby, Pär i Torp å egna och sockenboarnas vägnar förklarade sig med åtagande vilja de samtliga, få upptaga den förenämnde väg, att han kan vara laglig och där några andra stycken finnas, som ej voro nöjda, så vilja de eller dem åfinnas värja, med förbehåll, att var och en gård, sedan på sina egna ägor, som kan lyda till vars och ens gård, själv dem härefter hålla och förfärdiga.

Resolutio:

Häradsrätten resolverrar, det bör samtliga Tåby sockenmän och åboar, med det allra första denn väg ifrån Mem till Tåby kyrka i Kronobetjänternas närvaro, samt god försörja samt sedermera de sådant verkställt verkställt, inkomma med vederbörande bevis därom, då häradsrätten häröver sig vidare yttra vill.

Lagtima sommaring den 15 juni 1720 vid Fristad gästgivaregård.

§ 9.

Landsfiskalen välbetrodde Claes Caléen å församlingens vägnar i Tåbu å ena och fjärdingsmannen Olof Månsson i Ragntorp, Pär i Sätra, Sven i Oxtorp, Johan i Nybble, Måns och Nils i Brunneby å andra sidan kärande och svarander inställde sig vid upprop för häradsrätten och voro tvistande angående prästgårdsbyggnad vid Tåby, men omsider däröver blivit sådant slut, som deras skrift härefter ord ifrån ord infört varder:

" Vi underskrivna, som av de övriga våra sockenmän stämde, att hava angående prästgårdsbyggnad, tillstå för oss och våra efterkommande, att bygga och bota uti vår prästgård Tåby, för våra åboende hemmen, icke mot helgårdsbönderna, för att vad därtill skall utgivas, vi till denna prästgårdsbyggnad, lika som vi det gör till kyrkobyggnad, mot helgårdsbönderna häfta.

Fristad den 15 juni 1720

Danckwardt för Almstad, Olof Månsson i Ragntorp, Sven Andersson i Oxtorp, Per Larsson i Sätra, Måns Pålsson i Brunneby, Johan Nilsson i Nybble och Nils Pärsson i Brunneby.2

För den skull och som samtliga svaranderna förestående tillstodo och erkänner finner häradsrätten skäligt och Kongl Majts rättegångsförordning 1695 § 23 enligt, denna transaktion med dom befästa.

Lagtima sommarting den 15 juni 1720 vid Fristads gästgivaregård.

§ 15.

Kronolänsman välbetrodde Anders Andersson har till detta ting instämma låtit nämndeman Måns Pålsson i Brunneby, att visa huruledes han de av Pål Pålsson och Joseph Nilsson i Qvinstad, hos honom lämnade staver åkommit.

Men all den stund Pål Åhlsson och Joseph Nilsson, nu för häradsrätten förklarar, att de stavern hos nämndeman Måns Pålsson i Brunneby, på det Anders Botvidsson i Svällestad, den sedan skulle åter åkomma, förutan det, att Anders Botvidsson betygat, att han så snart han till Måns Pålsson kommit, som var ungefär en timma efteråt, att han stavarna intet fått sina staver igen, så att Måns Pålsson, som i det högsta förklarar sin skuld, således ej döljt stavarna, utan dem som på dess vedkast stodo, till Anders Botvidsson straxt utelämnat.

Alltså och med sådan befunnen beskaffenhet, prövar häradsrätten skäligen, att nu kunna nämndeman Måns Pålsson ifrån kronolänsman Anders Anderssons vidare tilltal fri.

Lagtima sommarting den 15 juni 1720 vid Fristads gästgivaregård.

§ 16

Landsfiskalen välbetrodde Claes Caléen sökte å ämbetets vägnar anklaga torparen Jon Jansson på Tåby ägor, för det han icke allenast hos Måns Pålsson i Brunneby skall **snattat på dess rågekorn**, likaledes på andra ställen uti socknen skall skurit hava.

Jon Jansson kan intet neka till tvenne spannar korn, men för övrigt vill han svärja sig fri.

Landsfiskalen begärer härutinnan anstånd, på det han må kunna göra sig härutinnan närmare underrättad och vidlåtit låta märka kornet med, men Jon Jansson var nökd med uppskov.

Alltså resolverade häradsrätten till detsamma

Ordinarie sommarting den 15 juni 1720 vid Fristads gästgivaregård.

§ 23.

Uppå landshövdingens, högvälborne herr greve Gustaf Bondes, den 2 mars nästlidet avfärdade resolution för bokhållaren uti Stockholm stads politie collegio herr Olof Fundel, å egna och intressenters, svägerskan madam Johanna Macleans och de omyndigas, samt madam Marja Elisabeth Helleveys och dess barns vägnar, haver underskrivne domare efter kommunikationer därav den 3 april till faktorn herr Jacob Spalding den 21 påföljande, varit vid Alms gård uti detta härad, att inventera och till delning uppskriva all den egendom, som uti bemälte faktors hus, efter dess avlidna hustru ..... svägerska salig madam Beata Macleans finnes, då herr faktorn Spalding själv uppgivit och inventarium och belägen, varav befines egendomen med några tomter och verk uti Norrköping, tillsammans sig bestiget 7.922 daler kopparmynt samt dessutom uppförda

1:mo en fordran efter räkning uti faktorn Spaldings sväger Åkermans sterbhus, 5.312 daler 12 öre,

2:mo en fordran 41 daler 6 öre uti salig herr professorn Ekeroths sterbhus och

3:tio 38.517 daler kopparmynt angivna pratension uti avlidne faktor Spaldings avlidne svärfader, vinhandlaren Johan Macleans sterbhus, efter nu av faktorn, med reservation av vidare rätt uppsatt räkning, daterad den 21 april 1720 förhållandes herr akton dessutom,

att vid oförmodelig händelse av disput med respektive arvingar, då få till godo mäta, samt att pactum ante nuptiale 1714, den 10 februari dikterat och förmår, men uti detta inventaris äro sadel, gevär och afktor Spaldings gång- och livkläder intet antecknade, varför jämte faktor Spalding uppgivit en förteckning över sina kreditorer, vilka bestiga sig till 7.152 daler kopparmynt samt lika designation över ett skadestånd herr faktorn lidit uti Norrköping, då fienden ryssen förledet år, densamma härjade och brände, varmedelst faktor Spalding skall mistat till 37.928 daler kopparmynt egendom, så att vad han nu uppgivit, skall vara det enaste som han behörigt äger av lösöre eller av egna egendomar, som under detta invettario begripas bort.

Om detta allt haver underskrivne dannemän den 30 april innevarande år vidare notifierat herr bokhållare Olof Joh. Fundel och intressenter med antydan, att så framt till intressenters riktighets erhållande, den skulle fordra av faktor Spalding edegång, de eller deras laga fullmäktig, då skulle infinna sig vid nu påstående ting.

Till vilken ända faktor Spalding jämväl varde fälldes att vara tillstädes.

Ty uppropades parterna och inställde sig för häradsrätten kommissarien välbetrodde Gustaf Adolp Fors, utav brukspatronen Sven Mo den 9 hujus fullkonstituerade fullmäktig efter bokhållare herr Olof Joh. Fundels på egen, Johanna macleans och dess barns vägnar samt av Maya Elisabeth Helleday å egna och barns vägnar den 9 april 1720 underskriven fullmakt, vilken kommissariei, sedan hand enan sin skriftliga fullmakt uppvist hade, begärde och undfick av alla inventarierna en vidimerad kopia, samt sökte, det måtte faktorn Spalding besvärja dess uppgivna inventarium.

Dock förmodar kommissarien Fors, uppå sin principals vägnar, det faktor Spalding

1:mo bör uppföra Alms rusthålls skatterätt till högresumma än 1.200 daler kopparmynt i enahanda tid, dels där gjorda ansenliga byggnader och

2:mo att vad antingen uti Stockholm eller Norrköping angivit blivit, där en vid samma härads domstolar i full laga förening icke emellan kommat att föras bör,

3:tio att faktorn må förklara sig över den reservation, som gjorts vid synen, att inventario om all rätts åtnjutande till följe av, att partum anti nuptiade faktorn Jacob Spalding vid häradsrätten tillstädes insunerade följande skrift.

"Påminnelse vid mitt överfinnande inventarium, han kommer ännu därtill, nämligen min salig hustrus nådeår affrignation efter sin förre man, herr kaptenen vid Dalregementet salig Christer Ekeman, på 187 daler i silvermynt, vilken affignation jag har lämnat sekreteraren i Stockholm herr Abraham Dahlén, att infordra, gör i kopparmynt daler 562 ännu nu fordrar uti min salig svåger Åkermans sterbhus, för förskjutna omkostnader efter överenkommelse

räkning 57 daler 4 öre,

dito uti min salig svärfader herr Joh. Macleans sterbhus för förskjutna penningar 72 daler 24 öre.

Summa 692 daler silvermynt.

Dock inestår kapten salig Christer Ekermans lön för år 1712 och 1713 till 9 december, då han blev vid Gadebüschen slagen, huru vilket det sig belöper, vet jag intet.

Alm den 3 maj år 1720

Jacob Spalding "

För övrigt säger faktor Spalding sig nu kunnat med tryggt samvete ed avlägga, det kan han intet påminna sig det ringaste, att mer undandöljt uppgivit eller avundat och förmodar, att som nu fördel utur boet, farmdeles måtet följande inehållet

Rusthållet Alm 1200 daler,
tvenne vigselringar 40 daler,
50 lod silver 250 daler,
en byggnad tillbehör 300 daler,

en häst 60 daler,
en resevagn 200 daler,
en bredslåde 40 daler.
Allt 900 daler kopparmynt.

Begravningspenningar, som at humus gaturna mot den kostnad faktoren skall gjort, vid dess avlidna hustru Beata Macleans begravning.

Lantsfiskalen välbetrodde Claes Caléen uppviste för häradsrätten kvartersmästare manhaftig Gabriel Spalding, den 7 maj nästlidet och herr Jacob Spalding junior den 4 maj skriftliga fullmakt, att vid detta tillfälle låta inteckna och rigilera deras mödrars arv, enligt uppvist original avvittnings instrument den 8 februari 1714, för vardea 1.000 daler silvermynt, vilka ännu skola inestå och fiskalen Caléen påstår, framför allt att böra erläggas.

Faktor Spalding säger sig icke kunna vara mot, att samma penningar uttagas och för övrigt även kommissarie Fors gjorde påminnelser förklarar sig

1:mo var Alms katterätt vidkommer, så skall vara uppförd efter inköpet, såsom vad byggnader återstår, den varken är färdig eller skall räknas böra, som stående på rusthållet.

2:mo om de gjorda förbehåll och formetat protensioner med mera, vill faktorn i Stockholm sig vidare yttra och utföra.

Sist beder herr faktoren, att till förekommande av alla misstankar få behörigen de uppgivna inventarier, dock kan förmedelst branden i Norrköpingm då faktorens böcker skola uppbränd blivit, intet säkert säga, medan på hans kreditorer kunna vara flera än de här han uppgivit haver.

Följande edsformulär uppsattes och gavs faktor Spalding till igenomläsande och noga efterländande, då faktorn framkom och uti fullmakttagaren kommissarie Fors närvaro, med fritt mod vid häradsrätten avsåde, med hand på bok, eden så lydande

Jag Jacob Spalding lovar och svär vid Gud och hans heliga evangelium, det haver mig uti de, efter min saliga hustru Beata Macleans upprättade inventarium, icke undandöljt någon egendom som uppgivits bort, utan har jag allt, som mig noga påminna kunnat och till arvingarnas desto bättre rättelse antecknat, uppskrivna och undertecknat, alldeles som de hos den lovlige häradsrätten inlagda skriften varder alldeles.

Så framt mig Gud hjälper till liv och själ
Jacob Spalding.

I anseende till förestående ed, prövar häradsrätten billigt vara, att såsom den egendom, villken här i häradet eller i Norrköping stadd finnes, verkligen är upptagen, uti det inventario, som den 21 april innevarande år herr Spalding upprättat haver och byggning med rusthåll inte bör räknas, så mycket mera, som den faktorn Spalding vid Alm gjort, är nödvändig, ty bör och faktor Spalding intet högre obligeras för utan de pretentioner faktorn ingivit hos sina svågrar och svågerskor samt sterbhusintressenter efter salig vinhandlare Macleans var om uti Stockholm i vänlighet avslutas eller lagligen utföras bör, utan då han på sådant sätt uppgivit inventariesumman hemman i denna orten 7.922 daler kopparmynt, så bör därav billigare och i förmåga av kapitlet 17 giftermålsbalken

1:mo avgå som fördel uti boskifte, till herr faktoren Spalding tvenne trolovningsringar för 40 daler,
en säng med tillbehör 300 daler och
en häst 60 daler
Gör tillsammans 400 daler kopparmynt.

2:mo till gäld och skuld enligt det 22 kapitlet ärvdabalken efter specification den 21 april sistlidet 7.152 daler kopparmynt har under faktor Spaldings svågrar Gabriel co Jacob Spaldinger år 1714 utlovade modernearv till 6.000 daler kopparmynt, eom efter lag och Konmgl. Majts dom 1668 den 4 november proference ägande fordring, jämväl begripen äro, då allena övrigt på denna orten och uti Norrköping bliver 370 daler kopparmynt, om vilka 370 daler kopparmynts fördelning och vad för övrigt utsällts är herr faktor Spalding har, antingen med sin framlidne hustrus arvingar, attöverenskomma eller behörigt forum vidare att föra.

Lagtima hösteting den 11 oktober 1720 vid Fristads gästgivaregård.

§ 5.

Uppå nämndeman Måns Pålsson i Brunneby påminnelse, tillstod tjuven Jonas Gabrielsson Dalström, siga hava förleden vinter varit uti tjänst hos bemälte Måns Pålsson, men på liden yrkan därefter, utav lov ur tjänsten avvikit samt borttagit med sig en bockskinnströja värd 6 daler silvermynt, en yxa värd 1 daler silvermynt, dem Jonas Gabrielsson försålt till Pär i Måsdalen och Mogata socken för 4 daler kopparmynt, men en rulle tobak, åttagna på Matildamannens räkning i Söderköping hos borgaren Husman, nekar Jonas Gabrielsson alldelse till.

Och såsom inga flera tjuvnader mot denna Jonas Gabrielsson uti detta härad angavs, ty kommer han för detat. lika som det förra, att för dom vid den lovlige Bankekinds häradsrätt dömas.

Lagtima hösteting den 11 oktober 1720 vid Fristad gästgivaregård.

§ 9.

Kronolänsman välbetrodde Anders Andersson anklagade på ämbetets vägnar följande häradsboar för olaga broar och några stycken på vägen ifrån Bjärka gärde åt Söderköping, nämligen:

Alm	Sven, Olof och Anders.
Brunneby	Olof, Sven, Nils och Måns.
Fyrby	Bengt och Olof
Fristad	Nils, Gustaf, Knut och Joahn.
Stensvad	Håkan
Skårby	Hans
Tåstad	Sven
Brestad	Anders och Lars
Mems säteri	Sven och Per
Oxtorp	Sven
Skällingstad	Jon och Hindrich
Nybble	Johan
Blinnestad	hustru Kerstin och Jonas
Torp	Pär
Tåby	Jost, Nils, Anders, Lars och rådman Hagman
Ljunga	jungfru Wikman, Hans Ljungeld och Nils.

Men såsom alla av dessa nämnda bönder föregiva, det var av dem gjort sin väg god, havandes länsman denan gången icke kunnat visa, en fullkomlig syn över bemälte väg.

Ty har häradsrätten funnit skäligt för denan gångenr esolvera, att skall den socm icke vid första utsatta termin och vägasyn sig infinner och visar vart sitt vägstycke, vars gott och omlagat vara, förutom den ordinarie boten, vara förfallen till sina 10 daler silvermynts viterbot.

Och skall detta alltså först behörigen på Tåby kyrkogård nästa söndag kungöras, på det ingen sedan må härav lända.

Lagtima hösteting den 11 oktober 1720 vid Frisds gästgivaregård.

§ 10.

Landsfiskalen välbetrodde Claes Caléen inställde sig vid upprop för häradsrätten och efter stämning ville tilltala drängen Simon Månsson ifrån Fastebo i Ringarums socken och Kerstin Nilsson, vilka under sin tjänst uti Tåby prästgård och detta härad, sig i **köttslig beblandelse** med varandra inlåtit hava.

Kerstin Nilsson, som därav ännu havande är, påstår att detta hävdande skall skett under äktenskapslöfte, vilket hon förmodar få fullbordat.

Drängen Simon Månsson är intet tillstådes, ehuru han efter nämndemannen Måns Pålssons i Brunneby bevitnande i rätten, utan haver genom Samuel Bränsicke ifrån Söderköping låtit lysa förfall, som vore han av ett yxhugg uti vänstra benet hindrad ifrån, att comparera vid nu påståndna ting, men kan detta förfall med vittne ab kirurgie attest intet fulltygas.

Kyrkoherden ärevördige herr Johan Collander tillstår för häradsrätten, att dränge Simon sig huggit, då han ännu hos honom i tjänst var, men berättar därjämte, att han sedermera bättre blivit, så att drängen både gå och sitt arbete göra, förutan det mera herr kyrkoherden skall kunna vid anfordran vittna om denna Simons förhållande till berätta.

Landsfiskal Caléen påstår, det må Simon Månsson denna gången med plikt, som utebliven svarandepart ansedd, och att vite honom försatt bliva, att vid nästa ting comparera.

Resolutio:

Emedan Kerstin Nilsson ännu intet barnet fött, den angivna och lagligen instämde drängen Simon Månsson, kan det ringaste litet förfall denna gången, alldeles uteblivit haver.

Alltså anstår denna lagmanssak avgörande till nästa ting, då Simon Månsson skall vara förständigad, att förutom den ordinarie boten vid 10 daler silvermynt uttyda uppå laga ansvar comparera och så vida kan själv emellertid icke skulle sig till äktenskap byggande med Kerstin finna åter, då häradsrätten laga utslag att åhöra.

För uteblivande denna gången bötar Simon Månsson sina 2 riksdaler silvermynt.

Lagtima hösteting den 11 oktober 1720 vid Fristads gästgivaregård.

§ 18.

Uppropades och inställde sig för häradsrätten Jon Larsson i Skällingstad och efter föregången stämning kårade till drängen Sven Persson, angående det han må förbindas **förbliva i år uti tjänst** hos honom, sedan han av Jon städja 28 öre silvermynt upptagit, mot förevisad lön 28 daler kopparmynt om året samt kläder.

Drängen Sven Persson kunde härtill intet neka.

Alltså och i förmåga av tjänsthjomsstadgan anno 1686 § 5 prövar häradsrätten skäligt, det bör Sven Persson antingen tillträda dess i år hos kåranden Jon Larsson lagstadga tjänst, eller till Jon böta hel drängalön 10 daler silvermynt, återgiva städjan 28 öre kopparmynt, samt förnöja Jon här som rättegångs-expenser 5 daler silvermynt.

Lagtima hösteting den 11 oktober 1720 vid Fristads gästgivaregård.

§ 42.

Bergmästaren välborne Gustaf Danckwardt lät för häradsrätten angiva, huru såsom åtskilliga vanartiga människor skola tagit sig före, att **nötterna på dess hasselskog** till Ålmstad, i otid avplocka, varmedelst sker, att hasselskogen nedbrytes och förstöres.

Anhållande således till främjande omm laga tingsförbud.

Denna herr bergmästaren Danckwardt gjorda ansöknign finner häradsrätten skäligt bevilja, så att eho som efter denna daga understår sig olovandes nötter på ovannämnda hassleskog plocla en avlåter samt hassleskogen nedriver, den samma skall förutan den ordinarie doten, vara förfallen till 10 daler silvermynt, sedan detta förbud behörigen är kungjordt vordet

Lagtima hösteting den 11 oktober 1720 vid Fristads gästgivaregård.

§ 19.

Landsfiskalen välbetrodde Claes Caléen anklagade rattione officie Rahl Hansson på Mems säter, för det han i **olaga tid skall statt** dränegn SvenPersson, utan att han varit förvissad om han vore ledig dess tjänst hos sin förra husbonde Jon Larsson i Skällingstad ej honom därom tillsagt, påstående även honom laga böter.

Svaranden Rahl Hansson vill föregiva, såsom hade han ingen städja utgivit, men kan likväl intet neka till, mindre ju han mera han denna tillsagt drängen Sven Perssons husbonde i Skällingstad, övertalt med Svens fader Pär Svensson om denna drängatjänst, så att och drängen sedan utur tjänsten gått haver, samt några dagars tid sedan hos Rahl arbetat haver.

Alltså och i förmåga av tjänstehjonsstadgan anno 1686 § 4, bör Rahl Hansson därför böta sina 10 riksdaler silvermynt.

Lagtima hösteting den 11 oktober 1720 vid Fristad gästgivaregård.

§ 21.

Det haver skvadronspredikanten av Östgiötha kavalleriregemente ärevördige Sven Tollander till detta ting instämma låtit pojken Olof Månsson, för det han i **olaga tid skall uppsagt sin tjänst**, varföre han påstår, att han i tillkommande år hos honom tjäna måtte.

Alltså framkom bemälte herr Tollander och angav, huru såsom bemälte Olof, sig med honom över det instämde målet först, såsom följande skrift, ord ifrån ord lyder, nämligen:

" Efter jag undertecknad är stämd av min husbonde, herr Tollander, att vara honom ansvarig för jag i olaga tid skolat uppsagt min tjänst. Ty är inför välborne herr assessorn och häradshövdingen samt den lovlige tingsrätten, för min uppburna berättelse, att jag vill förbliva uti min tjänst hos min husbonde och under hans fria disposition detta nu följande år.

Vilket intygas av Brunneby den 12 oktober 1720.

Olof Månsson   Till vittne Måns Pålsson i Brunneby, Sven Ersson i Brunneby

Denna parternas förening varder med häradsrättens dom förmedelst stadfäster.

Lagtima hösteting den 14 oktober 1720 vid Fristads gästgivaregård.

§ 47.

Uppropades och inställde sig käranden Rahl Hansson i Mem, men svarande rådmannen Johan Hagman komparerade intet, ehuru han efter nämndeman Måns Pålsson i Brunneby bevittnande i laga tid stämd blivit, att svara angående **ett par stutar**, som denne Rahl Hansson till tämning haft. Men sedan stutarna blivit tämda har rådmannen den igentagit, varföre samt skada lidit.

Rahl Hansson har laga ersättning procederat haver, samt ecenser efter designation 12 daler silvermynt, påstående kärandne nu kontunable dom.

Alltså resolverades, det bör rådmannen Hagman, som kontinaiters uteblivande svarandepart, enligt Kongl Majts rättegångsförordning 1695 § 2, icke allenast böta sina 2 daler silvermynt, utan ersätta Rahl Hansson, vilklen mot tämning och födan bort obehindrad få nyttja rådmennens stutar detta året skadeståndet därav taget, att rådmannen återtagit stutarna förleden Larsmässodag, med 4 daler silvermynt och 12 daler silvermynts rättegångsomkostnader.

Dock förfares vidare med enna kontinarie dom, som literade Kongl rättegångsförordning det prejuterar, förmår och innehåller.

Lagtima hösteting den 14 oktober 1720 vid Fristads gästgivaregård.

§ 48.

Markenterskan hustru Christina Högman framkom för häradsrätten och anhöll, det måtte henne efterlåtas, att på Bjärka ägor, få låta underfälla en hel torr och oduglig ekstubbe, vilken till intet annat än ved skall tjänlig vara.

Kronolänsman välaktade Anders Andersson med flera av närvarande tingsallmogen visste intyga, att denna ekstubbe intet till något skeppsverk är dugligt.

För den skull varder detta nu ytterligare av häradsrätten verifierat och markenterskan hänvisas, att före och efter fällningen, så vidare förfara som lag och skogsordningen anno 1664 preserer förmå.

Lagtima hösteting den 14 oktober 1720 vid Fristads gästgivaregård.

§ 43.

Sedan häradsrätten uppå provinsialinspektören herr Lars Giöthes begäran trenne gånger å efterskickat den 30 september nästlidet, lagligen instämt Sven Jonsson och dess hustru Elisabth Holstensdotter i Alm, haver bemälte bonde och hustru Elisabeth sig änteligen infunnit.

Bonden så drucken och inportun i munnen, att häradsrätten föranlåten blev till beskedlighet att förmana och att saken, som har avseende av kronosak, nu kommer att upptagas, men som protesterade, att häradsrätten det instämde målet intet upptaga skulle, utan åberopade sig icke nu utan några gånger annan fullmakt med mera otodighet.

Provinsialinspektören herr Lars Giöthe anförde sitt käromål efter stämmingar, med påståendet det måtte Sven Jonsson och dess hustru Elisabeth Holstensdotter lagligen

- 1.mo för det de unde den tid, att denna provinsialinspektor var i denna orten kronobefallningsman, honom icke allenast utan och fjärdingskarlen Olof Månsson i Ragniltorp, med ärevördiga beskyllningar och ord av tjuv och skälm med mera överfallit haver, då provinsialinspektören enligt höga landshövdignsämhetens den 7 august 1718, denan häradsrätt åt hela dommar den 29 julim 1718 hållen besiktning vid kronohemmanet Tåby, som Sven Jonsson förut åbott hade, hos samme executioner förrätta låtit och
- 2.mo för det Sven Jonsson skall låtit bryta tvenne lås satta för de den 16 februari 1720 till utmätning uppbudna, men av Sven borttagna 12 tunnor råg, vilka mål jämte det herr provinsialinspektören och fordrar ersättning av Sven Jonsson med dess hustru för åtskilliga Linköpingsresor, tidspillan, omkostnad och expenser till denan tingsrätts upptagande och avgörande förmedelst häradshövdingen högvälborne herr greve Gustaf Bondes resolution den 25 september 1720 remitterad blivit.

Insunererade provinsialinspektören sin expense de signation stor 35 daler 8 öre silvermynt och för övrigt beder, att de instämde vittnena ryttarna Jöns Bergman och Jöns Berggren måge abhörda bliva och med honom vittna.

Sven Jonsson och hustru Elisabeth Holstensdotter begärde anstånd med enna sak till nästa ting, helst som de intet kunnat vid varje stämning, utverka andra till sin befrielse, vittnen instämma.

Hotade Sven Jonsson därmed, att vilja gå till Kongl rätt, efter han här intet fått ut.

Häradsrätten svarade Sven Jonsson och hustru Elisabeth Holstensdotter, det bör de nu svara och rätt uti de instämde målen, då Sven Jonsson och hustru Elisabeth Holstensdotter sökte att jäva de av provinsialinspektören anropade vittnena Jöns Bergman och Jöns Berggren, såsom dessa voro delomän och de där varit med samma trätrande, men hustru Elisabeth kan dem ingenting övertyga.

Alltså provade häradsrätten billigt vara, det bör dessa ryttare ed avlägga samt sedan vittna..

Detta föreställdes Sven Jonsson och dess hustru Elisabeth Holstensdotter.

Då framkommo ryttarna Jöns Berggren och Jöns Bergman samt med hand på bok avlade ed och så vittnade som följer:

Jöns Berggren först berättar, att då han och nu närvarsnde vittnet voro av provinsialinspektoren Giöthe, då kronobefallningsman, anställda att förledet år tröska uppå Sven Jonssons loge i Tåby, kom hustru Elisabeth mot dem, frågandes vilken som dem dit skickat.

De svarande befallningsman Giöthe.

Hustru Elisabeth sade ick dem förstå utan ochd e andra dagarna framfarit i den värsta skälmar och tjuvar, som tagit ifrån henne all min strilsäd, härtill med

sin tjuvaperson och vill gömt härefter och den varder tjuven OLOf Månsson i Ragniltorp.

Har jämväl hjälpt till, han hade varit värd att springa gatulopp vid Fristad då de andra sprungo.

Om det varit intill, men är är det ingen rätt, utan de goda haver gjort vad de vilja, och då fjärdingskarlen skickade sin dotter till oss med lås, att fästa för logen, ropade hustru Elisabeth, så långt hon kunde vilja, ej ty fjärdingskarlens dotter på samma tjuv angav som och kanalj och bad henne hälsa fadern, den tjuven och den skälmen.

Ryttare **Jöns Bergman** inkommer och vittnar lika med ryttaren Berggren, så att icke ett ord fanns skiljaktigt.

Hustru Elisabeth Holstensdotter nekar ännu och vill till nästa ting vidare visa det sanna.

Herr provinsialinspektören Lars Giöthe begärer, att vad nu instämt är, det må lagligen avdömt bliva, som han och är beredd, att hava andra påfordran, i fall Sven Jonsson och hustru Elisabeth Holstensdotter skulle hava något mer över honom att klaga, nu det han varder genom landshövdingens ordres måste avgjort är.

Uppvisade herr provinsialinspektören länsmannen uti Linköping, herr Anders Löfgren och expeditionens befallningsman Carl Magnus Grottes skriftliga attest, lydande som följer:

" Under examinerandet och likviderandet med Sven Jonsson hustru Elisabeth Holstensdotter, som var utsatt här i staden att hållas 11 september nästlidet, om deras egendoms auktionering, yttrade bemälte hustru Elisabeth Holstensdotter sin mot inspektor Giöthe uti svåra expollissioner och ibland annat även 2 a 3 gånger frågade, om han låtit eller visste vad sjunde budordet uti Guds bud hade att innebära, vilket uppå begäran av oss, som närvarande voro attester. Linköping den 23 september anno 1720.

Hans Löfgren Carl Gustaf Grotte. "

Hustru Elisabeth förklarar herr länsmannen Löfgren för dess avundsman och förföljare i alla sina dagar.

Kunnande hustru Elisabeth dock icke neka till m indre, än hon frågat inspektoren om han visste vad det står uti sjunde budordet, huru jämte hustru Elisabeth ännu påstår och hennes man Sven Jonsson jämväl säger sog ebvisa vilja, att inspektoren utan lag och dom haft bort deras egendom.

Vad egendomen beträffar så säger herr inspektoren, det var likviderat och genom herr greven och landshövdingen resolverat den 24 september därefter avgjort, vilket samma resolution för häradsrätten in originale uppvistes, jämväl innehåller och förmår.

" Inspektoren Giöthe jämväl denna tingsrättes extra plakat den 16 februari innehåller huruledes, de för resterande sakören utsagor och barnaarv expedierte 12 tunnor råg blivit uti Sven Jonssons och dess hustru Elisabeth Holstensdotter närvaro uppbudna, att inom 14 dagars tid därefetr lösas enligt till utmätning lämnas, och så som de för samma råg satte blivit uppbudna och säden därefter borttagen blivit, så är och detta vad inspektören Giöthe för det varder åttalar Sven Jonsson ochd ess hustru säger, det hava de intet utur deras båtsman Anders From lovan uppbudit, därföre, att han sin råg utbekomma skulle, men kunna dock icke neka till det, att de själva rågen borttagit haver."

Sedan förestående protokoll var uppläst förklarade Sven Jonsson i Alm och hustru Elisabeth Holstensdotter sig icke varit oense med herr inspektoren Giöthe, än det ärligt vara kan, såsom de avbedja, vad uti sådan kan talat vara.

Uti den, till påstående ting lagligen instämde tvistiga sak, mellan provinsialinspektoren högaktad herr Lars Giöthe och fjärdingskarlen Olof Månsson i Rangtorp, den senare uppå egen samt dotter Elisabets vägnar kårande, och hustru Elisabeth Holstysdotter med dessa man Sven Jonsson i Alm svarande angående

beskyllningar och skällsord, samt förbrukat tvenne lås varuti 12 tunnor råg legat, som den 16 februari 1720, till utmätning för åtskilliga laga fordringar uppbudna, men av Sven och hustru Elisabeth olaga skola förbtagna blivit, vilket allt skall skett under den tid, att provinsialinspektoren uti denna orten befallningsman varit, därför har han fjärdingskarlen Olof Månsson påstod laga böter och ersättning för omkostnader och tidsspilla vid åtskilliga, för detta mål gjorda Linköpingsresor med mera, han omtvistar är denna Björkekinds häradsrätts dom avsagt vid ordinarie ting den 14 oktober 1720.

Emedan hustru Elisabeth Holstysdotter i Alm, efter tvenne edligen avhörda vittnens utsagor, med ärevärdiga beskyllningar, vilka hon varken förmått eller kan bevisa, icke allenast överfallit då kronobefallningsmanne, nu provinsialinspektören herr Lars Giöthe, utan och fjärdingskarlen Olof Månsson i Ragniltorp, samt dess dotter Margareta.

Vilket allt skett, som rannsakingen här förut innehåller, för deras ämbete då de förrättat haver, ity hustru Elisabeth för det att herr inspektör Giöthe, för husröta, barnarv och sakören exetra måst utmäta någon egendom, därför

- 1 mo kallat herr provinsialinspektören bukuta skålm och tjuv, och att han med med sin tjuvapanna rövar bort hennes egendom
- 2mo lika utfarit mot fjärdingskarlen Olof Månsson i Ragniltorp, nämligen tvenne skällsord, tjuv och skålm, som sist uppå dottern Margareta, som varit av fjärdingskarlen utsänd, med låset att sätta för Svens loge i Tåby
- 3ne och smådesord, som tjuvaunge och kanalje med mera.

Alltså och till följe av Kongl Majts förordning 1684 den 21 augusti, prövar häradsrätten skåligt, det bör hustru Elisabeth böta för vartannat skållsord sin dubbla 3 mark silvermynt, gör för 8 stycken skållsord 12 daler silvermynt, gör herr provinsialinspektören och fjärdingskarlen Olof Månsson i Ragniltorp offentlig avbön samt betala till dem dess, förmedelst hustru Elisabeth otidighet förorsakade omkostnader med 35 daler 8 öre silvermynt.

Det andra av herr provinsialinspektören Giöthe över Sven Jonsson i Alm angivna mål, angående brutna tvenne låsen samt disponerade 12 tunnor undsatt råg, vill häradsrätten låta anstå till dess, att kronobåtsman Anders From kan stämmd och hörd bliva.

Sist haver Sven Jonsson, som protokollet visar, varit drucken och otidig inför sittande häradsrätt, så mot domstolen som kontraparten med mera.

Alltså och i förmåga av Kongl Majts rättegångsförordning anno 1695 § 22, bör Sven Jonsson avbedja och dessutom böta sina 20 daler silvermynt.

Hustru Elisabeth Holstysdotter gjorde den ådömda avbönen, vilken skriven hos häradsrätten inlades och lyder i bokstäver som följer:

" Emedan jag Elisabeth Holstysdotter uti en oanständig iver och utan den ringaste orsak, med otidiga skållsord överfallit herr provinsialinspektören Lars Giöthe och fjärdingskarlen Olof Månsson i Ragniltorp, samt dess dotter Margareta.

Allstå avbedjer jag samma mitt brott ödmjukeliden, kunnandes jag herr provinsialinspektören och fjärdingskarlen Olof Månsson samt dess dotter inte annat övertyga, än det årligt och anständigt är.

Därföre jag recanterar och återkallar mina fula ord och ber sedan ännu en gång om förlåtelse.

Fristad den 14 oktober 1720 Elisabeth Holstysdotter "

Förestående skrift varder alltså efter begäran till protkollet fördd.

Lagtima vinterting den 28 februari 1721 i Kuddby.

§ 23.

Nils Nilsson i Fristad framkom för häradsrätten och efter stämning kärke till rådmannen uti Söderköping Johan Hagman angående 133 daler kopparmynt, såsom skuld efter det å fener arteall mattmonin kyrkoherden ärevördige herr Zacharias Hanssonius uti Tåby, som rådmannen Hagman genom den egenhändiga obligation av den 8 juni 1720 sig åttagit betala, påståendes det måtte han till sin skyldighets fullgörande genom dom.

Rådmannen Johan Hagman med dess hustru Christina Orelia var vid häradsrätten tillstädes och omsider efter någon konferens med Nils Nilsson i vänlighet överenskommit på sätt och vis, som följande förlikningsskrift nedan uttrycker:

" Som till detta ting lagligen instämnda tvistiga sak angående 133 daler kopparmynt skuldfordran, hava vi underskrivne oss sålunda i vänlighet kommit, att Johan Hagman påtager mig, innan ankommande majs månads slut, till Nils Nilsson i Fristad, antingen i plåtar eller vita penningar betala ovannämnde summa 133 daler, med ett års upplupen intresse a 6 procent på beräknat, samt 1 daler 16 öre silvermynts expenser, lämnar jag Johan Hagman med samma maj månads slut, till Nils Nilsson ett par oxar, vila i avbetalning för nysslagde summa komma att avnjutas, och efter varda överens.

Men skulle förbemälte oxar här må själva summa komma att ansett, så kommer det mig Johan Hagman till gogo, sedan alltsammans betalats och avslutat är.

Varmed jag Nils Nilsson förklarar mig alldeles nöjd, som vi å bägge sidor ödmjukats härmed att bedja oss häradshövdingen, samt den lovlige häradsrätten fastställelse.

Kuddby den 3 mars 1721

Nils Nilsson i Fristad

Johan Hagman

Såsom vittne P.E. Schuldt "

Förestående parterna inför häradsrätten erkände och tillstående förlikning, finner häradsrätten skälig i anledning av rättegångsförordningen anno 1695 § 23 med den korrobera och stadsfästa.

Lagtima vinterting den 28 februari 1721 i Kuddby.

§ 24.

Den till den ändan instämnda svaranden rådmannen uti Söderköping välbetrodde Johan Hagman, påstod sig efter stämning, att till käranden Sven Eriksson i Brunneby, innan en månads dag härefter, betla 10 daler kopparmynt för en gårdgås födande år 1718 om hösten till Valborgsmässan 1719, samt 1 riksdaler 16 skilling silvermynts expenser.

Varunder välbetrodde Olof Svensson i Tåstad, efter fullmakt av den 25 februari sistlidet å dess mågs Sven Erikssons vägnar förklarade sig nöjd och för den skull låter och händelsen beor.

Lagtima vinterting den 28 februari 1721 i Kuddby.

§ 25.

Kompaniprofossen manhafttige Hans Ljungeld sökte efter stämning, att kära till rådmannen uti Söderköping välbetrodde Johan Hagman

- 1.mo för det rådman Hagman, att skall hava betalning för någon husgrundssaker, som Ljungeld köpt av dess nuvarande hustru madam Christina Orelia under dess änkotid,
- 2.mo angående det att rådman skall tillsagt Ljungeld några sker av honom, det han påstår lagligen visats,
- 3.to att vara Ljungeld skyldig vad det hustrun av honom åtnjutit och rådsatt, så väl som och en tiden han haft tillstånd att bo vid gården Ljunga, jämte förorsakade rättegångsexpenser.

Rådsmannen Johan Hagman var vid häradsrätten tillstädes och efter någon stunds konferens tillsades det att profossen Ljungeld en värdig förlikning. Således det påtalar intet rådman Hagman vidare de påstycken, som profossen Ljungeld och dess hustru madame Christina Orelia sig till hemkommit, emedan hon sin betalning därför bekommit, utan uppå allt detta angående deforerat och upphänt hava, allenast profossen Hans Ljungeld återlämnar en hink av vad mera, som hon honom kan vara undsatt.

Varemot parterna å bägge sidor förklarade sig nöjda och togo häröver varandra i hand, som häradsrätten finner skäligt protokoll att informera.

Lagtima sommarting den 13 juni 1721 i Kuddby.

§ 33.

Välborne herr bergmästaren Gustaf Danckwardt lät hos häradsrätten anhålla om bevis över den **stora skada han lidit** år 1719, då Norrköpings stad av fienden ryssen antänd blivit.

I detta bergmästaren darsammastädes, de ej allenast bortvistat haver sin byggda gård, utan och som herr bergmästaren där då brändes och större delar av sin egendom.

Varförutan herr bergmästaren med ess halva gård Almstad häruti hängt, allt under fiendens härjande i orten jämväl lidit, så på sin säd som hö och dragare ett par oxar, vilka senare krigsfolket medföljt, med mera som är därav flykten förstörd blivit.

På det herr bergmästaren numera och utan största ängslan och besvär kan sig och de sina uppehålla och försörja.

Alltså varder det sådant allt föreskrivet och fullkomlig sanning vid nu statt häradsting befanns varder.

Ty varder det efter begäran till bevis utur protokollet extraderat under häradsrats och eget signete.

Lagtima sommarting den 13 juni 1721 i Kuddby.

§ 34.

Förut avskedade nämndemannen Nils Nilsson och Johan samt Gustaf Johanssöner i Fristad framkommo för häradsrätten och uppviste en av dem hos få landshövdingen med en presentation hos höglovlig Kongl bergskollegie högvälborne herr greven Gustaf Bonde allmänt supplice, varutinnan de anhålla, att få flytta det rotens båtsmanstorp, som skall vara uppsatt i deras lilla dugeliga höäng på kronohemmanet Tåstads ägor, som med den båtsmans vad resteras med mera samma supplice innehåller.

Varpå det höga landshövdingensämberet den 26 maj sistlidet resolverar, ett vittnat utslag om detta torps flyttande kan ske, men vid denna häradsrätt varda undersökt, så väl om orsaken till torpets förfallande och varför det varit uppsatt på Fristads ägor, som och på Tåstads ägor, därtill utta lägenhet utan avsaknad finnas kan.

Häradsrätten lät sig detta till visitation angeläget vara, och till den ändan förordnade kronolänsman välaktade Anders Andwersson med nämndemännen Sven Nilsson i Skälläng och Måns Pålsson i Brunneby att besiktiga uti vederbörandes närvaro bägge torpen, så på Fristads som Tåstads hemmans ägor, samt på vilkendera stället bästa lägenheten kunde finnas, vilka återkommo och vidimerade följande skrift:

" Efter befallning hava undertecknade besiktigat Fristads rotes dubbleringstorp nummer 91 och det toprställe, som är på Tåstads kronohemmans ögor, som Fristadsboarna söka få flytta till fördubblingstorpets uppå. Och samma dubbleringstorp nu befinner sig stå öde uti Fristads ängabacke, där ingen tjänlig vall är till någon åker, annat än uti kved göras. Och ordinarie båtsmanstorpets även står på Fristads ägor, varav på gästgivaregården mycket lyder.

Ty synes nu lämpligast detta dubbleringstorp må sättas på detta torpställe och Fristads ägor. eftersom där är en liten åker tillförne och resten kan upplöjas uti hagen därvid, samt bete för båtsmans sina kreatur kunnas betas på Fristads och lösa utmark, samt kobetet uti deras amfällta beteshage, Ramenborgshagen kallad.

Och underställdes detta acta välborne herr assesorn och den lovlige häradsrättens gunstiga omprövande och utslag häröver.

Fristad den 15 juni 1721

Anders Andersson Sven Nilsson i Skälläng Måns Pålsson i Brunneby. "

Vid vidare undersökning befanns, att torpet på Fristads ägor därigenom förfallet, att båtsmannen däruti icke bott, utan merendels varit ogifta, samt att det på långeliga tider tillbrukats på Fristads ägor emot utsatt i mera arbeten.

Varföre det ingen kommandes det på Fristads ägor nu synts torpet till båtsmannen beboende bättre beläget, vilket förestående häradsrätt än yttermera verificerar, och för övrigt underställes högväborne herr baron och landshövding Ernst Johan Creutz vidare gunstiga omprövande och gottfinnande.

Lagtima sommarting den 13 juni 1721 i Kuddby.

§ 36.

Johan Sankerkils framkom vid upprop för häradsrätten och efter stämning kärende till avskedade nämndemannen och rusthållaren Nils Nilsson samt gästgivarna Knut och Gustaf Jonssöner i Fristad, angående Fristads skattegård 1 hel, Backgården kallad, vilka svaranderna sitta i possession utav.

Därföre käranden, uppå sin förleden vinter till äkta bekomna hustru Christine, Fristad dess vägnar, som efter sina framlidna föräldrar uppå de uti denna skattegård skola rätt hava.

Påstår att svaranderna icke allenast måtte visa, hur de handlat och rätt de denna gård äger, eftersom lösen skall skett under kärandernas bemälte hustrus omyndiga år, utan och att rätta skattebrevven måtte uppvisas, då käranden till återlösen och det mer vid detta tillfället förmodar sig bevisligen vara.

Nämndemannen Nils Nilsson, Knut och Gustaf Johanssöner uppviste härmedelst käranden Johan Sankerkis hustru Christina Padersdotter Fristadia egenhändiga köpebrev av den 5 november 1699, vilket då landssekreteraren salig herr Johan Leffler 1700 den 16 mars uppå bemälte härads vägnar, jämväl underskrivet haver, varav befinner sig hustru Fristadia försålt sin uti Fristad Backegård ärvda arvedel till systemen, Knut och Gustaf Johanssöners moder, salig hustru Ingrid Knutsdotter och fadersysterbrodern, men svaranden Nils Nilsson för penningar 430 daler kopparmynt, vilket köp på trenne ordinarie ting den 4 maj 1700, den 17 september samma år och den 7 mars 1701 lagligen uppbudet blivit, så att fastbrev därå följt 1702 den 19 juni, vilket för häradsrätten i originalet jämväl och producerades.

Allts^o begär svaranderna, att vad det som lagligen varit blivit, så förbliva.

Häradsrätten undersökte härom och befanns, att om denna tvistliga Fristads skattegård, som efter stångafall av 5 stänger, stod stängen å 6 alnar, varit arvtagen tvenne kullar, den första kullen haver bestått av 5 styvdelar och de senare av 9 dito.

Ibland de sistnämnda är dessa nu stridande parter, vilka med modern Maria Bengtsdotters arvsrätt hava 3/4-delar utav en tiondedel.

Bland de sistnämnda nio styvdelar.

Alltså frågade häradsrätten svaranderna de på vad sätt tillkommit eller de övriga delar, då de framstodo:

1.mo häradsfastebrev 1682 den 25 september, som visar det Olof Olufsson i ...
... och hans hustru Ingrid Knutsdotter, hustru Maria Bengtsdotters och Isac Knutsson i Norrköping, för 590 daler kopparmynt föreställt deras arvedelar uti Fristads Backgård till sin svåger salig Mats Larsson och Jon Månsson.

Svaranderna andrager sedan

2.mo fastebrevet 1702 den 19 juni, som innehållerhåller, att svaranden nämndeman Nils Nilsson för 590 daler kopparmynt köpt skattegårdsdelarna uti Fristads Backgård, som trumpetaren Knut Törnbom, Mattias Nilsson, Jon Gudmundsson och Håkan Bengtsson arvfallit hade, havandes det första köpet blivit uppbudet och lagståndet blivit medan käreandens hustru Christina Fristadius levde, så att herr Johan Sankelie på hustruns vägnar

1.mo de bör påtala den jord som hustruns föräldrar försummat att inbruka, men somden lagståndet blivit, helst Sankerkins hustru

2.mo aldrig ägt så lite till de uti Bredgården Fristads skatterätt, att hon därpåenligt Kongl Majts förordning 1684 kunnat fullsluten bliva, utan svaranderna hava.

3.to låtit alla sin köp lagligen uppbudna, samt klanderlöst lagstå.

För den skull och i förmåga av det 10 kapitlet jordabalken prövade häradsrätten billigt vara, att bibehålla nämndeman Nils Nilsson, Knut och Gustaf Johanssöner i Fristad vid skattegården Fristad, så att SSankerkin med laga böter tillgörandes i hos darsamma eftervara grundad.

Lagtima sommaring den 13 juni 1721 i Kuddby.

§ 50.

Det haver vaktmästaren Jonas Holm instämt ryttaren Per Persson Stenman, för det han skall vid Stegeborg, borttagit uti maj månad 4 stycken betsel med tränns av mönstrat gult läder, en garntöm samt tvenne ryggstycken, som där undansatta varit.

Alltså inställde sig dess som Jonas Jacobsson jämte landsfiskalen väbetrodde Claes Caléen och påstodo det måtte häröver rannsakas.

Ryttaren Per Stenman tillstod, att han näst förflutna månad, under det han därstädes vid Stegeborg 4 stycken betsel med tränns borttagit, varav 3 stycken han den 5 juni nästliden hemburit, men nekar för övrigt att hava borttagit garn-tömmen med de tvenne ryggstycken.

Häradsrätten sökte på allt sätt att förmå Stenman att bekänna sanningen, men kunde nu intet till vidare bekännelse bringas.

Landsfiskal Caléen och kronolänsman Anders Andersson funno sig kunna instämma om vem som skola kunna giva någon upplysning i saken.

Alltså uppsköts detta mål till nästa ting då och korrespondens skall med vederbörande herra officerar, att någon kan förväntas, som vidare rannsaking över ryttaren Stenman bevisar.

Lagtima Hösteting den 16 oktober 1721 i Kuddby.

§ 7.

Uppropades till vid sista ting för häradsrätten, men då differerade och angav landsfiskalen välbetrodde Claes Caléen instämnda tvistiga mål, angående 4 stycken tränns av mönstrat läder samt 2 stycken ryggstycken av dito och en garntöm, som ryttaren Per Stenman anklagades för, att hava med stöld borttagit.

Alltså inställde sig bemälte ryttare så och herr baron och löjtnanten Lejonhielm .... nu som vid förra tinghet sig ifrån ... och dom över ryttaren att avhöra.

Tillståendes ryttaren Stenman sig omsider, uppå rättens förmaningar och föreställningar, att han vad ovan fullmält finnes, borttagit samt vill återställa.

Förestående borttagna persedlar blev av nämnden värderade som följer

4 stycken tränns a 24 skilling	3 sdaler silvermynt
1 garntöm	6 skilling samt
tvenne ryggstycken	16 skilling silvermynt

Resolution

Såsom den till den ändan instämnda svaranden ryttaren Per Stenman att förneka kunnat, utan tillstått, det han vid Stegeborg borttagit och snattat 4 stycken tränns av gult mönstrat läder efter nämndens väärdering 24 skilling vardera, 3 daler silvermynt, en garntöm a 6 skilling samt tvenne stycken ryggstycken för 16 skilling silvermynt och gör summa 3 riksdaler 22 skilling silvermynt.

För den skull prövar häradsrätten skäligt, det bör ryttaren Stenman förutan det hit vad återställer vad han borttagit, böta tredubbelt emot fastställt kvantum och bliver 11 riksdaler 2 skilling silvermynt, samt dessutom i anledning av Kongl Majts resolution anno 1699 den 20 maj därpå avlösning i stillhet uti sakristian.

Lagtima hösteting den 16 oktober 1721 i Kuddby.

§ 25

Jost och Anders Jonssöner i Tåby kärade, efter förteggången stämning, till Jon Claesson och Jonas Jonsson i Blinnestad, angående **den skada och ohägnad**, som deras kreatur skolat gjort uti Tåby sädesgårde till 5 halvspann råg, efter nämndeman Måns Pålsson i Brunenby syn och utmätning, påstående därföre av svaranderna laga ersättning.

Jon Claesson och Jonas Jonsson kunde intet neka mindre på deras djur varit inne uti Tåby gårde, men skola inkommit genom rådmannen Johan Hagmans i Tåby olaga gårdesgårdar och grind vid Tåby gårde.

Varföre och att härutinnan samma rådman Johan Hagman var instämd.

Vilken var tillstädes och säger, att hans gårdesgårdar samt grind skola vara fullkomliga, så att ingen ofred därigenom skett.

Uppå häradsrättens tillfrågan tillstodo käranderna, nyssnämnda påstående odugliga gårdesgårdar synta blivit.

För den skull och sådant att verkställa varde nämndemännen Albrekt Andersson i Berga och Måns Pålsson i Brunneby, uppå begäran förordnade i emellertid difforens dena sak till nästa ting.

Lagtima hösteting den 16 oktober 1721 i Kuddby.

§ 26.

Joan Claesson i Blinnestad sökte, efter föregången stämmnign, det måtte Nils Nilsson i Fristad återgällda den skada, som syn på dess kreatur hade iti Blinnestads gårde gjort, efter nämndemännen Hans Nilsson i Vittinge och Måns Pålsson i Brunneby bevitnade, till 3 ahlvspann vete, samt laga rättegångsexpenser. Viljandes Joan invända, såsom skulle dessa, som inkommit genom ett svarandens led.

Nils Nilsson i Fristad säger, om någon olägenhet skett, skall det förorsakats genom karendens olaga gärdesgårdar omkring det gårde, och havandes icke de inkommit genom ledet, som är mellan Fristads och Blinnestads hage. Anhållandes därför, att bägge deras gärdesgårdar måtte ebsiktigas, på det sedan bristfälligheten därav må skönjas.

För den skulle blevo nämndemännen Albrekt Andersson i Berga och Måns Pålsson i Brunneby förordnade, att syna de omnämnda gärdesgårdar, samt sedan med sin berättelse därför till häradsrätten inkomma.

Varandes detta mål till nästa ting uppskjutet.

Lagtima hösteting den 16 oktober 1721 i Kuddby.

§ 40.

I Uppå kyrkoherden i Tåby, ärevördige herr Johan Collander och Nils Nilsson i Fristad å egna och grannars vägnar gjorda och skäligen prövade ansökning, blev förutom den ordinarie boten 10 riksdaler silvermynt utsatt för den av främmande, som hädanefter sig olovandes sina kreatur uti Runnbergshagen släpp och den avbeta, gärdesgårdar däromkring nederriva och ovanliga farvägar därigenom utfara eller olovligt skogshygge däruti företager, sedan detta förbud behörigen kungjort varder.

Lagtima hösteting den 16 oktober 1721 i Kuddby.

§ 44.

Det haver Anders Jöransson i Alm till detta ting instämma låtit ryttaren Jonas Almgren angående **ett pörte**, som han för Anders skall ha **uppbränt** genom sitt förvållande, varöver påstås laga ersättning samt expenser.

Alltså inställde sig dess hustru Ingeborg Mårtensdotter och påstod käromålet.

Ryttaren Almgren var vid häradsrätten tillstädes och säger sig vara alldeles oskyldig uti det anförda käromålet och att han intet pörte skall avbrändt, utan haver dess hustru uppå karendens dotter Catarinas bistånd erbjudit pigan Barbro Larsdotter i Hållstad, uti det omnämnda pörtet för 4 år sedan, någon fristad henne låta.

Det Barbro ....., då elden skall däruti kommit lös av våda, men blivit dämpad.

Till bestyrkande härav såväl som pörtets oduglighet han producerar en attest, så lydande:

" Uppå begäran kunna undertecknade ej annat göra, än lämna ryttaren Jonas Almgren denna vår vittnesattest, emedan han av tingsfärden av Anders Jöransson i Alm, om ett pörte, som elden varit lös uti för 4 år sedan.

Först så kan jag Pär Andersson, som uti 20 års tid bott uti Alm, på det mitt samvete berätta, att pörtet var alldeles agammalt och odugligt och mest förruttet såsom och därtill taklöst, så att det uti salig bokhållaren Staphans likväl en svunnen tid och sedan uti förenämnde min tid var ur bruk taget, och sedan

voro vi den med släckning av elden, blev det icke avbränt, fast något av elden skadat, att med en med stänger satta på och skulle kunna varda stå kvar. Voro de så förutan och minskan, att de gingo och i källaren, och var man sätta på dem, och med de föllo i backen, gingo de av och synat det vara billigt. Ryttaren skall hava och hästen för att få dels hus och vilja vi denna attest edeligen berättat, där så påfordras, som vi med våra namns undersättande anser till betyga.

Pär Andersson i Myckleby Per Andersson i Lundsberg Storman Knutsson samt för övrigt förmodar det skall pigan Barbro Larsdotetr att intet hon för skadan och någon att böra svara.

Hustru Ingeborg nekar till allt detta.

Catharina givit ryttaren eller hustrun lov, men hon påstår sådant.

Fö den skull och emedan ebmalte Catharina och de övriga vittnen, som attesten underskrivit nu varken tillstädes eller instämda är, kan häradsrätten så länge intet pålägga ryttaren pörtet betala utan där Anders Jöransson sitt käreande skulle inte den påtala eller..... så bör pigan Barbro öven komma tillstädes, hustru Ingeborg Mårtensdotter tvenne gånger mot häradsrättens anmaningar, ryttaren Almgren endast laga ansvar samt annan obeskedlighet brukat, låta därför i anledning av rättegångsförordningen anno 1695 sina 10 daler silvermynt böta

---

Lagtima vinterting den 27 februari 1722 i Kuddby.

§ 35.

Landsfiskalen välbetrodde Claes Caléen framkom för häradsrätten och å bergmästare välbetrodde Gustafs Dackwardt samt egna vägnar angav, huru såsom 5 stycken alldeles odugliga små ekstubbar skola på Bjärka ägor stånda vara, utmed allmänna landsvägen, så att vägen ej kan göras så bred, som deb efter de utfärdade publikationerna alldeles breda vara.

Anhållande häröver ett häradsrättens bevittnade, så att detta måtte underställas nämnd med närvarande tingsallmogen måte betyga, att åvarande ekstubbar alldeles torra och odugliga och till intet skeppsbyggande tjänliga, samt att landsvägen bredare kan göras, om dessa ekar kan komma att nederfällas.

För den skull varder sådant till häradsrättens protokoll meddelat.

Lagtima sommarting den 11 juni 1722 i Kuddby.

§ 11.

Kyrkoherden välvördige och höglärde herr Johan Collander instämt profossen Hans Ljungeld. föär det han ärligen skall förövat en egennyttig åverkan, med grävande av torvfällande på obyttan del i Ljunga trädesgårde, så för sin som dess gran-nars åkerändar, jämte ttilldragande på obytt vall, jämväl härav förorsakade rättgångsexpenser.

Varemot profossen Hans Ljungeld vice versa instämt herr kyrkoherden för överbetande, så väl i gården som ängen, sedan säden avkörd blivit intagen till bärgning, samt för en fågata herr kyrkoherden skall lagt till sin åkertäppa. Den hela byen av ålder nyttjat och varit ägare utav.

Såsom Ljungeld ej kunde neka, varken till torvtagnigen på obyttan del av trädesgårdet, jämväl sina kreaturs betande i sädesgårdet och inträngande på obytt vall.

Då påladses honom att därmed härefter avstå, utan samtliga ägares tillstånd

eller föregången laga delning, vid 4 dalers silvermynts vite och skadans ersättande, efter sådant är skäligen för de andra grannarnas ägor, som med honom participera och ej sådan nytta därav följer.

Skulle och någon skada med betande och tjudrande i sädesgården och ske av Ljungelds kreatur ..... som den för sina egna åkrar tillträdas och betas, bör han efter i detsamma nyttja densamma och plikta efter lag.

För övrigt. så länge Ljungeld står för straff för sin äring, och betar sina kreatur där, förr än de andra grannarna få slå vid deras kreatur inkomma.

Då har han och intet fog att tala, på det herr kyrkoherden kan hava 2 eller 3 kor mer än han Ljungeld i gårdet några dagar till dess de komma i ängarna.

Beträffande fägatan så ehuru väl av Jonas Perssons attest av den 9 hujus finnes, att detta ej varit någon fägata där, utan tillförne inträngt.

Då prövar dock rätten till sin avsikt i underrättelse nödigt, att häröver till nästa ting synas av nämndemännen Måns Pehrsson i Bruneby och Botvid Jonsson i Konungund.

Och som Ljungeld förorsakat målet sin olaga medfart herr kyrkoherden att lag-söka sig, så bör han i ecenser till kyrkoherden betala 3 daler silvermynt.

Lagtima sommaring den 11 juni 1722 i Kuddby.

§ 17.

Kronolänsman välaktade Anders Andersson instämt å ämbetetets vägnar faktoren herr Jacob Spalding angående lägersmål, som kvinnfolket Margarate Hult honom tillagt, då hon den 19 mars sistlidet framfött ett oäkta barn.

Varandes och väl tillika Margata Hult av länsmanen instämd till samma tingsmål

och att utnämna barnets fader.

Herr faktorn, som är änklings, inställde sig för rätten och icke allenast för rätten muntligen nekade till detta lägersmål, utan ingav och en skriftlig förklaring, varutinnan han sökte lennonprecera sin oskyldighet och visade ett .. .., som ungefär 5 års tid tjänat honom, är en arg människa som haft elakt gramse om sig och kallas för ryttarehora och lærer haft med en gift man att beställa och att memorian uppå svar hållna till Margaretas gravation.

Margareta påstod sig i det högsta vara oskyldig till det beråd, som herr faktorn söker tillägga henen och aldrig haver någon annan barnafadern, vilken hon tjänat i några års tid, och att hon blev havande av honom förledet år, sista dagarna eller torsdagen i midsommarveckan, varefter hon anmodats hava natt eller varannan, haft olovlig beblandelse med honom, som låg i samma kammare, och blev av honom havande, som hon och valat med honom flickebarn, som är levande och föddes den 19 mars, en måndag.

Herr faktorn sökte på llt sätt att bestrida Margaretas påståenden, som all osanning och kommer ej helle tiden överens med hennes berättelse.

Ty han ej kan skett förrän först i juli månad.

Och som herr faktorn så högt påstod sin oskyldighet, och att Margareta förlett sådant leverne, det hon lærer haft med gifta ryttaren Jonas Almgren till beställa, och således honom faktoren med idel osanning tillägger, att vara barnafadern.

Så lät rätten, i anledning av herr faktorens ingivna memorial, därefter framkalla alla de som han namngivit, skola veta något härom till berättelse.

1, klockaren Anders Nilsson, 2 flickan Marja Sevedsdotter, 3 torparen Måns Tyrsson, 4 Anders Göransson ...., 5 ryttaren Alm med hustru, 6 smeden Hans, 7 bonden Lars och 8 torparen Jacob.

Men var ingen som kunde tillägga Margareta något lösaktigt leverne, mindre hava haft något oärligt att beställa med ryttaren Almgren, utan allt vad herr faktoren till Margaretas pravation härutinnan själv uppsatt, doch ej underskrivet, påstående förbemälda, dels sig aldrig förmärkt eller har någon kunskap om, dels sammanhanget annorlunda förklarar.

Då att herr faktoren själv måste tillstå sig därav ingen hjälpredahava eller kunna till någon Margaretas gravation attenderas, han sig och därpå ej vidare beropa, utan allenast konstatera i det första sig vara oskyldig uti Margaretas angivande.

Varemot Margareta framvisade barnet, att alla måtte sådant likna herr faktorn, förpliktande med gråtande tårar, sig aldrig haft med någon annan att beställa än med sin husbonde herr faktorn, som vara därtill obligerat, mindre vet begära annan barnafader att erkänna om så skulle liderligt så svårt straff, ja själva döden, och det har hon i första början och i barnanöden bekänt och aldrig ifrån går.

Det föreställde rätten herr faktorn, att tiden och går riktigt ut. Ty var han tillstår sig den 1 juli förledet år, kommit hem ifrån Stockholm, då Margareta på herr faktorn straxt och framgent haft köttslig beblandelse med honom, varefter hon i mars månad sistlidet år fött barnet, så är vid tiden intet att observera.

Sedan varder uppläst och parterna ej vidare hade att påminna resolverades. Det vill fuller herr faktoren Jacob Spalding enständigt neka, att han aldrig haft olovligt umgänge med Margareta Hult, mindre är barnafader till dess den 19 sistlidna mars framfödda oäkta barn.

Vill desto mindre Margareta enständigt påstår

1. att herr faktoren och ingen annan hävdar henne samt är hennes barnafader
2. Margareta tjänat hos herr faktoren och stått hans hus före
3. haft sin lägerstad i herr faktorens nya kammare
4. herr faktoren beropat sig på en annan som skulle berätta, att Margareta fört ett lösaktigt leverne och haft vänskap och tidehåld med gifta mannen

ryttaren Jonas Almgren,

som allt är utan grund och ej med någons utnöje eller vidgående kunnat bestyrkas.

5. tiden den eller det herr faktoren vid sin hemkomst från Stockholm förledet år plägat olovligt umgänge med Margareta ochd et hon fött barnet, går och riktigt ut.

Alltså prövar rätten skäligt, det herr faktoren Spalding bör i anledning av det 17 kapitlet ärvdabalken till nästa ting edeligen bevisa, att han aldrig hävdar Margareta, som hon påstår, än mindre är han lik barnafadern. Och kan han andra gången vara saklös, huruvida umgälla vad lag förmår.

Finnandes och rätten nödigt, att över mål med Margareta avdömande, men alldeles bero.

Lagtima sommaring den 19 juni 1722 i Kuddby.

Jost och Anders Johanssöner i Tåby instämt rådmannen välaktade Johan Hagman i Söderköping **angående ohägn**, som de lidit förmedelst rådmannens odugliga gärdesgårdar mellan Blinnestads och Tåby gärde, samt ersättning för skadeståndet och rättegångskostnader.

Var vidare nämndemännen Albrekt Andersson i Berga och Måns Pahlsson i Brunneby, vilka efter rättens resolution på sistlidna ting, härom synt och verfaret, intygade att rådmannens gärdesgårdar äro odugliga, vilket rådmannen ej heller kunde bestrida - men påstår att Joan Claesson, som förr suttit vid Blinnestad, samma lämnat dem så odugliga ifrån sig.

Varföre avsågs, att som denna gärdesgård är blivit tilldömd Sven Jonsson i Tåby från Joan Claesson.

Varandes rådmannen tillträtt hemmanet efter Sven Jonsson jämte annan dess egenom 1718, 1715 och 1716 måst taga dem emot efter tingsrättens resolution, så att han kunnat senare år under Sven Jonssons och dess under tid förfalla.

Så prövar tingsrätten det bör rådmän inom 6 veckors dag låta omsätta gärdesgården samt ersätta dem vid förra tinget särskilt avsynta skada till 5 halvspann råg elelr 3 daler silvermynt, för av det 9 kapitlet byggningsbalken.

Lagtima hösteting den 8 oktober 1722 i Kuddby.

§ 16.

Kronolänsman välaktade Anders Andersson instämt faktoren Jacob Spalding, att efter tingsrättens resolution vid siata sommarting, antingen bevisa sig med ed ifrån det lägersmål Margareta Hult honom tillagt, med sig ahva haft, eller därför efter lag och vanlig praxi bliva ansedd.

Och som nu herr faktoren uppå rättens noga föreställande änteligen förklarade sig ej vara fri från lägersmål och köttslig beblandelse med Margareta, som skedde både före han reste till Stockholm, som och efter hans hemkomst därifrån förledet år, fast han påstår sig ej vara Margaretas barnafader, såvida hon var till påstode honom hava gjort barnet straxt vid sin hemkomst från Stockholm, vilket så mycket mindre kunnat ske, som han då var sjuklig av sig.

Alltså och emedan lägersmålet ej kan bevisas och tiden fränd et herr faktoren kom hem från Stockholm förledet år till dess barnet föddes går ut på 37 veckor, så att om det ej så straxt blivit beställt, har herr faktoren ända kunnat vara barnafadern på rätten tid, så vida han ej kan neka till lägersmålet även väl sedan han kom från Stockholm.

Vrandes och ej något skäl vägt mot Margaretas enständiga nekande, att hon ens haft olovligt umgänge med någon annan, mindre haft någon annan barnafader.

För den skull och uppå sådan beskaffenhet sakfälles herr faktoren Spalding, som ogift och nu först med lägersmål betrodd till sina 10 daler silvermynts böter och Margareta, som ej heller före tinget till 5 daler silvermynt böta, likmäktigt 1694 års kongl förordning, samt stånda en söndag varande på pliktपालेन innan de absolveras.

Till barnet och underhåll så länge och till dess det sig själv födan kan förtjäna pålades herr faktoren att contibuera de första åtta åren med 60 daler silvermynt och sedermera 50 daler årligen.

Lagtima hösteting den 8 oktober 1722 i Kuddby.

Uppå åboarna i Skällingstad, Tåby socken, Joan Larsson och Hindrich Jonssons gjorda ansökning, beviljades delning i alla ägor med fjärdingsman Olof Månsson i Ragntorp, att förrättas i närvaro av lantmätaren och kronbefallningsman samt nämndemännen Olof Pålsson i Brunenby och Jon Börjesson i Bjärsta, Btovid Persson i Konungsund och Botvid Nilsson i Åkerby, efter som och Olof Nilsson är därmed till försålt de halva ägor inom sina anda, och därför tiden att kronohemman och karta däröver upprättas.

Lagtima hösteting den 8 oktober 1722 i Kuddby.

Skårby kronohemmen i Tåby socken, som uppå rusthållerskan dygdesamma jungfru Brita Wikamns gjorda ansökning och högvälborne herr baron och landshövdingens skrift till skattevärdeing av den 14 december 1719, blev den 8 oktober 1722 anmäلت i skatterättslösen, att rusta 54 daler 22 skilling silvermynt uppbörds-element, men vill ingen som ville bjuda av något eller vara på den förbemalte rusthållerska.

Vilket till bevis under rättens vanliga insegel utställes och ebviljades.

Lagtima hösteting den 8 oktober 1722 i Kuddby.

Dygdesamma jungfru Brita Wikmans på Ljunga, inlade en skrift till rätten, varutinnan hon berättar, huru hon genom salig translatoren doktor Blocks dödliga avgång, hennes nu hos sig varande släkting Nils Broms på 13:de året, är lämnat alldeles utan förmyndare, sig själv till kvavt fördärv.

Nu boendes hålles undan praeceptor och kan något gått, som och dess och dess systems för tiden instundna i Stockholm, hos herr kongl sekreteraren Cederhielm efter förordnande salig ehrr kapten Broms och fru Catharina Erkenklo tillfaller, vad i löst och fast tillfästa skada och förningsring, efter ingen sig den om vållande låter, som och sistnämnde föräldrarna ansvarligt och till några och 40 tusen daler kopparmynt efterlämnat.

Anhållande för den skull jungfru Wikman det ville rätten till denna omyndiga Nils Broms conservation, förordna någon förmyndare, som sig hans välfärd och egendoms bevarande kunde antaga.

Men som här på orten jungfrun ej kunde föreslå någon därtill tjänlig, allenast herr häradshövding Ekvall, som sig därifrån ursäktande för andra ständiga sysslor, som honom därifrån hindrar.

Så lovade tingsrätten, att föredraga den angelägenhet i höglovliga hovrätten, och hemställer om icke herr gäradshövding Westerblad eller någon annan förständig man här å orten kunde bliva till kurator för dessa omyndiga barns konstitues.

Till nästkommande riksdag anfördes följande besvär:

Såsom **Tåby Prästgård** är beägen hart vid landsvägen, varets åtskillige landsvägar stöta tillsammans, så måste och prästen förminna dagliga besvär av resande enär och ingen pastor här å orten, så när till landsvägen, som så ringa spannmål i vederlag hämta, som för Tåby, så att de andra hava 12, 16, 20 och 24 tunnor, haver pastor allenast 8 tunnor hos och nämnes att Prästgården till åker och äng ligger i byalag, och allmänna landsvägen löper, som gör det, som icke ringa mera och förfång vara nämnde.

Anhålles för den skull allom underdånigast om någon påökning till vederlag i spannmål.

Tåby den 7 november 1722
Johan Collander.

Lagtima vinterting den 28 januari 1723 vid Fristad gästgivaregård.

§ 11.

Beviljades samtliga grannarna uti Tåby kyrkby förbud vid 3 daler silvermynts vite, att ingen härefter må understå sig göra över den väg, som till deras bykyrka tagande olaga vägar, samt göra eller höst och vår, eller då gräset står i sin bästa växt förtrampa.

Börandes dock detta förbud å nästa sockenstämma vederbörligen kungöras.

Lagtima vinterting den 28 januari 1723 vid Fristads gästgivaregård.

§ 21.

Profossen under Östgiötha kavalleri Hans Ljungeld instämt fiskalen välaktade Claes Caléen

1. angående det han skall och utsport ett rykte om Ljungeld, dess hustru och svärmoder, att vara behäftade med den vederstyggliga smittsamma sjukdomen franssosen,
2. huruledes och smädat honom för det han är profoss och kallat honom rackar, samt sagt han ej så ärlig karl, att han för vilka år kunnat med ryttare eller andra, varför han påstår över fiskalen laga plikt samt refussion för expenser och omkostnadsersättning.

Varemot fiskalen vise versa instämt profossen Ljungeld

1. ett rukte han utspritt om honom och dess hustru med svärmoder, att de skola hava fransosen och som han förmenar honom i det målet vara av profossens förarglighet och betagit i dess ämbetes makt, att efter ordres påtala och förspana om sådan smittsam sjukdom, så påstår han även profossens laga plikt.
2. att plikta för obeskedlig beskyllning att hava över profossen utgjutit skällsord,
3. likaledes plikta för det han profossen gått i kyrkan med värja,
4. profosshustrun som och instämmas för det hon gått i kyrkan med sidendamach-
mössa och sidenkläde,
5. expenser.

Och påminde fiskalen förr nu han utlåter sig i vidare process, det Ljungeld måtte uppvisa sin svärmoders fullmakt, så vida han vill tala å hennes vägnar eller plikta som den där bägges målsäganderätten.

Ljungeld förmente sig, som svärson, kunna tilika tala på sin svärmoders vägnar utan fullmakt, efter hon ej kan komma själv tillstädes.

Därnäst påstår fiskalen, att Ljungeld måtte visa sin sagesman, det han uttryckt förskräckligt.

Däremot Ljungeld exciperade, efter det han vara fiskalen lika god, näs om Ljungeld vet det och kan med vittnen det bevisa och intet till detta härtill annat ting.

Men fiskalen protesterade häremot och att Ljungeld ej må hava makt att tala på denna saken viadre om han nu ej kan det bevisa.

Vartill påstod Ljungeld, att dessa nu tillstädesvarande vittnen, som kronobefallningsmannen välbetrodde Anders Ahlgren och kronolänsman välaktade Hans Wallberg måtte avhöras.

Fiskalen exciperade emot länsmannens vittnesmål, som den han ligger uti aution med ratione office vid Mogata ting uti tvenne särskilda instämde mål,

1. om en hitteoxe, som han tagit från torparen Gustaf Fagelsson och att visat huru han där upplyst,
2. om smedens bod, som länsman skall full emot hela Ringarums sockens ledamöter ofrid förvar tillagd bliven i noamenerat och uppskjutet, samt sådant efter högvälborne herr baron och landshövdignens ordres.

Emot befallningsman sökte fuller fiskalen och exciperade, som den där vore delakter i saken, men äntligen lämnade honom att göra sin berättelse och vittnesmål, utan att fordra någon ed av honom efter han och förklarade sig ej frångå det han sagt sig berättas det Ljungelds voro behäftade med den smittsamma sjukdomen fransosen.

Varpå befallningsmanne berättade, att har han möte 8 dagar före jul Kullakrog, Västar Husby socken, därav fiskalne dess fader och broder kommo in, då fiskalen frågade om icke hans broder skulle få ty göra med Blinnestadsgården. Befallningsman svarade, han skulle ju resa till Finland, vad skulle hav vid gården göra.

Fiskalen svarade, han reser åt Finland, utan beder han måtte få ty göra. Provinsialbefallningsman svarade, han kan ändå ej få bli kvar, efter han är redab åtsagder.

Fiskalen sade, jag hör att befallningsman skall taga profossen Ljungeld på gården, han och hela hans hus är smittade med fransosen. Han får inte gå i vår kyrka.

Nämnde och svärmodern, läggandes dem till, att han går som han hade en bytta mellan benen, sade och att Ljungeld ej får dricka ur den kalken, som andra och ingen umgås med honom.

Varpå svarade befallningsman, om I kan bevisa att det är sant och att Er bror ej reser till Finland, så skall Ljungeld intet få gården.

Fiskalen svarade sig skola få fältskären till honom Ljungeld och besiktiga honom samt visa med hans attest.

Mera hade befallningsman ej att berätta, utan påstod att den som succumberar isaken måtte betala honom omkostnader och resa till tinget med 11 riksdaler 26 skilling.

Fiskalen förklarade att han inna han fick skaffa förbemälte attest av herr doktor Carlberg och fältskären Linde, som han nu uppvist, och exciperar mot till dessa bli bekomna.

För övrigt förklarade fiskalen, att han ej positio sagt, att de hade fransosen

---

utan att haft besvärade. De lära sedan smittsamma sjukdomar och hava voro att dricka ur kalk med dem eller gå i kyrkan och umgås med dem.

Påminde och fiskalen, att han ej kan elelr bör tilltalas för det han i ämbetets vägnar efterfrågar och erfar, på det sådana som bekommo smittsamma sjukdomar äro gängse, att andra kunna taga sig till vara därför.

Beträffande herr doktor Carlbergs attest av den 28 december 1722, så är han av det innehåll, att han besiktigat profossen Ljungeld, dess svärmoder hustru Elisabeth Trulsdotter och hustru Maria Nilsdotter och giver dem det vittnesbörd, att ingen av dem med den sjukan fransosen kallad, är behäftad, utan profossen alldeles frisk av sig, svärmodern mandalrna i halsen något svullna och dessutom med någon skörbjugg begynt.

Professens hustru jämvå mandlarna litet svullna och tungan något infalmmrad, vilket allt dock icke har den ringaste gemenskap eller liknelse till någon smitta.

Fältskären Lindes attest av den 21 december 1722 lyder, att han besiktigat hustru Elisabth Trulsdotter hemma i Tåby socken och Ljunga gård, som fått en svullnad uti halsen på vänstra sidan uti mandeln, utav en huvudfluss, som intet har någon fara med sig och är ingen smittsam sjukdom, dels dottern som har en svullnad i halsen på vänstar sidan uti mandeln, som har alldelse ingen fara med sig elelr någon smitta.

Andra dagen företogs åter saken, då fiskalen påstod vid bemälte attests uppläsande, att som denna sjukdomen varit länge i församlongen utspridd, såsom en farlig och smittsam sjukdom, det bör attestanterna vara ansvariga om någon svår påföljd sker i församlingen och andra med denna sjukdom nu bliva besmittade.

Påtagande fiskalen sig att andraga denna saken uti sjukhuskollegie och skaffa en doktor, som kommer här på orten och undersöker om denan sjukdomen.

Pro 2 förklarade fiskalen sig aldrig kallat profossen rackar, och att han ej vidare sagt än vad hans syssla i fält vore, och att en ryttare vägrat dricka uti kannan med honom och han vill skall hava Ljungelds sina vittnen häröver ej tillstädes.

Efter middagen framhade Ljungeld sina åberopade vittnen, sexmannen Nils Nilsson i Fristad och kyrkovärden Håkan Månsson i Stensvad att vittna om det försmädligt tal och okvädningsord, som fiskalens ade mot honom i sockenstuga.

Fiskalen exciperade mot dessa vittnesmål, efter de tillika med kyrkoherden hållit sockenstämma angående den smittsamma sjukdomen honom kommunicerat. Varföre han och nu instämt herr kyrkoherden Collander ochs amtliga sockenledamöter.

Men som av kyrkoherdens attest uti förbemälte mål ej finnes det fiskalen är nämnd, mindre något honom angående omrörd, utan allenast på Ljungelds begäran, att efterfrågas om någon visste att han och dess hus voro med fransosen besmittad.

Som endast var av kyrkoherdens förordnande, kunnandes fiskalen ej visa att dessa återopade vittnen har någon enskilt träta med honom, som de och ej vittnen äro kallade angående den smittsamma sjukdomen, som sockenstämman endast varit kallad för, utan om de ograverade ord som vid det fiskalen emot Ljungeld utgjutit.

Alltså kunde lättan fiskaln expedition jämte dessa vittne ej för lag skatta, utan fann skäligt att till skiljedom av lägga sitt vittnesmål efter avlagd ed.

Fiskalen förklarade sig fuller missnöjd med enna resolution, och förbehöll sig sitt laga klander därpå likmäktigt förordningen 1718 om praliminaris och prot-fial tvister.

Varemot rätten, likmäktigt som om förordning fann sin skyldighet, att förfara med själva saken likmäktigt lag och Kongl förordning, till vilken ända förbemälte

bliva edligen och särskilda avhörda, vittnade Nils Nilsson, att fiskalen sagt i sockenstugan till profossen, Du vet när Du är i fält så slaktar som en rackare och måste skaffa ut dem hästar, Du måste och att där ej få dricka ur kannan med några officerare eller ryttare och att Du säger nog, Du intet har fransosen, så synes det på dina läppar.

Har och fiskalen sagt, Du minns att Du skall möta mig senare.

Men Ljungeld svarade, det skall ingen ärlig karl bevisa.

Håkan Månsson vittnade, att fiskalen sagt, då Ljungeld är i fält som en rackare och utför ovanligheter och att Ljungeld ej var god att dricka ur kannan med någon ärlig karl.

Men fiskalen förklarade sina ord så, att en ryttare ej behöver dricka ur kannan med honom om han vill.

För övrigt tillstod nu profossen själv, att hans hustru gått i kyrkan juldagen med silkestygsmössa, men ej flera gånger, förmanandes henne så mycket mindre därutinnan mot Kongl förordningen sig förbrutit, varav så väl som i förklaringen ej får förmärkas profare med regementet och kompanierna, utan har nu en betjänt, vilken har sin lön och indelnign som andra, och så länge han bor och brukar sitt boställe, förmenande åtminstone komma i konfiskation med allmogen. Själv nekar han alldeles att hava gått i löske med någon, det och fiskalen nu ej kunde övertyga honom.

Och som parterna, sedan de båda sidorbegivit sina expenser, blöpande fiskalen på 42 daler 28 skilling silvermynt och Ljungeld på 35 daler 4 skilling silvermynt, sedan något vidare i saken att påminna, efter det protokollet för dem upplästs såväl som de avhörda vittnen, utan allt ord tillstått, kommandes och vid av rannsaken herr ryttmästare Schmitterlöv till tinget, under vars kompani profossen Ljungeld står, berättades sig ej fått någon komuunikation av denna saken.

Dock påstod att profossen måtte sin justie.

Detta tog rätten, det ena med det andra, i någa övervägande och resolverade.

Såsom

1;mo landsfiskalen välbetrodde Claes Calén påstår, att de av herr doktor Carlberg och fältskären herr Linde utgivna attester, den förres av den 28 december sistlidne och den senare av den 21 dito böra besvärjas, innan dom kan giva fullkomligt ord, såsom och själv påtagit sig, att skaffa från det lovlige sjukhuskollegie undersökning am den sjukdomen, varmed profossen Ljungeld, dess hustru och svärmoder skall vara behäftade, och som befart vara fransosen och smittsam.

Så uppskjutes med detta till nästa ting, att emellertid här nu närmare kan undersökas och förbemälte attester besvärjas.

På lika sätt finner rätten nödigt

Pro.2att i anledning av lovlige Kongl hovrättens receipt 1716 och Kongl förordningen kommunicera till regementet, det fiskalen sagt och förebrått profossen Ljungeld, det han i fält är some n rackare och måste skaffa ut döda hästar jämväl ej får dricka ur kannan med några officerrare eller ryttare med mera det angår hans ämbete, att någon å regementets vägnar bör tillstädes vara innan dom och änteligen slut härutinnan sker.

Beträffande det profossen Ljungeld, att hava gått i kyrkan med värja, så nekar han därtill alldeles och fiskalen ej heller honom sådant kan övertyga.

Så varder och Ljungeld härutinnan friad.

Sist prövar och rätten nödigt inna någon sluteligen dom resolveras angående Ljungelds hustru, som gått i kyrkan med silkestygsmössa, att å vederbörligt sätt sig förfrågas huru hon bör confidemerar efter som uti Kongl förordningen och yppighet och överflödighets avskaffande av den 3 juni 1720 elelr utav förklaringen av den 22 juni 1722, ej något omröres angående profossen vid regementet och kompaniet huru de böra anses.

Blivande ochd en av fiskalen instämde saken mot uppsyningsman Olof Trulsson i Brunneby, som ej talt härpå, och nu förklarar sig ej visst huru Ljungeld blev konfiskerad, emellertid så väl som med expenser å bägge sidor utställt.

I övrigt hade och landsfiskalen välbetrodde Claes Caléen instämt kyrkoherden i Tåby, herr Johan Collander ochs antliga församlingens ledamöter, och förklarar huru de kommit att hålla sockenstämma honom okommunicerat över det han haver talat uti, ett och annat mål.

Men som fiskalen berättar sig edliga lämna denan saken opåtalt.

Så lät rätten därvid förbliva.

Lagtima sommarting den 12 juni 1723 vid Fristads gästgivaregård.

§ 8.

Förekom för rätten profossen av Östgiötha cavalliet Hans Ljungeld och anhöll om änteligt slut i den, vid sista vinterting saken mellan honom och landsfiskalen välbetrodde Claes Caléen om varjehanda beskyllningar, till vilken ända han och nu instämt fiskalen, att vara honom ansvarig i förbemälte mål. Varvid och majoren välborne herr M.C. Schmitterlov ingivit skriftligt vad han i anledning av denna rättens resolution på sistlidet vinterting, kunde hava å regementets vägnar och till profossens försvar att påminna. Som och nu infunno sig herr provinsialdoktorn högärde C. Carlberg och fältskären mäster Jean Linde, att likmäktigt samma resolution besvärja sina utgivna attester över den smittosamma sjukdomen sig fiskalen ebskyllt Ljungeld och hans hus före.

Fiskalen välbetrodde Claes Caléen, nu närvarande, exiperade att svara för denna gången i saken, efter han ej fått stämningen förr än i går vid hemkomsten från Östra Husby ting, och således ej haft tid och rådrum, att nu till tinget instämma och vid handen skaffa sina skäl och ebvis.

Därför ingivande justiekanslern högvälborne herr baron Gabriel Sterncronas skriftliga svar av den 9 maj sistlidet på sina gjorda förfrågningar i anledning av denna rättens resolution, som honom skall först pretenterad 5 hujus, då han kom hem från Kongl hovräteten i Jönköping och således ej heller kunnat på så kort tid efetrkomma, vad han i saken, efter beskyllning, saken bör observera.

Profossen påstod anteligen slut i denna saken och att ej längre bliva igenom fiskalens invändningar uppehållen.

Men fiskalen itererade sin exeption och begärde däröver rättens resolution, innan han sig något vidare för denna gången kan åtlåta.

Varpå och rätten tog detta något betänkande och fuller behov, att saken nu ej borde uppskjutas i anseende till stämningen och flera skäls andragande, efter den vid förra tinget var utagerad och inge av parterna haft vidare att påminna än vad protokollet förmäler, som och att slutet blev anställt till detta ting.

Varandes och stämningen kommen i fiskalens hus 14 dagar före tinget, likmäktigt nämndeman Måns Pahlsson i Brunneby bevittnade.

Dock såvida fiskalen varit frånvarande och ej fått se det svar som justiekanslern givit på det gjorda frågепunkte angående den smittosamma sjukdomen förrän sin hemkomst från Jönköping den 5 hujus därutinnan han dock förvisas, att anmäla sig hos landshövdingen i orten och med de misstänkta personers besiktigande angår, söka dess handräckning med mera, som på kort tid ej kunnat efterkommas.

Alltså bliver denna saken uppå förbemälte skäl uppskjuten till nästa ting, dock att parterna självstämde sig då infinna och rättens utslag avvanta, varandes det att skylla sig själva, som ej tillstädes kommer, med vad som honom åligger

efter förra resolution att prducera.

Emellertid att bespara tiden och omkostnaderna, blevo nu herr doktor Carlberg och fältskären mästare Jean Linde tillåtet sina attester att besvärja, så vida fiskalen det vidare offentligen påstår, som och skedde.

Samt i parternas närvaro edeligen besvärjades.

Lagtima sommarting den 12 juni 1723 vid Fristads gästgivaregård.

Kyrkoherden i Tåby, ärevördige herr Johan Collander, gav rätten skriftligt vid handen, om några gamla underruttna hus, som står vid Klockaregården i Tåby och förmedelst eldsvåda farliga för kyrkan, såsom en loge med tvenne portar, stall och några bodar, som förmenas i salig kung Gustafs tid vara uppbygda, då klockare Clement och hans succesforbius varit bebraverade med en åtting jord om 4 spann gäld i Skjorstad, att få nyttja och bruka mot vanlig ränta, men senare vid indelningsverkets inrättande blevo anslagna till rusthållet Almstad, som herr bergmästaren Danckwardt innehaver.

Förfrågade herr kyrkoherden huru han med förbemälte hus skall förhållas, efter herr bergmästaren ej heller gör några pretentioner på dem till rusthållet, antingen de få rivras bort eller och lämnas till klockaren, att av det som kan duga, bygga sig litet få- eller fårhus.

Varpå rätten lämnade sitt svar, att så vida dessa underruttna hus få till ingen nytta, utan till svar för kyrkan ej heller någon gör pretention på densamma, kan herr kyrkoherden med församlingen, efter förut hållen besiktning, disponera härom som gott synas och behaga.

Lagtima sommarting den 12 juni 1723 vid Fristad gästgivaregård.

§ 22.

Änkan hustru Elisabeth Holstensdotter tilltalade hustru Ingeborg Botwardsdotter om ett rivjärn om en halva och haver jämväl 1/2 tjog holm, som för henne uti hustru Ingeborgs hus bortkommit.

Men som hustrun Ingeborg förklarade som och hustru Elisabeth, för någon tid sedan

då hon kommit att vara i hennes hus, men för sitt olika förda leverne betalt att herr bergmästare Danckwardt att skaffa dädan efter torpet är på hans ägor och hustru Elisabeth blev utur församlingen utdriven, tillståendes hustru Ingeborg det hon sett rivjärnet på väggen, men om hustru Elisabeth tog det med sig eller var det blev, vet hon intet, mindre kan göra hon göra besked för spegeln och haver hon aldrig sett, ej heller nyttjat något av halmen, som hustru Elisabeth lämnad efter sig alldeles söndertrampad och intet värde.

Havandes ej heller hustru Elisabeth något bevis till denna sin talan.

Alltså blev och hustru Ingeborg för hennes tilltal befriad.

Lagtima sommarting den 12 juni 1723 vid Fristads gästgivaregård.

Uppå begäran av landsfiskalen välbetrodde Claes Caléen, att erhålla behörigt tingsbevis angående skattehemmanet Fyrby med skatteutjorden, som han bebor, och huru vid det här vid tingsrätten för någon gravation på honom eller dess föräldrar blivit inprotokollerat.

Intygade rätten, att de ej visste att samma skattehemman och utjord varit för detta, med någon inteckning graverat.

Som till bevis under herr häradshövdignens namn och insegel utsatt och beviljat vordet.

Lagtima sommarting den 14 juni 1723 vid Fristads gästgivaregård.

Lars Nilsson i Tåby, tilltalte fjärdingman Olof Månsson i Ragntorp angående 6 daler silvermynt, Olof av honom emottagit, att till kronoräntor betala, men sådant ej fullgjort.

Och som Olof enständigt påstod, att han dessa 6 daler på Larses kronoränta betalt.

Då remitterades parterna till kronobefallningsman, att utur räkenskaperna undersöka härom för att skilja parterna åt.

Lagtima sommarting den 14 juni 1723 vid Fristads gästgivaregård.

Samtliga Tåby sockenmän tilltalte rådmannen i Söderköping, välbetrodde Johan Hagman, för det han ej contriberat till Tåby Prästgårdbyggnad för sitt åboende hemman, som efter herr kyrkoherden uppsatte, betingar till 17 daler 16 skilling silvermynt.

Och som svarande visst och förklarade, att den byggnad honom i Prästgården påförts, borde efter husesyn 1711 för långt vara fullgjort, och att han, som först 1720 kom att bruka hemmanet, sedan byggnaden var uppsatt, ej kan graveras så högt som de andra sockenmän, vilka efter husesynen långt förut bort samla till förbemälte byggnad.

Alltså prövar rätten billigt det kan rådmannen ej mer häfta för denna Prästgårdbyggnad, än för den tiden han hemmanet brukat eller haft åboar därpå, som ej fullgjort sin skyldighet.

Lagtima sommarting den 14 juni 1723 vid Fristads gästgivaregård.

Lars Nilsson i Tåby instämt rådmannen i Söderköping, välbetrodde Joahn Hagman, för det rådmän mot sitt upprättade kontrakt den 20 juni 1722, av sagt honom från Tåby gård.

Och som av själva kontraktet befanns, att Lars Nilsson emottagit detta hemman på 2 års tid till hälftenbruk, nämligen 1723 och 1724, men av samtliga grannars intygande och deras här över utgivna attest av den 8 hujus bevisas, att rådmän låtit uppköra mesta delen trädet och åkern, som dels med Lars Nilsson, dels rådmannen det besatt, illa brukat förleden vår sått mycket sent, att därav intet strå uppkommit.

Men en del ligger osått och icke mera brukat endels Larses försummelse, påstådes rådmän sig varit tvungen, att efter en uppvisad attest av Pål på Harjaren och Bengt i Örtomta. låtit uppsäga Lars Nilsson från förenämnde gårdsbruk några

dagar före sistliden Thomasmässa efter han befara, att Lars Nilsson dels av försummelse, dels oförmögenhet, ej kunna fullfölja kontraktet, gården till stor skada och för dess samt räntans innestående, som sedan kommer att till rådmännens last.

Protesterade och nu rådmännens styvsons förmyndare Israel Hansson i Grinneby emot förbemälte kontrakt, som Lars Nilsson med rådmän honom alldeles sällsamt upprättat.

För den skull, sedan förbemälte vittne Pål på Jarana och Bengt i Örtomta edeligen besvurit, att de varit hos och till vittne kallade, när rådmän av sagt Lars Nilsson från hemmanet några dagar före sistfallna Thomasmäss, och att de ej efter Lars påstående kunnat vittna, att det skedde före Andersmäss näst förut.

Resolverades att Lars Nilsson ej kan njuta kontraktet till godo, med mindre han icke ställa behörig caution för dess skickliga fullgörande.

Lagtima sommarting den 14 juni 1723 vid Fristads gästgivaregård.

Samtliga sockenmän instämt Pål Hansson i Mem och Per Eriksson i Össby, Mogata socken, för det de intet contribuerat till Prästegårdsbyggningen, oaktat de uti befallningsman, välbetrodde Nils Aschlings närvaro, påtagit sig att vardera betala 16 daler 14 skilling kopparmynt.

Svaranderna förklarade sig ej varit förplikta att svara för någon Prästgårdsbyggnad i anseende till det Mems säteri, som de brukat, nu efter förordningarna blivit för Prästgårdsbyggnad, skall och ej bevisas, att de sådant sig godviligen påtagit.

Varför som befallningsman ej heller var tillstädes, så uppsköts med denna saken till nästa ting.

Lagtima sommarting den 13 juni 1723 vid Fristads gästgivaregård.

Rusthållaren Bengt Nilsson i Fyrby instämt samtliga Ljunga åboar, jungfru Brita Wikman, profossen Hans Ljungeld och änkan hustru Lisbet Trulsdotter, för det de genom ofärdiga gärdesgårdar på deras sädesgården, förorsaka Bengt Nilssons kreatur skada och olägenhet.

Men som Bengt Nilsson nu ej kunde visa, att hans fä blivit skadade utan allenast utkörda, då de kommit i varandras gärde och intet står att presumera, det svaranderna med vilja och eras vetenskap tillstå.

Bengt Nilsson få gå inoch göra skada i sitt eget gärde, så vida det kunde förekomma.

Men som gärdet ligger vid landsvägen och Bengt Nilsson fått svara dit, då grin-den kämnats öppen, så lärer vara svårt hålal dem ute, och när de kommer in, måste väl köras ut.

Alltså varder svaranderna för detta kärandens onödiga tilltal befriade.

Lagtima sommarting den 14 juni 1723 vid Fristads gästgivaregård.

Uppå välborna fru Helena Catharina Wellings, igenom dess betjante Mårten Sandberg, anhållan blev av rätten nämndemännen Måns Pålsson i Brunneby och Hans Nilsson i Åsvittinge förordnade, att besiktiga så mans- och ladugården som gärdesgårdarna på 1/2 säteriet Mem, som bonden Rahl Hansson brukat och nästkommande midfasto kommer att avträda.

Lagtima sommarting den 14 juni 1723 vid Fristads gästgivaregård.

Bengt Nilsson i Fyrby instämt drängen Måns Persson i Ljunga om skällsord på honom utgjutna.

Varemot drängen Måns vice versa instämt Bengt Nilsson för ärevördig beskyllning, som och rusthållerskan jungfru Brita Wikman instämt Bengt Nilsson för det han överfallit henens folk vid vägbronning den 29 sistlidna maj och haft tvenne sina drängar med sig samt till vad ända hon utspört.

Och som denne saken befares häröver mera av ett långsamt jaloupe parterna emellan, som fått anledning att yttra sig, då på vägröjningen vid Fyrby Bengt Nilsson, last på de djupa groparna, som jungfru Wikmans folk på bägge sidor uppskottat, nu av något värde.

Alltså prövar rätten skäligen densamme för denan gången å bägge sidor, att och till förekommande av vidare ordväxling och egenvilligt oförrättande utsättes 10 daler silvermynt jämte laga plikt för den bräckliga bron.

Lagtima sommarting den 14 juni 1723 vid Fristads gästgivaregård.

Änkan hustru Elisabeth Holstensdotter instämde Lars Nilsson i Tåby angående 7 halvspann råg samt några andra persedlar han sig olagligen tillägnat jämte expenser.

Lars Nilsson förklarade huru som han, efter upprättat kontrakt med herr faktorn Spalding om skatterusthållet Alms brukande, daterat den 18 mars 1719, varuti hustru Elisabeths avlidne man Sven Jonsson varit interessrat, kommit efter nu framvist likvidationsräkning med faktor Spalding upprättat den 19 mars 1722, att sätta för Sven Jonsson.

Och som parterna ej kunde ge rätten fullkomlig upplysning, hurutinnan, utan hustru Elisabeth pratation härflyter från den henne sman och Lars Nilsson brukade rusthållet Alm tillhopa.

Så utställes härmed till gode mäns likvidation, var till förordnades länsman välaktade Anders Andersson, som haver att adjungera sig tvenne nämndemän, som rättvista vid handen äro.

Lagtima sommarting den 14 juni 1723 vid Fristads gästgivaregård.

Änkan hustru Elisabeth Holstensdotter instämt dejan hos herr faktorn Spalding på Alm, Margareta Hult, och slagsmål och att svara för några saker.

Varföre dejan till rätten ingivit sin skriftliga förklaring, att hon med hustrun Elisabeth ej har något att beställa, mindre henne överfallit, och beträffande sakeran som Elisabeth för skuld kvarlämnat, tog hon en del olovandes bort om nätterna och vad sedan kvarblev, tog hon med lov bort och hörde icke klaga, att henne något fattades.

Så att vad hon nu klagat över, är uppdiaktat av arghet, att göra henne dejan förtret.

Och ehuru väl hustru Elisabeth nu enständigt påstår, att dejan slagit henne, så kunde hon ej med något bevis sådant erhålla och beträffande de kvarlämnade saker intet angår dejan, utan dess husbonde herr faktorn Spalding.

Alltså blev dejan Margareta Hult för hustru Elisabeth tilltal, i så otvist mål som hon eljest länge sedan bort erhålla om skäl haft, befriad.

Lagtima sommarting den 14 juni 1723 vid Fristads gästgivaregård.

§ 41.

Änkan hustru Elisabeth Holstensdotter instämt faktoren Jacob Spalding,

1. att erhålla kvittenser på de utägor dess avlidne man skall utgjort för den tid han hemmanet Alm brukat.
2. för utsäde vid gården, som de av årsväxten inte skola åtnjutit.
3. för trenne stycken pantsatta kreatur, som herr faktoren skall bortsållt-
4. ett kobete hustru Elisabeth skall av herr faktoren till lega tagit, men ej detsamma efter slut fått behålla.
5. trenne kannor brännvin herr faktoren bekommit, men ej betalt.
6. för några vid hemmanet Alm kvarsatta saker, som herr faktoren allt sedan brukat samt
7. för det dess dotter hos herr faktoren skall tjänat, men ej någon lön bekommit, jämte laga expenser.

Herr faktoren var intet tillstädes, utan insäntm till rätten sin skriftliga förteckning med bifogade allegater, littra A och B, pro.

1. att han allt kvitterat, vad hustru Elisabeths salig man på utägorna brukat och vad han dessutom skyldig bliver, littera A, varefter hustru Elisabeth ännu göres skyldig 66 daler silvermynt.

2. som hustru Elisabeths man gått i olaga tid från gården, så har han tecknat till herr faktorn, utsatt efter littera B, en attest av Anders Nilsson i Tingstad den 11 hujus daterat.
3. att hustru Elisabeth och ~~h~~ dess man hos herr faktoren inga kreatur pantsatt, utan hänt så, att bönderna från Viby socken Måns Olofsson och Olof Olofsson kommo till honom med tvenne kor, en kviga, fyra stycken får och tre lamm, frågandes om han ville lösa dem till sig för 60 daler silvermynt. Han frågade om de ville sälja dem, så ville han köpa dem. De svarade sig vara nödiga om penningar och ville sälja dem för samma pris, som de voro dem i betalning anslagna, då faktoren köpte dem och betalade till bönderna 60 silvermynt i plåtar. Sedan bad hustru Elisabeths man Sven Jonsson honom att få samma kreatur för lega. Det han och lämnade honom och en kom därtill mot 6 dalers lega om året. Ett år därefter, när han skulle resa till Stockholm, märkte han hustru Elisabeth ....., som då varder bortprakticerat från gården, fyra stycken får och tre lamma, tänkte hon orde när han reser bort, göra affär så med faktorns kor och tog alltså igen dem, och ~~h~~ sålunda makt om sina kreatur, som varandes dess välfångna egendom att behålla eller försälja.
4. om legokon förklarade faktorn, att medan han var i Stockholm, har hustru Elisabeth hanterat samma ko så illa, att därest hans folk ej förbarmat sig över samma kreatur, hade det varit förlorat, och hava de låtit kreaturet utmattat och halvdöd, uppå en kärra, av marken som bonden Lars Nilsson och kan vä vid rätten berätta och vad möda med omkostand sedan skedde,

att bringa kon till krafter igen, veta hans husfolk.

5. att bonden Sven skulle betala till kyrkoherden i Tingstad för kvicktionde eller smör etc, men hade inga penningar, bad faktorn att utlägga för honom 9 daler silvermynt, sedan betalte hustru Elisabeth samma 9 daler, men en kanna brännvin. Mer har han av henne aldrig av henne fått eller begärt, efter hon och dess man äskade det slaget mer än han.
6. när han var i Stockholm för två år sedan ville Sven med sina saker begiva sig i olga tid från hemmanet. Då blev något, i en stuga, till faktorns betalning kvarlämnat, men när han kom hem, infann sig hustru Elisabeth mest var dag och begärde igen det som kvarlämnat var. Faktorn ledsnade vid dess överlopp och lät giva henne nyckeln. Då tog hon ut allt sammans och står allenast kvar en vagn, en harv och en gammal söndrig halvspann, som i avräkning på faktorns fordran kvarlämnat är.
7. svarar faktorn, att han aldrig haft hustru Elisabeths dotter i dess tjänst, utan förnam vid dess hemkomst från Stockholm, att modern hon bett dejan Margareta Hult, att flickan skulle få vara henne till hjälp och mäta säden, efter hennes fader hatar henne och dessutom knappt om födan. Vid faktorns hemkomst infann sig hustru Elisabeth och bad att han skulle giva flickan något för det hon varit i huset medan han var borta. Då gav han flickan ett par nya skor, en schalet, ett pund ull till strumpor, kartun till en mössa och annat mer, som han ej minns, och sålunda vad han samma flicka givit, är mer av dess godhet än flickans förtjänst och tänkt bliva förstätt för sådant klagamål, som för allt annat, det hustru Elisabeth av bekant och medfödd ondska och uppdiktat, att tillfoga honom, som gärna vill hava frid, ro och lungt.

Emot förklaringen i 3:de punkten inlade hustru Elisabeth attest av Olof Olofsson och Måns Olsson, daterad 10 februari sistlidet, varutinnan de tillstår så vara sant, att de båda de voro med Sven Jonsson att utlämna beloppet, som var 60 daler silvermynt, förordnades den till två kor och en kviga, ochs om inga penningar då fanns, betala faktor Spalding de 60 daler silvermynt och sattes samma kor och en kviga honom till under pant, till dess penningarna skulle betalda bliva, men ingen viss dag utsattes, utan när Sven Jonssons lägenhet skulle bliva, då skulel han få sina kor och kviga igen.

Resolutio

Angående

1. Kvittenserna, då medan herr afktorn påstår, att hava kvitterat allt vad kärandens salig man var utlagorna, och nu av käranden ej något bevis till contrarium producerat.
Då bliver faktorn för kärandens tilltal befriad.
2. På lika sätt befrias faktorns för kärandens tilltal om utsädet, efter kärandens man i olga tid gått från gården och cederat detsamma.
3. Som käranden med attest söker visa, att de tvenne kor och en kviga, ej varit sålda, utan pantsatta till herr faktoren för 60 daler.
Då bör attestanderna, om parterna eljest intet föreans, instämmas till nästa ting och edeligen avhöras, om så påfordras.
4. Som käranden ej kan med skrift bestrida, att legokon ej icke farit illa hos hennes och faktorens folk måst taga den ifrån henne för hennes orsak.
Så bliver och afktorn för kärandens tilltal härutinnan befriad.
5. Angående de 2 kannor brännvin.
Efter käranden ej kan bevisa, att afktorn fått mer än en kanna, den han påstår sig betalt med 9 skilling, som ahn utlagt förkärandens innestående kvicktione för kyrkoherden.
6. Böra kärandens kvaratta saker hos faktoren återställas, så vida käranden efter föregången likvidation, ej bliva något skyldig till faktorn.
7. Som käranden ej kan bevisa, att dess dotter varit stadd hos faktorn, mindre att hon någon lön vorden tillsagd.
Så varder faktorn för kärandens tilltal härutinnan skriftlig befriad.

Lagtima hösteting den 25 oktober 1723 vid Fristads gästgivaregård.

Johan Larsson och Hindrich Johansson i Skällingstad tilltalade fjärdingsman Olof Månsson i Ragntorp, att konkurrera med dem uti omkostnaderna vid skogsdelningen på samfäld skog förleden höst.

Men nu Olof Månsson förklarade sig ej vara skyldig därtill, efter han aldrig sökt eller begärt någon skogsdelning.
Sitter på ett kronohemman, som han måste idag eller morgon avträda, då han intet orkar tjäna, som han ej heller haft någon fördel av samma skogsdelning.

Resolutio:

Såsom det befinnes, att käranderna vid hösttinget 1722, för sig allena, begärt delning med fjärdingskarlen Olof Månsson, och han Olof bebor ett hemman i Ragntorp på sin lön, som han ej längre får nyttja än han orkar tjäna.

Alltså kan rätten ej pålägga Olof Månsson, utan sin goda vilja, att konkurrera i förbemälte omkostnad.

Lagtima hösteting den 25 oktober 1723 vid Fristads gästgivaregård.

Landsfiskalen välbetrodde Claes Caléen instämde profossen av Östgiötha cavalleri Hans Ljungeld, för det han sått och trätt uti Blinnestad, under tiden saken var avhängiggjort hos höga landshövdingensämbetet och possession till bruket efter kontrakt, samt för det Ljungeld hos höga landshövdingensämbetet insuerat en osannlig skrift.

Varföre påstår att Ljungeld måtet vara sitt arvode och utsäde förlustig och defundera fiskalen dess omkostrander och expenser efetr ingiven expensräkning på 74 daler 28 skilling silvermynt.

Härvid ingav och fiskalen de med Ljungeld i denna saken hos höga landshövdingens-
ämbetet växlade skrifter och därpå utfallen resolutioner den 14 hujus, varuti
dessa tvistigheter remitteras till laga utförande i vederbörande fora.

Uppviste och fiskalen ett brev till sig av herr överstelöjtnanten välborne Axel
Hummerhielm, adterat 25 juni sistlidne, varuti herr överstelöjtnanten svarar,
det han måst tillåta befallningsman Ahlgren tillsätta en anna åbo på augments-
hemmanet i Blinnestad i fiskalens brors ställe, efter befallningsman berättat
det kontraktet skall av brodern ofta vars brutit, beklagande att det redan så
vid kommit, det profossen Ljungeld givit städja, och frångår det ej kan ändras.
Dock lovar skriva befallningsman till härom och kan det ändras, må han göra
det med mera.

Och som ex ackta denna saken så företräder, att fiskalens broder Jonas Caléen
brukat förbemälte augmentshemman efter kontrkt med herr överstelöjtnanten Hummer-
hielm den 20 december 1717, utsatt på 6 års tid, men överstelöjtnantens full-
mäktige kronobefallningsman välbetrodde Anders Ahlgren, för de anförda skäl
och omständigheter, låtit avvisa Jonas Jonsson och uppdragit förbemälte hem-
man till bruk och besittande åt profossen Hans Ljungeld, likmäktigt upprättat

av den 31 december 1722.

Så att i anlednign därav rätten ej kan finna någon tvist existerar mellan fis-
kalen och profossen om själva hemmanet, dess bruk och besittande, efter det
allenast dependerar av herrskapet eller dess fullmäktige, som endast vad kon-
traktena angår komma att svara i saken..

Varföre och rätten i förbemälte mål ej något slutligt kan tillgöra, innan höga
herrskapet elelr dess fullmäktige kronobefallningsman Ahlgren blivit lagligen
stämd och hörd.

Lagtima hösteting den 25 oktober 1723 i Fristad.

Landsfiskalen välbetrodde Claes Caléen hade fuller till detta ting instämt Jon
Gudmundsson i Aspetorpet för det han vid synekommissionen vid Rappsala be-
skyllt honom före haver skrivit en osannfärdig attest och satt hans namn un-
der samt expenser.

Men inlade nu för rätten en frivillig composition dem emellan vänligen träffad
och innehåll:

"Som jag medveten av landsfiskalen välaktade herr Claes Caléen, är till nu
instämnda Björekinds härads ting instundande, angående en attest som herr fiska-
len med egen hand 1712 den 8 september skrivit, beträffande Rappsala utjord,
som skedde efter dess faders och min, Jon Gudmundssons egen berättelse, var-
före Joan Claesson satte sitt eget bomärka och jag skrev med egen hand mitt
namn därunder.

Men att jag vid de sist hållna synen darsammastädes, ej kunde till bemälte
attest, så skedde det dels av min enfaldighet, dels och av ett svagt minne.
Som jag är en gammal sjuklig man och således därigenom kommit attt förörätta
herr fiskalen.

Alltså vill jag härmed offenteligen avbedja hos honom min förseelse och där-
jämte tillstår samma förbemälta attest

Med förståelse är jag, Claes Caléen, tillfredsställdes med försäkren att ej
vidare därpå något åtal göra.

Vilket allt med bägges underskrift befastat, som skedde i Fyrby den 21 oktober
1723.

Claes Caléen   Jon Gudmundsson
som vittne H. Collding.

Vilket efter parternas begäran blev inportokollerat samt enligt 1695 års Kongl
rättegångsförordning 23 § med dom bekräftad.

Lagtima hösteting den 25 oktober 1723 vid Fristads gästgivaregård.

Landsfiskalen välbetrodde Claes Caléen instämt profossen under Östgiötha caval-
leri Hans Ljungeld, och i anledning av höga landshövdingensämhetets demiskrift
avd en 5 augusti tilltalte honom, för det han förledne våren begått våldsamheter
igenom hugg och slag på Jon Claesson i Blinnestad och dess söner Hans och Jonas
samt för egentagen vägenhet till trädet ibidem, som han tagit sig en olaga far-
väg till med mera härav flytande, jämte expenser.

Men som nu ingen av regementets, på profossens vägnar, likmäktigt Kongl förord-
ningen var tillstädes, så blev med den sakens vidare företagande och avslutan-
de till nästa ting uppskjutet, att härom emellertid med vederbörande av rege-
mentet kan korresponderas.

Lagtima hösteting den 25 oktober 1723 vid Fristads gästgivaregård.

§ 6.

Företogs till avslutande, den på förledet inter- och sommarting insamminerade
och uppskjutan saken mellan profossen Hans Ljungeld och landsfiskalen välbetrod-
de Claes Caléen, angående ett rykte, som landsfiskalen skall hava utkommit,
det profossen och dess hus voro med den smittsamma fransosen behäftad med mera,
som i de förra protkollen moröres och vice versa vordet instämt.

Varvid nu fiskalen till närmare bevis om sin oskyldighet, att aldrig utspritt
sådant rykte, utan det länge förut gått omkring, påstod att följande hans nu
instämde vittnen måtte edeligen avhöras, som och beviljade, efter Ljungeld ej
något laga jäv emot dem gjorde.

Nämligen Måns Persson i Ljunga vittande, att ahn aldrig hört talas om eller
visste att förbemälte rykte, som skulle profossen och dess hus vara med franso-
sen besmittad, förr än däröver hållen sockenstämma.

Jacob Svensson i Blinnestad vittande, att i fjol samma sommar, hörde han vid
Mems herrgård, då folket slogo ängen, ett tal om förbemälte rykte, som det och
frågades honom om han hört det av, vilket som svarades, det vet jag intet om.
Dock kan jag intet minnas vem som frågade honom eller nämna något särskilt,
utan allenast hörde sådant tal under slättefolket, men på annat sätt kan han
ej hört härom.

Anders Olofsson på Mems ägor vittnade, att han aldrig hört om förbemälte rykte,
eller visste därom förrän sockenstämman var hållen.

Jost Joahnsson i Tåby vittnade sig ej kunnan säga varken till eller ej, om hörde
något om förbemälte rykte förrän sockenstämman hölls, efter han sådant ej kan
minans.

Vidare var i saken ej att påminan sedsan allt föregående med vad som tillförne
i saken passerat var uppsät, jämte herr major Schmitterlövs brev till härads-
hövdineg av den 22 hujus, att han ej helelr något vidare härvid har att före-
draga än avd acta redan innehåller.

Jämväl det nu av profossen ingivna extrakt och höglovlige kongl hovrättens reso-
lution över fiskelns ingivna besvär på herr major Schmitterlövs och den av ho-
nom ingivna skrift vid sista sommarting, varutinnan hänvias till vederbörande
tingsrätt i orten, som här att skyndsamt meddela den uti lag och Kongl förord-
ning likmäktigt utslag.

Varefetr parterna ingåvo sina expensräknignar, fiskalen på 70 daler 4 skilling
silvermynt upptagna från ebgygnelsen och profossen 78 daler 4 skilling silver-
mynt förutom de på förra tinget angivna 38 daler 4 skilling silvermynt, som
gör i alles 64 daler 5 $\frac{2}{3}$ skilling silvermynt, samt en vars noga sakens över-
vägande med dom följer.

Resolutio:

Rätten har om denna sakens beskaffenhet, av det som vid sistlidet vinterting
och sommarting samt detta ting passerat, noga underrättat och abvisande, att
ehuru ständigt fiskalen välbetrodde Claes Caléen velat påstå, som skola länge

7.
varit ryktbart, att profossen och dess hus haft den smittsamma sjukdomen fransosen, samt till närmare bevis därav nu till detta ting angivit några vittnen.

Då är dock ingen av dem, Jacob Nilsson i Blinnestad undantagandes, eller andra som parterna sig åberopat, kunnat säga sig hört om förbemälte rykte förrän sockenstämman i Tåby hölls den 4 adventsöndagen 1722, då profossen begärt sockemännens bevis härom, vilka och efter pastoren Collanders meddelade attest samma dato, såsom Jon Larsson i Skällingstad, Hindrich Johansson ibdem. Per Olsson i Torp, Håkan Månsson i Stensvad, Nils Larsson i Tåby och Per Larsson i Torp förklarar sig aldrig hava hört, att profossen Ljungeld, dess hustru samt änkan hustru Elisabtn Trulsdotetr i Ljunga skulel vara besmittade av den sjukdomen som akllas fransosen, varemot och Jacob Svensson i Blinnestad fuller vittnat, det han i fjol sommar hört, vid Mems herrgård då folket slogo ängarna, ett tal om förbemälte rykte, som det och blivit honom tillfrågat om han vet därav, han svarat, det vet han intet, dock ej kunnat nämna vem som frågat honom eller någon särskild, som ahn hört talet av, mindre att han sådant på andra ställen hört, varföre och rätten ej kan finna att härom något uppenbart rykte i församlingen varit förr än fiskalen talt härom för befallningsman Ahlgren åtta dagar före jul 1722 i hållen krogfest i Västar Husby socken och agt att profossen Ljungeld och hela hans hus äro besmittade med fransosen, han fått inte gå i deras kyrka och att Ljungeld ej får dricka ur den kalken, som andra och inegn umgås med honom med mera i rannsagnerna föremåles.

Orsaken till detta försmädliga angivande på Ljungeld synes och förnämligast varit att avskräcka befallningsman ej antaga profossen till Blinnestads hemman, som befallningsman av sagt fiskalens broder, efter som och ej finnes, att fiskalen tillförne frågat etetr eller bekymrat sig om detat rykte, utan allt skett sedan fiskalen talt härom med befallningsman Ahlgren och Ljungeld sökte sockenstämman häröver 4:de adventsöddagen 1722 och kan befruktade det Ljungeld ville tilltala honom för detta ryktes utspridande.

Varemot provinsialdoktorn höglärde herr Carlberg ovh fältskären mäster Joahn Linde medhållna och besvärjade attester nogsamt vist, att sådant rykte varit utan grund och Ljungeld eller dess hus ej varit med den sjukan fransosen besmittade, utan prövar rätten det fiskalen vare av privat jalousi för det hans broder blivit av sagt Blinnestadsgården och profossen i stället antagen, än av någon ämbets vikte sökte i detta mål profossen och dess hus gravera och tilltala, vilket fiskalen förhållande rättare än underställer dess höga förmans korrektion .

Och som fiskalen icke allenast härigenom kommit profossen Ljungeld och dess hus på obestånd och stor omkostnad, utan och efter edliga vittnens intygande honom i sockenstugan tilltalat och förebrått, att han fullt var som en rackare och måste skaffa ut döda hästar, ej heller får dricka ur kannan med någon officerare eller ryttare.

Då prövar rätten skäligt, det bör fiskalen jämte 3 skilling plikt enligt kapitel 43 tilltalsbalken 40 § för sådant argvåda, ersätta profossen Ljungeld för skymf, skada och omkostnader in alles 50 daler silvermynt.

Emot denna dom och vad som appellerats är, vädjade herr fiskalen välbetrodde Claes Caléen med 3 skilling silvermynt under den höglovliga lagmansrätten inter fatalia.

Lagtima hösteting den 25 oktober 1723 vid Fristads gästgivaregård.

Landsfiskalen välbetrodde Cales Calén instämt Lars Nilsson i Tåby, för det han mot förbud olovligen tagit på Blinnestads skog torrved jämte expenser.

Lars förklarade, att han förleden vår fällt till ett par lass på skälsträngen mellan Tåby och Blinnestad, förmende sig varit därtill befogad, så vida han bor i Tåbt och mente det var på Tåby skog och att fiskalens bror Jonas Jonsson, som i maj månad flyttade till Österbotten, lovat han, om hugga där för en agmal häst lovat honom förleden vinter till skjuta rävar på.
Havandes hemkört samma ved i somras, när de bärgade höet.

Härvid påstod fiskalen, att hans instämnda vittnen Carl Pehrsson i Torp måtte göra sin berättelse, som utan laga jäv och avsagd ed vittnade:

att då han förleden sommar slättertiden var på Torpsskogen att köra ved hem för sin husbonde Per Olosson i Torp, såg han det Lars Nilsson lassa på ett lass huggen kvistad och barkad ved, som han ej annat kunde finna, än det var på Blinnestads skog.

Lars Beropade sig på drängen Olof Pålsson, som tjänar hos fiskalens fader, vilken skall fört bort den döda mårren, som Lars tillstod var huden avtagen, dock kunde ej säga om dräneg visste det fiskalens broder lovat honom hugga på skogen för samma mår.

Varför drängen blev efetrskickad.

Emellertid ingav fiskalen nu expensräkning på 6 daler 26 skilling silvermynt jämte opstående, att Lars måtte betala det utsatta vitesbrott 10 riksdaler silvermynt och böta för olovlig åverkan

För övrigt hade denne Lars intet gott lovord på sig av församlingens ledamöter och sa gärna, att han kommer till flytta ur socknen.

Ingav och fiskalen en attest av rådmän Hagman den 24 hujus, att han sett det Lars låtit sin flicka, förleden sommar, taga timmer ur Lars Ers gårdesgård i och tog det själv emot och lade på sin gårdesgård.

Drängen Olof Pålsson kom tillstädes och efter parternas medgivande å bägge sidor, utan avlagd ed berättade.

Det förleden vinter, då han tjänte Jonas Jonsson i Blinnestad, fiskalens bror, befalte dess husbonde, att han skulle köra till Lars Nilsson efter en död mår att skjuta rävar på, som och skedde, att han förde mårren, som var flådd, och hörde av husbonden, att han lovat Lars hugga ett lass trinne, som han Lars högg samma gång på Blinnestads skog och tvärt hemkörde. Men att Lars fått tillstånd att hugga mer vet han intet av.

Resolutio:

Det vill fuller Lars Nilsson invända, som han har efter lov och tillstånd av fiskalens bror Jonas Jonsson förleden vinter huggit ett par lass ved vid skälsträngen mellan Blinnestad och Tåby, som han förleden sommar vid höandstiden hemkört, som han och mente det var på Tåby skog.

Men drängen Olof Pålsson, som Lars sig åberopat, ej kunnat säga, att Lars haft lov till hugga mer än ett lass trinne för en fådd mår, som Lars lämnat Jonas Jonsson att skjuta rävar på, vilket lass som i vintras straxt fällde och bortkörde.

Kunnandes således Lars ej visa lov eller lego till de träden han tagit förleden sommar, mindre att det varit på Tåby skog.

Varest Jonas Jonsson ej kunnat lova honom hugga, som och ej finnes någon skog på skälsträngen mellan Tåby och Blinnestad, utan uthuggan efter ting alla ägarerna berättande intygades och Carl Persson i Torp, som kört förbi, då Lars lasset på lass förleden sommar, sig ej kunnat annat finna, än det var på Blinnestads skog.

Alltså kan rätetn ej befria Lars Nilsson för det här, vid räten den 2 november 1717 utsatta, och i samma år i Tåby församling publicerade 10 daler silvermynt vite för den som det ringaste något olovandes hugger eller hugga låter på Blinestads skog och betalar Lar i expenser 2 daler 16 öre silvermynt.

Emot denna dom appellerade Lars Nilsson intra fatalia vid 3 skillign silvermynt under den höglovliga lagmansrätetn.

Lagtima hösteting den 25 oktober 1723 vid Fristads gästgivaregård.

Landsfiskalen välbetrodde Claes Caleén å Tåby församlings vägnar instämt rådmann Johan Hagman i Söderköping, Rahl Hansson i Mem och Per Eriksson i Össby, Mogata socken, uti den på förledet sommarting incaminerade saken, angående betalning till Tåby Prästgårds byggand, som de stå skyldiga.

Och som angående säden om Bergman, befanns vara avgjort vid förbemälte sommarting, så blev han och för fiskalen tilltalt blivit.

Beträffande Rahl Hansson och Per Eriksson, som den tiden bodde på själva säteriet Mem, ej efter påstående vid sista ting, kunnat nu varken av befallningsman välbetrodde Nils Aschling eller någon annans bevitnade övertygas, att hava utfört något till förbemälte kyrkobyggnad, som eljest säteriet de åbodde efter privilegerna i Kongl förordning bevist före.

Så blev och Rahl Hansson och Per Eriksson, vilka härutinnan för karendens tilltal befriade.

Lagtima vinterting den 3 mars 1724 i Fristads gästgivaregård.

§ 4.

Ett halvt frälsehemman Alm för överstelöjtnanten välborne herr Frantz Crusebiörn uppbudes som köp tredje gången.

Lagtima vinterting den 3 mars 1724 i Fristads gästgivaregård.

§ 5.

En stor del uti säteriet Mem, som 1694 daler 4 öre silvermynt svarar, uppbudes till herr kaptenen högvälborne herr Johan Bagge.

Lagtima vinterting den 3 mars 1724 i Fristads gästgivaregård.

§ 12.

Uppå 1/4-del uti skattehemmanet Brunneby, som sekreteraren herr Hemming Fulda till skraddaren uti Stockholm konstförfarne mästern Märten Henvicking, blev av den 1 oktober 1716 på honom transporterat, beviljandes nu uppbud.

Utdrag ur **Tåby sockenstämmoprotokoll** anno 1724, dominica på Trefaldighet 4.

2. Förelästes tingsrätens resolution av den 12 juni, att hustru Elisabet, efter sin önskan inför domstolen, skulle på denna dag i sockenstugan tillstå sin oförskämndhet och en avbedja och få möjlighet till kyrkans fristad åter, få komma, men i händelse fallet fick nästa hösteting upptagas och hon då lag dömas.

Hustru Elisabeth Holstensdotter var tillstädes och sade, att hon denna gång tager sig stå ifrån, efter att ven.consistorie utslag, blivit av församlingen gillad, utan att dragas till ting och alltså fick hon kyrkans absolution, som hon tacksamt emottog.

Lagtima vinterting den 26 januari 1725 i Kuddby.

§ 21.

Collega schola uti Söderköping, vördige herr Nils Södersten, har till detta ting uttagit stämning på profossen Hans Ljungeld, för det han i ..... till skall förehållit kollega **dess sockengång för Ljunga gård**, varföre påstås ersättning jämte expenser.

Vid upprop inkommo parterna och som collega instämt profossen för 9 års æstestrande sockengång, men profossen däremot, med herr kyrkoherden Collanders attest bevisat, det han ej brukat gården minst än fem års tid, nämligen 1719, 20, 21, 22 och 23, därför han ej betalt sockengången, som är 24 öre silvermynt om året efter Kongl Majts nådiga förordning och bindandes profossen för ebmälte fem år betala 11 daler 8 öre kopparmynt.

Alltså finner tingsrätten, att när han inom 14 dagars tid till herr collega schola samma 11 daler 8 öre kopparmynt levererar, honom ifrån vidare tilltal i detta mål befria.

Och som parterna ömson vunnit och attpat, så bliver expenserna upphäva kärandens college schola söka profossens besvärande, som och förrän ..... uti de förra 4 åren brukat Ljunga, för den resterande sockengången, om han därtill till finnas sig nu hava.

Extra ting den 10 september 1725 i Kuddby.

Blev i följe av landshövdighen högvälborne baron herr Johan Creutz höggunstiga brev och skrivelse av den 21 juli sistlidet, att extra ting företagit uti Björkekindens härad å vanliga tingstället vid Kuddby kyrka, beträffande änkan hustru Elisabeth Holstensdotter i Tåby socken, som anstått sin vid sistlidna sommaring den 12 juni, då hon efter ven, consistorie dom och skrivelse den 11 februari förelades till det mot åtskillige, såväl kronbetjänterna som kyrkoherden Johan Collander, havda haft och tillstått sina brott inför församlingen i sockenstugan.

Alltså och avseade, likväl med fullgörandet därav, på allt sätt terginserat samt i stället för avbedja utbrytit i åtskilliga utlåtelse, som hennes framhärskade ondskas fullkomligt och oförsvärligt nog samt fulltyga.

Vilket herr kyrkoherden Collander genom sin skrivelse av den 9 juni, hos herr befallningsman Aschling ingivit, varefter åter den 17 dito sådant hos högvälborne herr baron och landshövding andragit, som att därefter ebgärt, att till förekommande av de nu hustru Elisabeth Holstensdotter framförda oförsvärlighet och ondskas, att extra ting måtte bli anställt, att hon må omgå vad lag och Kongl förordning vid slik fullbjuda och förmå, efter det eljest för långt på tiden och envar till last skulle inkomma, om hon till ordinarie ting infallas på slottet skulle bli inmant, vilket dock till i dag är utsatt och terminen med vederbörligen kommunicerat.

Närvarande nu jämte nedanstående häradshövdingen kronobefallningsman välaktade Nils Aschling

länsman välbetrodde Anders Andersson samt nämndemännen

Inge Håkansson i Magestad

Pehr Andersson i Gerus

Olof Andersson i Linneberga

Håkan Månsson i Örtomta

Olof Jonsson i Gnedby och

Joan Börjesson i Bjärstad.

Härvid inställdes berörde änkan Elisabeth Holstensdotter.

Då först även berörda baron och landshövdingens brev upplästes och sedan herr kyrkoherden Collanders skrivelse av den 9 juli sistlidne av innehåll, att kyrkoherden på det tingsrättens resolution av den 12 juni sistlidne måtte kunna sin fullbordas åtta dagar å förut inkallat Tåby församlings ledamöter i sockenstugan dom. 4:te past Trinititus, och sedan en och annan angelägenhet, angående kyrkans byggnad ingående blev föreställt och avgjort, då tingsrättens resolution skulle uppläsas för församlingen uti hustru Elisabeth Holstensdotters närvaro, har hon stigit fram och sagt, intygar jag med ändan denna gången.

Herr kyrkoherden har därpå talat och för henne budit henne att då bortbyta all sin gamla bitterhet och oförsvärlighet, men hon svarat, jag tager mig ändan denna gången ty varken har jag fått ven. consistorie utslag, varest det av häradshövdingen om detsamma vid sistlidet ting föranlåtit, ej heller är jag laga stäm till tinget, ehuru nämndeman Måns Pålsson och fjärdingskarl Olof Månsson henne tillsagt, att vid detta nu föreställde ting sig inkalla, utan huru jag är nu till tinget tillstades.

Resolutionen blev därpå uppläst och sedan gick hon uti dörren, sade hon farväl goda vänner och en som icke är, så låt honom bli.

Därefter skall någon utav församlingen inte berätta, och då hon kom på gården har hon sagt, över vad och beslut äger jag icke de hållna sockenstämma och icke över dess verklighet.

Varföre herr kyrkoherden denna sak hos befallningsman angivit, med begäran att denna hustru, som anförda medelst oförsvärlighet, med vederbörligen finnes skäl.

Herr kyrkoherden intet fått antaga, varför hon den söndagen dom. 6:te past

Trinititus, då communitanterna till den tredje böndagen bekände i sakristian, kom hon och påstod, att få gå till Guds bord, icke med nyttjande, att herr kyrkoherden därför säger henne, att hon nu stänger sig själv ifrån Guds bords förmaner och att hon icke skulle utskylla herr kyrkoherden, som mycket mindre lät på henne hälsa.

Därefter tillfrågades hustru Elisabeth Holstensdotter vad orsaker, att hon ej fullgjort tingsrättens sista resolution ?

Därpå svarande hon sig uti sin orättanhet sådant ej gjort.

Sedan tillspordes de närvarande sockenmännen Nils Nilsson i Fristad, Pähr Olofsson i Torp, Nils Larsson i Tåby, Per Jonsson i Skjorstad, klockaren Per Jonsson, ryttaren Jöns Berg och fjärdingsmanenn Olof Månsson om icke sockenstämman var utlyst tilld en fjärde söndagen efter helgen med fulldighet söndag ?

Om icke hustru Elisabeth Holstensdotter blev inkallad i sockenstugan och tingsrättens resolution av den 11 juni för henne upplästs ?

Därpå svarande såväl hon som sockenmännen ja.

Vadpå hon därpå svarat, jag tager mig undan denna gången, ty jag haver varker varken fått ven, consistorie utslag, ej heller är jag laga stämd till tinget, huru jag är dit dragen, vet alla.

Varpå väl herr kyrkoherden som församlingens ledamöter bett henne, men hon lika fullt nekat och gått sin väg, samt i dörren sagt, farväl goda vänner och den som intet är så god, låt honom bli.

Intygade jämväl ryttaren Jöns Berg, att hon på gården sagt, herrar och tjuvar skulle de hava i sockenstugan, men intet ärligt folk, vilket ryttaren utsade.

Ryttaren Hans Biörkbom, båtsmännen Måns Stafstedt och Lars Svanberg, Anses dräng i Torp, Nils och flera, som på gården stått, jämte honom skulle alla hava hört.

Häradshövdingen tillfrågade henne om hon icke, som den fjärde söndgane efter helga trefaldighets söndag, inkallad i sockenstugan, att efter tingsrättens resolution av den 12 juni sistlidna, göra den erbjudna avbön för församlingen, men hon dragit sig undan därifrån.

Varpå svarade hon, ej av någon blivit inrådd, att ej fullgöra tingsrättens resolution meddelst avbön inför församlingen i sockenstugan, som hon själv vid tinget sig och bedit, alla om hon det av sitt eget uppgift gjort, ingen man fick henne därtill, utan hon av sig själv sådant gjort.

Frågades om hon även vill framhärda däruti, att intet fullgöra detsamma hon blivit pålagd och således inte beder församlingen om förlåtelse ?

Jag vill nu intet längre domen framhärda.

Frågades om hon ännu erkänner, det hon med sin oförarglighet, gnat och bitterhet, som hon lovat utfå med herr provincialinspektoren Giöthe och sin själasörjare herr kyrkoherden Collander, uti en så lång tid, även hon sett att allt vad de gjort genom laga dom och mer är för rättvist erkänt, hon förtörnat Gud och förgat församlingen ?

Härpå svarade hon efter långt betänkande och infallande i talet, ja.

Frågades om hon ännu vill framhärda uti sin ondska, hänt och vittnat ?

Svarades, jag vill nu bortlägga samt och noghet.

Frågades om hon nu här inför tingsrätten vill göra en offentlig avbön för herr kyrkoherden och bedja honom om förlåtelse uti det hon honom emot brutit, och bedja församlingen även om förlåtelse ?

Varpå svarade hon, ju mera jag skall fuller det göra och därpå bad hon herr kyrkoherden.

Frågades om hon nu inför tingsrätten vill göra de närvarande av församlingen avbön, samt detsamma i sockenstugan nästkommande söndag om åtta dagar sockenstämman, som därtill skall utlysa, fullfölja.

Varpå hon bad församlingens närvarande ledamöter, att de skulle giva henne till, med vidare utlåtande, att hon nästkommande söndag åttadagar, vid församlingen göra anständig avbön.

Därefter föreställdes herr kyrkoherden och de närvarande av sockenmännen, om de äro förnöjda med att hon nu bedit dem om förlåtelse och redan nästkommande söndag åtta dagar till, göra offentlig avbön ?

Varpå svarade herr kyrkoherden, att han för sin del och vad dess andra parter angår, lånt före detta, i sitt sinne givit henne till, och det finna nu jäv, men att hon honom offentligen uti sitt prästelige ämbete angripit, underställer han tingsrättens utgång, om hon därför bör bliva avlöst.

De närvarande av församlingens ledamöter utsade sig vara förnöjda med det hon nu gjort och hon kan omändra sig och hädanefter vill fullgöra det hon lovat.

Herr kyrkoherden framställde, om församlingens ledamöter äro förnöjda, sedan hon det hon nu utlovat fullgjort, ville avkunan honom för en ledamot i församlingen och haver henne goda dar.

Härvid inställde sig bonden Olof Trulsson i Brunneby, at han intet vill hava henne längre hos sig i hus, utan ahåller bliva henne kvitt.

Härvid utlät hon sig, att herr kyrkoherden vill nu driva henne utur församlingen, men hon anhåller förbliva i Tåby socken, som hon är född och städse vistats.

Men herr kyrkoherden begärde däremot på församlingens vägnar, att sedan hon fullgjort det hon nu sig erbjudit ochd et mera, som henne genom tingsrättens resolution kan pålagt bliva, hon måtte bliva dömd utur församlingen, efter hon ej längre kan hava henne under sin själva mod.

Därvid uppstod även kronobefallningsman herr Nils Aschling och utsade, det hon ej helelr står i mantal, mindre än hans någon i tjänst, utan sitter inhyt och gör förargelse bland folket, hon dessutom ingen har att sörja för, utan är borta och tjänar före.

Tingsrätten tog allt föregående uti övervägande och stämde i följande utslag:

Resolutio:

Sedan församlinge i Tåby ..... så bliver detta såsom att till oeconomica hända mål till högvälborne herr baron och landshövdinges rättvisa föranstaltande ödmjukt hörsamllelse utlåtet, huru med henne enligt förordnande vidare bör förfaras.

14

Lagtima hösteting den 15 oktober 1725 i Kuddby.

§ 2.

Till hörsammelse av högvälborne herr baron och landshövding Johan Creutz brev daterat Linköping den 25 januari sistlidna, som mig ej förr än efter sommartidens slut, är vardet tillställt efter föregången kommunikation med samtliga vederbörande till rannsaking, de besvär och ansökningar, som Tåby församling, genom inlagd supplice av bergmästaren välborne herr Gustaf Danckwardt.

Nämligen att uti den remonstration som högvälborne herr baron och landshövding efter Högl. Kongl kommerskollegie begärer, att uppsäatt om den disputens beskaffenhet, som uppkommen är mellan rusthållaren jungfru Britta Wikman och bonden Bengt Nilsson i Fyrby, till vad kvantitet och kvalitet de även med rätta bestå, som hör till **augments Rappsala utjord** av 16 dalers ränta, den bemälte Bengt Nilsson presterar Kongl Majt mundering föra under livkompaniet.

Högbemälte herr landshövding ville däruti inflyta åter de ordres och precandera, att en liten äng, som av alla tider och ännu hävdas under Tåby prästgård, ingen gemenskap haver aller kan begripas under Rappsala utjord och

underställer Tåby församling högbemålet herr baron och landshövdings omprövande, om rusthållaren Bengt Nilsson i Fyrby må få köpa skatterättigheten av Rappsala, som till Tåby kyrka skall hava lytt, i anledning av Björkekinds härads tingsrätts synedom, daterat måndagen näst före Botolfi anno 1510.

Närvarande å Kongl Majts och kronans vägnar välborne Nils Aschling, å ven. consistorie vägnar kyrkoherden ärevördige och högvällärde herr Johan Castensson i Furingstad, å regementets vägnar auditören högaktade herr Jonas Ekman, å församlingens och prästgårdens vägnar, Tåby församlings på allmänn sockenstämma tillförordnad fullmäktige bargmästaren välborne herr Gustaf Danckwardt samt kyrkoherden ärevördige och högvällärde herr Johan Collander, på rusthålllets vägnar rusthållaren Bengt Nilsson i Fyrby, men jungfru Britta Wikman har genom brev, sig överfäst at ej komma vore tillstädes.

Alltså företogs saken och efter gjord påminnelse, att Bengt Nilsson i Fyrby måtte bevisa vad skäl, han hade till att påståendes Rappsala de egentligen höra uti Skårby kärr, som av så äro därunder lyder och ännu under prästgården hävdas och brukas.

Anförde auditören Ekman, att som Rappsala i Skårby, nu med dess tillägor anslag-na Fyrby rusthåll till augment.

Då skall föremodeligen denna ängens hump, så mycket ranson höra till Rappsala ägor, som hon är belägen mellan samma utägor, som de andra Rappsala ägor. Vilken och utan avgift under Tåby prästgård hävdas och brukas, som förmodeligen där skall blivit kvarlämnat med de övriga Rappsala ägor, ginge Tåby kyrka och prästgård ifrån.

Vilket att så mycket med syn därav full bestyrktes, som han alla tider just namn av Rappsala hump.

Det herr auditören ville ebstyrka vid en attest, utgiven den 25 mars sistlidna av Pähr Nilsson i Åsvittinge, vilken innehåller att dess husbonde, salig Claes Johansson i Blinnestad, under den tid han hos honom tjänte, en gång då de gingo och huggde råg, viste honom och dess bror, varest översta skälstenen stod uppe vid grinden i oxehagens hörna och pekade sedan med handen åt bergskullen och nedan i ängen, sägandes att det vore då skillnaden, var efter han och hans bror brukade Skårby och Nybble ägor.

Men sade att utjorden, som däruppe ifrån västan, å ömse sidor gick neder igenom ängen.

Den vore icke Skårby eller Nybble ägor, utan Rappsala utjords, och att den skiljde Skårby och Nybble ägor ifrån varandra.

Item hörde han och de åttio års tid han var vid Blinnestad, att humpen som kyrkoherden hade kallat Rappsala hump, det han förbinder sig edeligen med gott sambete betyga.

Sammaledes tillstår Sven Månsson, genom attest den 27 mars sistliden, att den ängelhump som ligger vid Rappsala utjord hade de 15 åren tjänat i Tåby prästgård, kallades aldrig annat än Rappsala hump, såväl av salig kyrkoherden herr Knut själv, som av endera däromkring ej heller har han någonsin, så långt han kan minnas tillbaka, hört annat namn på samma hump, än detta som nu är sagt är och förbindande sig med sin livliga ed betyga, att så i sanning är, som nu är berättat.

I lika måtto har Olof Jonsson i Greby nämndeman, igenom attest av den 1 augusti 1724, av innehåll den ängelhump, som är belägenhet i Blinnestads och Nybble äng, borde vid Rappsala utjord och gagnad av kyrkoherden i Tåby, kallades alltid av sockenkyrkoherden herr Knut Rappsala hump, under hela den sju års tid han hos honom tjänte, som han med ed bekräfta vill.

Sökandes däremot herr auditören att bevisa, med notarie Wigmans till högvälborne herr baron och landshövding Eldstierna anno 1693 ingivna skrift, varuti han anhåller att bliva beordrad till de ägor, som hör till Rappsala utjord, vilka av vad ärevördige pastor i Tåby och de övriga då mera sades, det denna äng och hump behörigen är vorden påtalt, och förmenar således, att denna ängens hump, såsom en tillhörigt av Rappsala utjord, bör tilläggas rusthållet Fyrby, samt utjorden på indelning innehaver.

Men så och påstår herr bergmästaren Danckwardt, att denna ängens hump, så mycket mindre kan föras till Rappsala utjord, som han tilldelad, nu belägen utom Rappsala utjords rågång mellan Blinnestad och Nubble ägor, samt med sina nya råstenar utsatt och alldeles skiljd ifrån Rappsala ägor igenom gårdesgården, vilken över 200 år sedan, Rappsala utjord prästgården ifrångick, därunder oklandrat är nyttjat, vilket bestyrkes med en annotation av Tåby kyrkobok, införd av kyrkoherde Ericus Laurentie 1584, varuti förmäles om de ägor, som Tåby Prästgård äro ifrångången, vilket bland Rappsala med dess tillägor även nämnes, samt vart nionde lass hö i Skårby kärr behållen.

Därav kan begäras ett eller två lass hö om året, varav klageligen skall skänjas, att denna änginhump icke är Rappsala ägor, utan fast mer en ersättning för vart nionde lass hö, som prästgården av Skårby kärr ägda,

Det nu vidare vill bevisas med en annotation uti kyrkoboken, inför anno 1475 av kyrkoherden Olaus Bartollie härutinnan anförda, om de ägor som Prästgården då tillhörde, som voro ibland annat Rappsala med elelr sine tillägot, vart nionde lass hö i Skårby kärr utgå, men där nämnes icke om denna änginhump. Och skall således klemation, att Prästgården den mättas, såsom ersättning för vart nionde lass hö i Skårby kärr.

Görandes intet till saken, om han i förra tider, i anseende därtill, att han i förra tider i anseednee därtill, att då låg intill Rappsala ägor, nämnts för Rappsala humpen, helst slika attester, som grundar sig på andra berättelser, ej kan vara nog giltiga att förändra eller upphäva det, som igenom så uråldrig och autentiske dokumenter bevisas, vilka innehåller och förmå, att denna änginhump är av Skårby kärr och ej av Rappsala elelr dess tillägda, därför längst äro gångna Prästgården därifrån, påståendes att mista sin urminnes hävd till goda, så att Prästgården, vilken utom dess nog ringa är, ej vidare må till sina ägor i någon måtto förminska.

Häradsrätten föreställte härutinnan icke kunde ske, ett billigt överenskommande, varföre herr auditören Ekman begärde, att detta mål måtte disteras till i morgon, då han emellertid kan äga tillfälle att bese denna ängsinhump och dess beskaffenhet, varefter han bättre kan inlåta sig, huruvida han å regementets vägnar kan finna sig befogad därå någon vidare talan att göra.

Påstående därjämte, att det andra målet angående Rappsala utjord och den rättighet som förmenas, att Tåby kyrka därtill skall äga, må företagas till behörig rannsaking, varemot bergmästaren Danckwardt framta en kopia, tagen utur Tåby kyrkobok urgammal dom, given anno 1510 av följande innehåll:

" Alla män, som detta brev ser eller höra bekännas, vi oss underskriva, som äro Påhvel i Gallesta, Ingemund i Gissle, Amund i Bossgård, Olof Holdsson i Jämte, Botward i Bresta, Olof i Brunneby, Anders i Söö, Nils i Ånsta, Östen

34

i Skamm, Magnus i Lydalen, Odin i Suhl och Sven i Hökerum, det ej voro alla tillnämnda uppå en landsyn, att vara emellan Tåby kyrka och Skårby i samma socken anno 1510, måndagen nästföre Botolph, kom för oss enderfels nämna först herr Joan kyrkoherde i Tåby, Joan i Fyrby och Rowald i Skällingstad. Kyrkovärjandes där sammastädes och talade till Nils i Skårby och sade, att förbemälte Nils i Skårby hade Rappsala by rappsala ägor från Tåby kyrka utom lag och rätt vilket att vi förenämnde tolv låtom till rätten rannsaka, ty varför oss beskedlig danneman, som var Jaen Botolphsson, Ödjer i Örminge, Bärger i Tåby, Sven Boson i Torp och Ingemar i ...by, vittnade med deras anna ed, att förbemälte Rappsala och Rappsala ägor höre Tåby kyrka till och icke förbemälte Nils i Skårby, vilket vi förenämnde tolv också i sannaing förnam med sådana skäl som hade varit gillat för oss efter lag och stod det ljuseligen skrivet i Moseboken, att få i sanning efter sådana skäl och bevittna, som ity förenämnde tolv förenämnda Rappsala och Rappsala ägor, Nils i Skårby från och Tåby kyrka till.

Till ytternera visso och god förening, att så is annaing är, så låter jag Andreas skrivaren härads hövding i samma härad, härigenom mitt insegel nedanför detta brev, som givet och skrivet är och dag, som förevalet står. "

Uppvisandes därjämte en kvittobok på en kollekt, som för Tåby kyrka blivit uppsamlad, inbundna uti ett pergamentsbrev, som varit om originaldomen och tecken till sigill, som därunder hängt, påståendes herr bergmästaren, att detta är originalet till föreskrivna kopia.

Vilket tingsrätten noga påstår och ehuro, att däri ej ohantligt nu kan läsas, finnandes och så mycket därav, att årtalet 1510 klarligen synes, samt att Rappsala utjord däriti nämnes, kunnandes tingsrätten ej annat finna, än detta gamla dombrev är detsamma, som tillförne kopialater ingivit är, helst där även fanns Bartolph.

I anledning av vilka skäl herr bergmästaren å Tåby kyrkas vägnar påstår, att Rappsala utjord är dess rätta tillhörighet och att Bengt Nilsson således ingendera än räntan därav skall kunna pretendera, vilken kyrkan årligen utlägger vid emot utjordens disposition och nyttjande, förmodades utan skatterättigheten därpå ej komma kyrkan till bemälte Bengt Nilsson tilläggning, utan att kyrkan, om så skulle vara, densamma få lösa.

Häremot åtager sig Bengt Nilsson indelningsverket, som intet bör rubbas samt Kongl Majts allernådigaste förordning, som tillägger rusthållaren framför någon annan lösningsrätten av augment, varvid han finner sin alldeles vill trygga.

Förmodades att ingen annat kongligt förbud kunde stå sin därpå något åtelse göra vid den plikt, som föresatt är.

Tingsrätten lämnade anstånd med etta mål till dess auditören få syna själv den omtvistade ängsinhumpen, varefter han vidare får göra sin påminnelse.

Den 16 oktober fortsattes med tinget.

Sedan gårdagens protokoll i denna sak var uppläst och intet därvid att påminna anförde herr auditören, att huru han varit sett ängsinhumpen, och funnit honom ligga straxt ifrån Rappsala utjords ägor om 10 famn uti Nybble och Torps äng, med sina råstenar utmärkt, varföre han intet vidare i den saken har att påminna, än vad i går anfördes, som redan i protokollet annoterat är.

Men vad skatteköpet av Rappsala utjord beträffar, ty förmodar han det så mycket mindre kunna disteras Bengt Nilsson såsom rusthållar, som densamma är rusthållit till kyrko och över 200 år varit oklundet från Tåby kyrka, varföre därå nu sedan den är indelt, intet viadre åtal skrifteligen göras kan.

Vidare sade auditören å ingendera seidan att anföra och som rätten till annan upplysning i saken själv tagit denna änginhump uti ögonmärke, och befinner, att densamma är belägen alldeles för sig själv, utstämd och utgrävd samt blandat med Rappsala ägor, varandes ifrån ledet vid Skårby äng, där första stenen står till andra stenen, vara uti 82 famnar.

Därifrån till stenen utmed Skårby ängs gärdesgård var det 46 famnar och däri-

utmed gårdesgården till ledet eller den fjärde stenen igen 97 famnar samt 9 1/2 famn ifrån det Rappsala utjord, så åter och till dess denna ängsinhump, så kan på de nu minsta skäl intet annat finnas, än är detta en utdelt hump av Skårby kärr, i stället för det vart nionde lass hö, som Prästgården tillförne nyttjat, vilket och kommer överens med den annotation, som framledne kyrkoherden Ericus Laurentie anno 1584 uti Tåby kyrkobok, då han annoterat de ägor, som voro avkomna ifrån Prästgården och nämndes såldes först en äng i kärret Rappsala i Skårby med alla sina tillägor samt nio lass hö i Skårby kärr, dock en hump i Skårby kärr behållen, där det kan bärgas ett eller två lass hö och året, varest nog anledning vives till att tro, det denna änginhump blivit i Skårby kärr, som dock till högvälborne herr baron och landshövdingens vidare bestämmande och omprövande i ödmjukhet lämnas av, såsom ett mål varöver häradsrätten ej ägt att definitivt döma, utan allenast efter förrättad rannsaking, med sitt betänkande inkomma, jämte vad själva skatterättigheten av Rappsala består, var till ingen vidare anledning finnes, än vad år 1510 års synedom intygas kan, vilken jämte alla övriga kommunicerade akter i ödmjukhet översändes.

Ordinarie hösteting den 15 oktober 1725 i Kuddby.

§ 1.

Kyrkoherden i Tåby, ärevördige och höglärde herr Johan Collander, framkom för rätten och uppviste den annotation, som hållits på en allmän sockenstämma den 6 december 1723 vid Tåby kyrka, varuti förmåles, hurusom det föreställdes om församlingen ville återtaga **hustru Lisbetta Holstensdotter**, varpå församlingen givit till svar, att som hustru Elisabeth som tillstådes var, befinnas ännu förhörd, nekat, att hon uppå tillfrågan icke var försonlig, ej heller berder församlingen uti henne, såsom en okristen antaga.

Meddelade herr kyrkoherden än vidare, att denna hustru Elisabeth, som efter laglig kallelse rätten föreställdes, nu sedan på femte året avhållit sig ifrån sina salighetsmedel och förutan det hon legat i dagligaste kiv och tråtor med sin man, så länge hon lovat, huru hon jämväl angripit före detta befallningsmannen, nu inför provicialinspektoren herr Lars Giöthe med sådana tillvitelser och ebskyllnignar, att hon därföre blivit tilldömd ansenlig plikt, jämte att göra honom offentlig avbön.

Varemot hon även offentligen umgås med något var i församlingen, som hon kan äga tillstålla till, så havandes hon för däri avsaknad på församlinegns anmaning, självt begärt sitt avsked från denna församling, som henne blivit meddelat. Varpå hon oche n tid varit borta, men nu då hon utan ting, väl för samma sitt oförsonliga leverne, ej bliver lida i andra församlingars tillåtelse trängt sig in, varandes det beklageligast, att hon inte vill förlila sig med sin Gud och söka sina synders förlåtelse, vilken kyrkoherden visat henne dock äta vorden tillbaka och utgiva vardera, så vida förlupen, som hon både enskilt och allmänneligen nu vorden förment, men ändock till ingen bättring kan förmås, utan nu framhårdar i sin okristenhet och vill varken avbedja sin förargelse för församlinegn eller söka sin egen salighet.

Hustru Elisabeth Holstensdotter förehölls huru oförsvarligen detta varit gjort och om hon med ett sådant oförsumlighet och gudlöst befinner som härledes, så bleve hon betraktad som en okristen, den där enligt kyrkordningen bleve slutet ifråna llt umgänge med folk.

Härmedelst alltså, att med all den första söka försoning med församlingen, som hon igenom sin oförsvarligen leverne bliver försynt, varder lämnas henne lägenhet och tillstånd vid nästa allmän sockenstämma, som med första kommer att utsättas, men där hon endast fulla framhårdar uti sin oförsonlighet förenas med henne efter Kongl Majts kyrkolag anno 1686 10 och 11 kapitlen, ehuru och tydas innehållet helst uti varning gradera då nogsamt äro förbi.

Lagtima hösteting den 15 oktober 1725 i Kuddby.

§ 3.

Kronobefallningsman välaktade Anders Andersson har å ämbetets vägnar, till detta ting instämt Nils Larsson i Ljunga och pigan Karin Andersdotter på Ljunga ägor i Tåby socken, för det han **låtit skriva pigan** hos sig i mantal, som dess lagstadga tjänstehjon, där hon dock hos honon ingen årstjänst gjort, utan sitter inhyst hos sin moder, samt densamma för det hon låtit skriva sig hos den förra och där ingen årstjänst gjort, jämte expenser som är striaddne mot Kongl Majts tjänsteförordning.

Varföre å dem bägge påstås laga plikt.

Efter upprop inställde sig parterna, då bonden och pigan sig förklarade, som dem ej faller annat kunnats överbevisas, än att pigan hos honom hela året varit i tjänst, fast hon under tiden, med sin husbondes tillstånd, varit hemma hos sin gamla moder i ett torp på Ljunag ägor och henne skött i sin sjukdom och bräcklighet, varföre och som modern, efter nämndens intygande nu sängliggande och sedan nästliden Mickalei tid, har dessutom måst lämna att taga sig tjänst i års allt härtill.

Men som dess moder nu litet begynner komma sig före igen, så vill hon städja sig bort till Bengt Nilsson i Fyrby, som i dag varit hos henne och avtalat henna hava i sin tjänst, efter hon intet har än nu betyga.

Resolutio:

Som Nils Larsson i Ljunga och pigan Karin Andersson på Ljunag ägor påstått, det pigan till nästledna Mickaelie tjänat hos Nils Larsson, afst hon ibland fått lov att vara hemma och sin gamla och sjuliga moder till godo, så bliva de för länsmannens tillmäle, i detta målet, förkanta, allenast pigan, som ännu ej tagit sig någon tjänst sedan Maickalei, genast begiver sig till rusthållare Bengt Nilsson i Fyrby, som i dag varit hos henne och med henne accorderat, så att hon vidare gör någon förargelse, eller det som skrives intet strider mot förenämde tjänsteförordning.

Lagtima hösteting den 15 oktober 1725 i Kuddby.

§ 8.

Efter föregången undersökning finner härvid häradsrätten, att hustru Elisabeth Holstensdotter samt Lars Nilsson i Sörby äro av häradsrätten för detta pålagda, att ligmitera angående deras hos var annan havande fodringar, vilken likvidation

att förrätta länsman Anders Andersson är förordnad.

Alltså kommer vid samma likvidation även att upptagas, såväl angående den säd som Lars Nilsson hos hustru Elisabeth förmenar sig äga, varefter och sedan sådant är fullbordat, tingsrätten där rättelse ej förbindas kunna sig vidare, angående deras stridighet utlåta vill.

Lagtima hösteting den 15 oktober 1725 i Kuddby.

§ 13.

Joan Larsson i Skällingstad inställde sig vid tingsrätten, anhållande om **förbud på dess andel av Skällingstads skog** och ägor samt hagar, att ingen där må något olovligt hygge föröva, gärdesgårdar däromkring nedbryta och ohägn insläppa eller någon med nya eller olaga vägar därigenom tga må sommar och höst.

Vilket överklagande skall ske och sändelse genom den samfälda hagen begagna.

Som tingsrätten finner skäligt vid förelagt vite fyrtio marker silvermynts vite att därmed förbjuda.

Lagtima hösteting den 15 oktober 1725 i Kuddby.

§ 22.

Landsfiskalen välbetrodde Claes Caléen har väl till dett ting låtit instämma profossen Hans Ljungeld

1.mo att svara och betala för munderingsparterna och bärhalva efter kontrakt skall även fiskalen för båtsmans kostnad vid Blinnestad skyldig.

2.do även att betala och svara för husröta dårsammastädes, vartilll Ljungeld så mycket mera skall vara förpliktigad, som han sig skall förbundit att anta gården, som han för ögonen stod.

Men vad i första målet beträffar, så äro de däruti vid den högtvärda lagsmansrätten för ty vad man angående husrötan åberopar sig actoren å ömse sidor, det igenom kontrakt daterat den 20 mars 1724, varav fiskalen vill påstå, att som han däruti förbundit sig till att leverera gården ifrån sig innan åtta dagar till profossen Ljungeld, som han då för ögonen stodo och profossen Ljungeld dessutom i samma kontrakt även gjort fiskalen fri för dess ena års husröta, så bord och ebmalte profoss, som samma kontrakt jämväl underskrivit och således till alla delar agnorerat, ej äga något vidare åtal på husrötan och därför själv husta och ansvarig vara, så mycket mer som ingen annan därför kan göras ansvar, nu landsfiskalen fördelas som dess broder, sin rätt på gården, till herr landsfiskalen med e villkor transporterat, att han för husröta och all annan gravation själv komme att underhäftig vara, vilket även sanningen emellan honom och dess broder landsfiskalen bevisar, med det dem emellan den 11 april 1723 upprättade kontrakt.

Förmodades således vara klart, att då profossen Ljungeld gjort honom fog för sitt ena års husröta, och antagit gården som han då för ögonen stodo, så sade han ingen vidare talan på husröta i Blinnestad.

Däremot andrager profossen Ljungeld och påstår sig aldrig i den mening underskrivit samma kontrakt, att han skulle antaga gården, som han nu för ögonen stodo, åter påtalas av husrötan, vilket och emot själva kontraktet skulle vara stridande, helst han själv däruti sig allenast förbundit, att taga landsfiskalen alldeles fri och otilltalad för det årets husröta och byggnad, som han detta hemmanet Blinnestad possifeerat, men ej vidare.

Dock skall han i övrigt avräkna och decedera på husrötan den 55 daler kopparmynt för överhoper hus, som Joan Claesson vid dess avträde till gården, blivit efter laga dom tillagt, varav nog klart skall vara om en viss byggnad, men för övrigt skulle han enligt kontraktet antaga gården, med hö och säd, som han för ögonen stodo.

Vidare hade han intet att anföra, utan föreställdes sig å bägge sidor till rättens beprövande:

Resolutio:

Sedan tingsrätten noga igenomläst det, emellan landsfiskalen välbetrodde Claes Caléen och profossen Ljungeld den 20 mars sistlidna, upprättade kontrakt, kan tingsrätten ej finna

att profossen därigenom åttagit sig att vara vederhäftig för hela husrötan på Blinnestad,

att fiskalen förskrivit sig till att lämna gården, som han nu för ögonen stodo, vilket till ingen annan mening kan tydas, än att landsfiskalen skulle lämna gården med det årets gröda, som han för ögonen stodo.

Profossen Ljungeld, vilken däremot intet undandrager sig att lämna landsfiskalen otilltalt för det årets byggnad, som han Blinnestad åbott och därjämte avkorta för husröta de 55 daler kopparmynt, som Joan Claesson på överbyggnad äro tilldömda, och sedan det är verkställt, kan tingsrätten ej varit nu skäligen befria profossen för allt vidare ansvar.

Husrötan beträffande och som landsfiskalen Claes Caléen, utan skäl i detta mål dragit profossen för rätten, så förpliktas han att ersätta honom dess pålagda

tingskostnader med 1 daler 16 öre silvermynt.

Emot denna dom har landsfiskaln välbetrodde Claes Caléen med 3 daler silvermynt rådit ankomma dom vid den högste lagmansrätten, att prolongera, som på denna dom attesterat är.

Lagtima hösteting den 15 oktober 1725 i Kuddby.

§ 27.

Såsom rådmannen i Söderköping, välaktade Johan Hagman, uppå lantjägmästaren välbetrodde Anders Creuths anförda käromål, ej han förneka, utan fast mera själv vidgår, det han utan lov och tillstånd, uti dess hage, låtit fälla tvenne stycken ekar, fattsän han med Jost och Anders Johanssöner i Tåby attest av den 14 juni sistlidne den söker bevisa, att de voro alldelse odugliga och till intet annat än vedbrand nyttiga.

Så kan dock tingsrätten ej undgå, att till följe av 1664 års stadga om bärande träden, samt 1681 års husesynsordning 25 § och 1687 års landshövdingens instrument 36 §, fälla honom Johan Hagman för dessa tvenne olovligen huggna ekar till sina arton daler silvermynt till kronan samt 24 mark silvermynt till treskiftas, varjämte han pålägges att plantera fyra nya ekar i stället och gälla dem i sin vård till dess de under boskapens höjd vuxit.

Lagtima hösteting den 15 oktober 1725 i Kuddby.

§ 30.

Ingeborg Biörnsdotter på Brunneby ägor, som tvenne gånger gift varit och en gång för lönskaläge pliktat, vilken även intygas vara mycket så huvudsvag och vänvettig.

Den där mycket till galna och uppdiiktade inbillningar är inciderad, kunde med intet skäl övertyga båtsmannen Anders Fyrberg, att haver med henne tillbudit någon **vålltäckt**, vilken dessutan så väl av sine rotebönder som grannar och mågarna har ett gott lovord, det såsom hämtnämnde ej finnas något skäl honom i detta mål fälla.

Ty bliver han till följe av 31:a domarregeln ifrån Ingeborg Biörnsdotters tillmäle alldelse befriad, vilket tingsrätten i anseende till dess föresporda vänevett, ej heller med något straff belägga kan.

Lagtima hösteting den 15 oktober 1725 i Kuddby.

§ 38.

Emedan såväl skogvaktare som nämndemannen Måns Pålsson i Brunneby, efter företagen besiktning intyga, att den gamla ekstubben, som står vid husen av Rådals-torpet under Blinnstads rusthåll. är så alldeles genomrutten, att han vid första påkommande blåsväder befaras, av sig själv, falla ned och husen fördärva, varande till ingenting nyttig, utan endast kan bliva ett par lass ved därav, så efterlåtes torparen densamma nederhugga, som till bevis lämnas.

Dock måste i dess ställe tvenne unga ekar planteras och undan boskapens bete uppfordras.

Lagtima hösteting den 15 oktober 1725 i Kuddby.

§ 45

Förekom den av Jost och Anders Johanssöner samt Nils Larsson i Tåby instämnda saken, om deras förnäma herrskaps vägnar mot torparen Sven Jonsson på Tåby ägor.

1. för det torp han uppbyggt och innehaver på Tåby ägor, som nu påstås att han måtte avstå.
2. för det han utan lov och minne, skurit torv i Tåby hästhage varföre på honom sökes laga plikt jämte expenser, som pretenderades.

Inställde sig parterna efter upprop, då svarande ingav en skrift till tingsrätten, däritio han anhåller

1. att honom måtte bliva tillåtet bebo sitt torp för dessa bönder oklandrat, efetr han måst all sin egendom därpå kostat till dess han av samtliga jordägare därom bliver instämd, helst som torpet med alla böndernas tillstånd, därpå o-lätta vallen uppstått.
2. att han måtte bliva befriad för dessa bönders tilltal angående den torv, som han skurit, emedan han därtill haft dessa jordägandes rådman Johan Hagman och Lars Olofsson i Tåby lov, som han med deras attest av den 24 oktober fulltyga.

Resolutio:

Tingsrätten kan över detta mål ej utlåta, inna torparen Sven Jonsson på Tåby ägor, av samtliga jordägare varde instämd och lagligen tilltalad, helst han med samtliga åboarnas tillstånd, torpet uppsatt och torven efetr herr rådman Hagman och Lars Olofsson i Tåby lov skurit.

Lagtima hösteting den 15 oktober 1725 i Kuddby.

§ 47.

Joan Claesson i Blinnestad sökte väl, efter föregången stämning, att övertyga Jonas i Nybble, att Jonas **svin gjort skada på hans säd**.

Men som Jonas därtill alldelse nekar och Joans Claesson ej haver sina vittnen i sidan, så bliver uppå accords begäran med etta mål dissitera till nästa ting, då saken efter föregången stämning behörigen kommer att förerte så framvista vittnen.

Emellerid ej annorlunda kunna enas.

Lagtima hösteting den 15 oktober 1725 i Kuddby.

§ 48.

Såsom hustru Elisabeth Holstensdotter haver skäl gittas, förutan det hon haft sin omyndiga sons olovlige tillstånd, att borttaga den hästen, som bemalte dess son lämnat Joan Claesson på foder under accord av köp, utan Joan Claesson därefter tillsammans kommit att vara ansvarig, så förpliktas hustru Elisabeth Holstensdott, att genast skola lämna hästen till Joan Claesson tillhanda och allenast skall, sedan hon med sonen Olof Isaksson, som om sin i fädernearv lagligen tillhållna syndom äger fri disposition om samma häst, det hustrun gitter.

Lagtima hösteting den 15 oktober 1725 i Kuddby.

§ 69.

Kronobefallningsman välbetrodde herr Nils Aschling ingav för tingsrätten, huru som hustru Elisebath Holstensdotter i Tåby nu mera ingen egendom äger, att betala de henne vid 1717 års sommaring pådömda 10 daler silvermynts vitesbot samt 24 öre silvermynt för hennes olagliga inverkan, utan hon därföre måtte plikta corporaliteter, erhållandes om bevis till av drivning över hennes, nu vid tignet utståndna kroppsplikt, för samma 10 daler 24 öre silvermynt.

Och som rätten så väl har sig hennes utblottade tillstånd bekant, som det hon nu därföre med 4 par ris plikta.

Så bliver sådant genom extrat av häradsprotokollet behörigen intygat.

Lagtima hösteting den 15 oktober 1725 i Kuddby.

§ 70.

Hustru Elisabeth Holstensdotter i Tåby har i anseende till dess bekanta utblottade tillstånd vid tinget med 4 par ris blivit avstraffad för de tolv daler silvermynt, som hon 1720 vid höstatinget blivit pådömt för utgivna skällsord på inspektören Giöthe, vilket och till avskrivnign i räkenskaperna kronobefallningsman välbetrodde Nils Aschling av protkollet meddelat varder.

Lagtima vinterting den 26 januari 1726 i Kuddby.

§ 32.

Rusthållaren Bengt Nilsson i Fyrby instämt till detta ting Johan Nilsson i Nybble angående **oduglig hägnad** mellan Rappsala utjord och Nybble ägor, som Bengt nu påstår, att Johan måtte förfärdiga samt och ersätta rättegångsexpenser.

Efter upprop inställde sig parterna, då Johan Nilsson begärde, att dess instämnda vittnen Hans Jonsson i Mem må bliva edeligen avhörd, så förmenar han nogsammt skallbliva bekant, vem som bör hålla denna gärdesgård, vilken ojävad avlade vittneseden.

Därefter han förmentes edebs väl och sedan berättade han

att för någar år eller åtta år sedan, har förra nämndeman Nils Nilsson i Fristad varit och synade den gärdesgården mellan Rappsala utjord och Nybble ägor, då Johans dräng Knut Mattsson, som var hemma hos sin moder, vilken bodde i Nybble, upptagit den gamla gärdesgården och flyttade den in mitt på Rappsala utjord. Det har han gjort efter jungfru Britta Wikmans tillsägelse. Men var som den gärdesgården tagit vägen, vet han intet.

Vilket Johan påstod att Bengt gjort och därför förmenar, att han bör sätta gärdesgården upp igen, med utlåtande, att rusthållaren gör honom all den orätt han kan.

Rusthållaren Bengt tillstod, att han låtir upptaga den gärdesgården, som stod mitt uti Rappsala utjord, vilken är honom tillhörig. Skyllandes samma gärdesgård ej varit mer än 40 höt, medan gärdesgården, som nu dispyteras om, är 102 höt, vilka Bengt sig förfrågar, vem som skall uppsätta.

Resolutio:

Tingsrätten finner skäligt, att förordna nämndemännen Hans Nilsson i Åsvittinge och Måns Pålsson i Blinnestad till att syna den gärdesgården, för vilken Bengt Nilsson i Fyrby instämt Johan i Nybble, mellan Rappsala utjord och Nybble ägor belägen, då de hava att jämka dem emellan efetr vars och ens ägor.

Samt därpå stakat och där då dessa parter då ej skulle kunna komma överens om gärdesgården och dess uppsättande vill tingsrätten sig hava efter sakens vidare instämmande och e förordnade nämndemännens gjorda berättelse, vid nästa ting fullkommeligen utlåta.

Lagtima vinterting den 14 februari 1726 i Kuddby.

§ 13.

I anledning av de skrivelser, som lagmannen välborne herr Daniel Sparrshiöld vid sistlidet ting den 27 oktober, till tingsrätten anför och då 1725 bliver in protokollet angående **Mems säteri** av ryttmästaren välborne herr Eric Bagge jämte dess moder välborna fru Helena Catharina Wellings utgiver och underskriven varder nu Mems sätesgård med de därtill lydande torpen samt rå och rörs-hemmenate Sätra för herr lagmannen uppbudet.

Lagtima vinterting den 14 februari 1726 i Kuddby.

§ 16.

Olof Trulsson och Sven Eriksson i Brunneby interat till detta ting båtsmannen Anders Fyrberg, för det han **nedrivit** 5 a 6 höt gärdesgård, Olof Trulsson tillhörigt, omkring Brunneby hage och där omkullfällt en gran, som stod till råmärke för bemälte åboar emellan.

Varföre påstås laga plikt samt expenser.

Därefetr båtsmanenn Fyrberg även instämt Olof Trulsson och Sven Eriksson i Brunneby för ohemuld tvistighet och expenser.

Vid upprop inställde sig parterna och framkom således att Olof Trulsson och Sven Eriksson i Brunneby eftergiva sin talan denna gången, allenast han efter laga syn månne gå endast.

Här och utlovades, varför tingsrätten låter bero och förbliva.

Lagtima vinterting den 14 februari 1726 i Kuddby.

§ 17.

Olof Trulsson och Sven Eriksson i Brunneby anhåller om tingsrättens förbud, på de vid Brunneby gård uppfordrade lilla skogshage, det ingen med något skogshygge förekommer utan deras lov och tillstånd eller gärdesgårdens däromkring nederriva.

Vilket, som det är billigt och skäligt, så varder härigenom all obehörighet och vid förelagt 40 mark silvermynts vite förbudet, att utan förbemälte åboars lov och tillstånd göra något skogshygge uti vars till hand Brunneby lydande hage elelr gärde gårdarna omkring nederriva, varandes att den som efter detta förbuds publikation därmed beträdes och å böterna med vite plikta.

Lagtima vinterting den 14 februari 1726 i Kuddby.

§ 58.

Landsfiskalen välbetrodde Claes Caléen har till detta ting incisterat avledne profossen Hans Ljungelds änka Maria Nilsson, att sig infinna här vid tinget och enligt den höglärde lovlige lagmansrättens resolution av den 18 september 1725, avhöra häradsskrivaren herr Nils Norrströms andels tillstånds mål angående husröta vid Blinnestads augumentshemman samt bruks emottagande likaledes, har landsfiskalen behörig stämning utverkat på herr häradsskrivaren Norrström, att vittna om föreskriven sak, ville erkänna han själv skrivit transfektionen och som nu förra vittnet under attesterat.

Efter upprop av denna saken inställde sig å landsfiskelens vägnar löjtnanten välborne Hans Collding efter skriftlig fullmakt av den 11 hujus och för änkan Nils Larsson i Ljunga, som genom nämndemannen Måns Pålsson i Blinnestad intygade begärde, att hon honom befullmäktigat, men häradsskrivaren Norrström var ej eller tillstådes kommen.

Ej heller kunde herr löjtnant Collding med någon attest elelr skrift fullbe-tyga, det han den uttagna stämningen erhållit i allt.

För den skull kan tingsrätten sig ej härmed, för denna gången, vidare måtte befatta.

Lagtima hösteting den 20 november 1726 i Kuddby.

§ 4.

Efter upprop, av den till detta ting av länsmanenn välaktade Anders Andersson, å ämbetets vägnar kallat Pehr Olofsson i Torp jämte dess drängar Anders samt ryttaren Jöns Berg förotidigt **skjutande på bröllopet** i Torp, varandes instämnda.

Inställde sig parterna, då drängen Nils, som är båtsman och heter Eldstål samt ryttaren Jöns Berg vidgingo, att utan veta det är förbjudet, skola de skjutit vid detta bröllopp, så före som efter middagen.

För dens kull finner tingsrätten skäligt och rättvist, dessa bägge personer Nils Eldstål och Jöns Berg, med var sina fem daler silvermynt plikta till treskiftas enligt Kongl Majts nådiga förordning den 26 oktöebr 1685, att erlægga.

Lagtima hösteting den 20 november 1726 i Tåby.

§ 9.

Uti den till detta ting instämnda saken mellan drängen Lars Anderson i Ring, kärke och båtsmannen Anders Fyrberg svarande, för det **han illa skolat hanterat och slagit** densamme natten före Marie bebådelsedag, då han i dess hus begivit, och var därav gå till Norrköping, varav laga plikt påstås jämte betalning för skada och värk.

Samt båtsmanenns hustru Elin Nilsson det tillstår, det hon lånt honom hus, som vittnar hurua han blivit hanterad.

Inställde sig parterna efter upprop, då båtsmanenn tillstod sig haver slagit drängen, ingivandes själv en attest, id ag daterad av Nils Larsson i Ljunga underskrivet, däruti det betygas, att natten före Marie bebådelsedag, vid pass 11 eller 12, kom drängen Lars Andersson i Ring, i sin bara skjorta bakvänd och barfotad på stugudörren.

Hans broder Sven Larsson gick upp och släppte honom in och bad han skulle se huru han hanterad blivit av Anders Fyrberg, då ansiktet var överallt blodigt, honom sammaledes skjoratr frampå bröstet och blåsa under den ena foten.

Och de följde honom straxt till Anders Fyrberg, till att taga sina kläder och höra huru saken var beskaffad.

Då Fyrberg genast lät upp dörren för dem och tillsporde honom varföre han slagit drängen. Den därpå svarat och agt dem, hur svårt skolat haft var, jag skulle lära honom lägga sig på enärlig mans säng, när jag intet är hemma.

Därefter följde drängen honom hem och gick bort om morgonen, förrän vittnet uppstod.

Nils Larsson efterfrågades, men berättats vara sjuk och icke med det andra i denna saken instämde vittnet Sven Larsson, men hustru Ingrid Arvadsdotter på Ljunga ägor, såsom frisk och ej tillstädes ännu pliktar 1 daler silvermynt.

Båtsmannens hustru Elin Nilsson efterfrågades, men är inte här, utan hemma hos sitt lilal barn, som hon ännu icke är kyrkotagen efter barnsörden.

Vidgående båtsmannen att han lånt drängen hus.

Båtsmannen tillstår att vad attesten innehåller, undantagandes det skändats hundsvott, det nekar han till, men föregiver att han intet visste, att det var drängen när han kom hem, utan mente det var en annan man.

Han betänkte gå till hans svägerska det hon inte kunde, lika nämndemannen Måns Pålsson i Blinnestad, som även intygade och att han såg ut som attesten förmäler, samt att blod var gången genom ansikte och mun på honom.

Resolutio:

Såsom båtsmanenn Anders Håkansson Fyrberg själv tillstått och vidgått det han om natten före Marie bebådelsedag i år, utan någon given avsikt, i sin egen stuga, slagit drängen Anders Andersson i Ring, som av hans hustru fått lov att låna hus, varande han som ärnade sig åt Norrköping och inte hindra längre.

Så att drängen därigenom, efter Nils Larsson i Ljunga givna attest av nämndemannen Måns Pålsson i Blinnestad gjorda intygande, varit blodig över hela ansiktet och blodet gått ut genom näsa och mun på honom, samt haft en blåsa på foten.

Alltså prövar tingsrätten skäligen, det bör han båtsmanen Anders Fyrberg därför, enligt 13 kapitlet sammalken, med vilja plikat sina 4 gånger 3 daler silvermynt till treskiftas, samt drängen för sveda och värk samt tidsspillan med mera, uti expenser erlægga sex daler silvermynt och alldom detta oväsande skett om en helgdagsnatt, för den skull påläggas honom därför, enligt Kongl Majts nådigaste stadga om edens och sabbatsbrott anno 1687 dess 6 § om sabbatsbrott samt 5 § om eder och svordom plikta 2 daler 16 öre silvermynt, hälften till vingiva, men drängen Lars Andersson i Ring efter Kongl Majts tidigare plakat av den 14 januari mostavarande, samt hälften till Tåby kyrka och sitta de två söndagar i stocken utanför kyrkodörren.

Lagtima hösteting den 20 november 1726 i Kuddby.

§ 26.

Rusthållaren Bengt Nilsson i Fyrby lät begära tingsrättens **förbud**, såväl å sina hagar vid Fyrby, att Blinnestads torpare icke må göra sig några onödiga vägar däröver hans skog och gärdesgårdar, till något förfång såsom och på sin utjord Rappsala, att varken dessa elelr någon annan må där på gärdesgårdarna och den unga träd göra samt björkeskogen göra någon skada.

För den skull och emedan slik begäran är billig och skälig samt prövar tingsrätten skäligen härigenom vid 40 marks silvermynts vite, den som mot ovanstående begäran skyller.

Lagtima hösteting den 20 november 1726 i Kuddby.

§ 40.

Uti den av förre nämndemannen Joan Claesson i Blinnestad mot Pär Olofsson i Torp instämde saken, för det **han med våld borttagit Joans ved**, jämväl pretenderades betalning för taget med expenser samt av Pär Olofsson mot Joan Claesson vice versa har och nämligt lagsökande angående veden, som var huggen på Torps ägor sat att ..... som han Pär Olofsson skall hava lovat, jämte 4 spann råg, som år 1719 blivit lovad av Joan för en skada Pär låtit på sin gärde uti Nybble, gjorde samma år.

Inställde sig parterna efter upprop jämte de instämde vittnen ryttaren Jöns Berg, Johan Segerbom och båtsman Anders Flinat uppropades utan jäv och avlade vittneseden med hand på bak, därefter berättade:

Ryttaren Jöns Berg, att när ryttaren Segerbom och båtsman Flinat, förleden vår ett år sedan, huggde ved år Joan Claesson, som då bodde uti Blinnestad, och han såg, att de huggde inpå Torps ägor efetr skälstången, stodo honom är vite, gick han till Pär Olofsson och för honom sådant berättade.

Vilken följde med och viste den skälgången samt lastade de trän om, som nerfällts på Blinnestads skog, men fallit åt Torps och så vidare tillbaka igen. Därefetr Pär tog så mycket som var på hans sida och det övriga, som avr på Blinnestads sida var, låg kvar allt intill hösten, vetandes intet vem som den borttagit.

Vittnesmålet upplästes och avkunnades.

Ryttaren Johan Segerbom intygade, att förleden vår ett år sedan, han och båtsman Flinta huggde veden år Joan Claesson i Blinnestad, var han först med och viste dem var de skulle hugga, Det de gjorde.

När de huggit en stund kom Pär Olofsson i Torp och ryttaren Jöns Berg, vilka sade att de huggit över.

Då de blevo upplysta därvid, därför reddes skälgången upp och lades tillbaka som var hugget på Torpssidan och likaledes det som var fallet på Blinnestads sidan.

Allt som stubbarna voro när de kommo.

Han berättade sådant för Joan Claesson, vilken sade att det var galet, att han inte hade sin son landsfiskalen Caleén hemma, som kunde se därpå.

Båtsman Flinta gjorde likadan berättelse som med Segerbom tillagt berättelsen.

Så vidgick Pär, att han fått en tio-elva stammar av Joan Claesson, som voro värda 40 öre, men säger, att Joan Claesson lovat dem för det han haft hans vagnar till besöks, men säger sig den vilja betala efter Joan inte vill hålla loven,

slagit Joan Claesson 4 a 5 slag på vänstra armen och det varit blått över allt. Ty pliktar därför 12 daler silvermynt och Joan Claesson för okvädingsord 6 daler silvermynt, och som berättas dem alltid varit oense och varandra med skällsord och oförrätt överfara, ty lägges dem emellan 20 daler silvermynts vite.

Lagtima hösteting den 20 november 1726 i Kuddby.

§ 70.

Nämndemannen Måns Pålsson i Blinnestad anhöll om tillstånd, att få hugga två stycken gamla och alldeles förtorkade ekstubbar på Blinnestads rusthålls ägor, den närstående och tillger det voro intill åkrarna och en andra uti Röstenshagen.

Ingivandes förra åbon på hemmanet Joan Claessons attest, i dag daterad, vari betygas att de i många år varit torra och äro intet högre än mitten, vad man kan taga med sin hand.

Allts för den skull finner tingsrätten skäligt, att bemittera nämndeman Måns Pålsson med enna sin ansökan till ehrre baron och landshövding, att om ordres

till utsyning göra i denna sak.

Ansökningen dock bör han efter 1664 års förordning om bärande tråde, plantera 2 nya ekar i stället för vardera och sedan för boskaps betning skydda.

Lagtima sommarting den 19 juni 1727 i Kuddby.

Fördubblingsbåtsman Olof Gran uttagit laga stämning å Bengt Nilsson i Fyrby, angående **resterande lön** för gjort drängarbeten förledet år 1726, samt därigenom förorsakade expenser.

Efter upprop inställde sig båtsman i egen person och å Bengt Nilssons vägnar ryttaren Johan Segerbohm.

Då först båtsman ingav en skrift till tingsrätten, som upplästes och var av följande innehåll, nämligen:

" Jag beklagar högeligen mig olycklig vara, som skall vara så högt så tvungen, att jag fattige båtsman måste låta instämma rusthållaren Bengt Nilsson, min rotesälle i Fyrby, för det jag min ringa del, för gjort arbete och lön ej kan utbetomma, utan måste snart med hustru och barn av sånt försmåta.

Hade jag av Bengt Nilsson fått ut min lön och för mitt och min hustrus, hos honom gjorda arbete förledet år, så hade vi kunnat ibland få rote och en gröt, men som Bengt Nilsson sitt löfte för min varje annan gjorda rotetjänst ..... uppå åtskilliga, ja mångfaldiga till honom uppfordra böner betalt eller sig bekvämeligen låtit.

För den skull beder jag av herr häradshövdingen och en lovlige tingsrätten 1.mo den gunsten, att mina instämde vittnen kunde få edeligen bliva avhörda och

2.do dristar med följande räkning igenom så och examineras, så förmodar jag genom Guds nåda hava något rätteligen att fordra, som mig med skada och sådant i den svåra tiden varit utur händan.

Viljandes väl Bengt Nilsson förebära, som skulle jag haft mina tvenne års tid resterande båtsmanslön, för det jag förledet år, fick uti en trädetäppa, som en struken halvspann kastar, dem jag även fått av honom, mina vittnen å sin ed vittna, börer det jag så ärtor som åkrar fick, att så uppå, för mitt hos honom gjorda vårarbete intill valborgsmässodagen accorderas vi om en tjänst, att jag ifrån den tiden allt intill Mickaliei tid skulle tjäna varannan vecka

och därför skulle jag så en halvtunna råg och en halvtunna korn, det vittnen även måtte bekomma, vad uppå haver jaf fått en tolvdalers plåt och för detta året båtsmanslön 4 tunnor korn, men för jag och min hustru, som dagarbetare, jag den veckan jag var fri och hustrun varje dag uti 6 veckor, har jag intet bekommit mera lön, än som om vittnen en laka jag av hustrun även fick hästarna plocka korn och högst till tre kannor.

Huruledes som rusthållaren Bengt Nilsson mig och hustrun uti alla förbemälte mål belönat, det lagandes till sjukan till gärd av herr häradsskrivaren samt den lovlige tingsrättens vilja och rättrådighet behjärtande samt lovlige tingsrätten med ödmjukaste bön och anhållan, att Bengt Nilsson kan tilldömas mig betala, det jag med städse vittnen han honom övertyga mig rättig vara, med förorsakad rättegångs expenser och avstraffas en gunstig rättvis resolution. Av vörndnad lovar jag Olof Gran - båtsman "

Därefter inlevererade ryttaren Segerbohm även en skrift, som uppläst blev och därefter ord ifrån ord införd varde:

" I anledning av den inneligande citation som dubbleringsbåtsman Olof Gran på mig uttagit, får jag väl bemälte gärning för välborne herr häradshövdignen och den lovlige tingsrätten, mig som om svarande nu själv inställa.

Men ty enär jag jämte andra allvarliga krämpor av allt för stor ..... på min kropp så graverat är, att jag vid största möda näppeligen kan fatta vad som talas.

Kan ej heller nu i hastighet få någon annan, som torde kunna admittyeras, att vara såsom fullbemäktigad i mitt ställe, att därför nödgas jag denna gången meddelst detta mit skriftligen inför .....

Resolutio:

Tingsrätten prövar skäligt, att härmed förordna länsmanen välaktade Anders Andesson att tillika med tvenne sig adjungerade nämndemän likvidera mellan båtsmanen Olof Gran och rusthållaren Bengt Nilsson gjort med mera båtsman förledet år varannan vecka hos Bengt Nilsson hava att fordra, samt söka till att dem på bästa sättet förmå, helsta Bengt visar sig över och icke under båtsmanen hava betalt.

Men skulle ingen förlikning kunnat träffas, vill tingsrätten efter sakens instämmande sitt utslag däruti meddela.

Lagtima sommarting den 19 juni 1727 i Kuddby.

§ 4.

Kronolänsman välaktade Anders Andersson framställde framför tingsrätten gamla hustrun, som åborarna i Brunneby fasttagit nästliden torsdag och anklagat för det hon **med eder och svordomar**, för dem utfarit med mera.

Frågades henne, vad hon säger och varifrån hon kommer ?

Därpå hon svarade, att hon heter Anna Catharina Svensdotter Rydelia och att hon är och varit boendes i Norrköping, som brukar gå omkring på landet och koka tvål samt har sin sväger i Norrköping, en handelsman, som heter Daniel Ekman och sina två barn i Carlskrona.

Nekades alldelse sig med eder och svordomar mot någon utfarit vara vid Brunneby.

Åboarna inställde sig och berättade, att de då denna hustru förleden torsdag, var hos dem, har hon med oanständiga ord utfarit, för det de ej kunde giva henne allt vad hon ville och sagt, jag föll sade Guds frid när jag kom in, men huset var intet det värdigt. Därföre skall jag taga gack väll sig med hur med mig härifrån och lämna den väl med dess förbannelse kvar.

Varjämte hon skolat sökt att skrämma och lå barnen, när hon skulle gå därifrån samt sagt, hon skulle bränna ner gården för dem, därför de tagit fast henne och lämnats till länsmanen, som sedermera sagt henne, svoro .

Denna hustru nekade då alldelse till alltsammans, men åtskillige andra från Tåby socken berättar, att hon avrit med otidiga ord och svordomar även hos dem utfört.

Allt för den skull av emedan 1642 års tiggareordning förmår och innehåller, att alla tiggare böra underhållas i församlingen där de äro funna.

Ty prövar tingsrätten skäligt, det bär länsman lila återföra henne till Norrköping hos den högtärade magistraten angiva, att med henne mer förvaras, som lag likmäktigt är, så hon ej må vidare komma hit på landet och förargelse eller ovärdighet.

Kommandes tingsrätten för övrigt intet göra någon reflexion på vad hon synes eller ej, synes vara vid dess fullkomligt rätta förstånd.

Lagtima sommarting den 19 juni 1727 i Kuddby.

§ 12.

Härefter företogs saken om de underlydande mantalen, nämligen
Tåby socken.

11. Även Jacob Spallding, som är initerad för det dess hustru åren 1723 och 1724 varit undandold för mantals betalande, har genom skrift berättat

att samma dess nuvarande hustru 1723 och 1724 var under dess moders bröd, varefter hon lät indefirera ett brev från sin svärmoder, kyrkoherdeänkan madam Beata Kiörling ställt till sin dotter, daterat den 12 hujus, därmedelst berättas, att hon förmenar det ingen varit undandolt, fast hon för 1723 ej kunnat hava mer än 7 att giva mantal för, vilka skola varit för 2 drängar, 2 pigor, sig själv och dottern samt hjälpprästen och 1724 han flyttat ifrån Tingstad, varföre hon förmenar sig ingen undandolt, utan vid mantalsskrivningen låtit sitt folk och de flera viktiga personer.

Hon åberopat kornetten Beckman till vittne, varföre mantalslängden pro anno 1723 och 1724 eftersågs samt befanns, att kyrkoherdenänkan bäge åren låtit skriva sin dotter i mantal.

Lagtima sommarting den 19 juni 1727 i Kuddby.

§ 12.

Härefetr företogs åter saken om de underlydande mantalen, nämligen

- - - - -

Bengt Nilsson i Fyrby initierades angående de flicka Annickas undanhållande ur mantal för år 1724.

Vilken lät uppvisa en attest av Dagsbergs kyrkobok utav kyrkoherden herr magister Anders Hollenberg underskriven, varuti betygas att denna flicka är född i Beteby och bemälte Dagsbergs församling den 25 maj 1709, samt således ej bort skrivits år 1724.

Lagtima sommarting den 19 juni 1727 i Kuddby.

§ 12.

Härefter företogs åter saken om de underlydande mantalen, nämligen

- - - - -

Nämndemannen Måns Rahlsson i Blinnestad, som är instämd för det dess tjänsteflicka Annika, år 1724 varit ur mantal, dock fast hon är född 1703 den 20 september i Å socken, havandes hon 1724 bott på kronohemmanet Brunneby, vilken kunde ingen användning hava att förebära, än han intet visste hennes ålder.

Lagtima sommarting den 19 juni 1727 i Kuddby.

§ 12.

Härefter företogs åter saken om de underlydande mantalen, nämligen:

- - - - -

Per i Sättra för dess tjänstepiga Maria 1724 varit undanhöljd.

Vilken förklarade sig, att denna flicka, som han för barmhärtighets skull upptagit i sin tjänst, hade fördärvad i huvudet, så att hon ingen nyttjade det året och henne hade.

Därföre kunde Per intet låta skriva henne i mantal, dessutom skall han ej vetat hennes ålder, efter hon är född i Skönberga socken.

Sexmannen Pehr Olofsson i Torp intygade ock, att flickan sagde tillförne år 1724 och Pehr haft nog besvär samt kostnad med henne medan hon blev god.

Landsfiskalen Caléen kunde ej heller om henne alldeles giva någon upplysning.

Lagtima sommarting den 19 juni 1727 i Kuddby.

§ 12.

Härefter företogs åter saken om de underlydande mantalen, nämligen.

- - - - -

Sexmannen Pehr Olofsson i Torp, som initerar för det dess styvdotter, som är född 25 juli 1704, år 1723 ej skall i mantal av dottern Karin, som blivit för den 20 november 1707 intet blivit upptecknat i mantal 1724. Vilken förklarade sig, att styvdottern Kerstin stått i mantal 1723 som och mantalslängden befanns, men angående dottern Karin hade han ingen ursäkt att förebära.

Lagtima sommarting den 19 juni 1727 i Kuddby.

§ 12.

Härefter företogs saken om de underlydande mantalen, nämligen:

. . . . .

Nils Larsson i Tåby för det dess äldsta dotter Maria, år 1724 varit ur mantal slutet.

Vilken uppdrag till förklaring, att hon stod i mantal det året, som och mantalslängden befanns.

Tåby frälse Anders, för dottern Maria, som är född den 5 juni 1707, undanhållande från mantal 1724.

Vilken utlät sig, att hon varit mycket sjuklig av flen och liknande, det som nu fjärdingsman Olof Månsson samt Nils Larsson i Tåby vittnesmål intygade och även landsfiskalen Caléen själv besannade.

Sven i Tåby frälse, för det pigan Maria 1724 varit undanhöljd, ehuru hon är född den 16 februari 1706 uti Rappsalatorpet i Å socken.

Han hade ingen ursäkt, än han intet visste hennes ålder.

Dito är Joen instämde för gossen Botvid 1724 ej stått i mantal.

Vilket han förklarade sig, att han inte hade någon gosse det året, som hette Botvid ej heller kunde det härvid övertygas.

Lagtima sommarting den 19 juni 1727 i Kuddby.

§ 12.

Härefter företogs saken om de underlydande mantalen, nämligen

- - - - -

Skällingstads skattecronohemman, sexmannen Jon för dottern Karin undanhölls ur mantal 1723, ehuru hon var född 22 mars 1706.

Vilken yttrade sig, att hon var liten och sjuklig och ej vetat hennes ålder, mens ade intet bevis därtill

Ididem krono, sexmannen Hindrich, för dottern Anna 1723 varit ur mantal slutet, fat hon är född 11 februari 1706.

Vilken ingen ursäkt till sin befrielse att anföra.

Lagtima sommarting den 19 juni 1727 i Kuddby.

§ 12.

Härefetr företogs åter saken om de underlydande mantalen, nämligen:

Nils Nilsson i Fristad för det dess gosse Olof, som är född den 16 maj 1707, intet blivit uti mantal antecknad år 1724.

Å Nils Nilssons vägnar inställde sig dess styvson, studenten herr Knut Friberger, som androg att drängen varit och änär mycket oduglig och anhållandes om anstånd till nästa ting, då det med vittnen vill bevisa.

Lagtima sommarting den 19 juni 1727 i Kuddby.

§ 43.

Samtliga åboarna i Fyrby inkommo och berättade, att de sins emellan övernskommit, att ingen skall beta på sädesgårderna på renarna uti västra halvan om sommarens, emedan stor skada och olägenhet därigenom förorsakades.

Varandes dessutom ense, att där efter stångafallet skola beta uti ängar och hagar, att ingen över sitt stångafall insläppa.

Anhållandes om tingsrättens förbud och vite för den som däremot bryter.

Dess vardande, att för den skull och emedan, en slik överneskommelse är ganska skälig och lag likmäktig, ty varder härigenom vid förelagt 40 mark silvermynts vite förbjudet allt renbete ut Fyrby sädesgårde samt uti ängarna och hagarna insläppa, till betande, flera kreatur än på var och ens efter stångafall kan belöpa.

Presterandes att densamma detta förbuds publikation däremot bryter, skall med vitesplikten jämte de ordinarie böterna bliva belagd.

Uppbörds- och inteckningsprotokoll den 19 juni 1727 i Kuddby.

§ 4.

Välborna fru Helena Catharina Wellings lät till tingsrätten inleverera en skrift, som upplästes av följande innehåll:

Jag är föranlåten, hos herr häradshövdingen och en lovliga tingsrätten, här sammast förekomma med följande berättelse jämte anhållan om attest uti den som jag nedanföre skriftligen begärer, nämligen:

Det bör nämnd och e övriga tingsallmogen vara bekant, huru som jag, tillika med min salig man ryttmästaren välborne herr Erik Bagge, långt före ofreden, varit ägande av Rusthållet Stensvad nummer 17 under livkompaniet, Tåby socken och Björkekinds härad beläget, till augment Nybble i samma socken, fortfarande jag under hela ofriden tidigare presterat att rustningsordres, så att det varit för allting ograverat av vad namn det haver, varföre jag avrit och ännu är posesoninna.

Därav, men att ingen av de mina må så länge jag lever, få disponera mig därav, få sätta eller försälja bemälte Stensvads rusthåll.

Däremot protesterar jag på det högsta sådan stund, jag intet mera efter min högbemålet salig käre man i fast ägande, sedan jag min morgongåvegård bortsålt och avföda säteriet Mems förra gravation, meddelst att konservera bemälte gård för Baggearvingarna, var med av och mig därtill utlagt, vilja eller kunna en sådan summa mig contentera, men emellertid lämnas det till, uti denna avkunnat alla måst hörsammats bedja, att denna protest kunde till protokollet meddelas på det jag sedermera furstliga Kongl Majts förordnignar därmed kan förehava, soom vederbörligen förbliver .....

Helena Catharina Eellings

Och all den stund nämnden med flera närvarande visst intyga, således med kronrusthållet Stensvad var beskaffat, som välborne fru anfört, bliver därföer till bevis lämnat samt välborne fru med denna sin ansöknign remittera till högst välborne herr baron landshövdingen genallöjtnant Hamilton, såsom överste för regementet om någon handel om detta kronorusthåll skulle ske, till vad avgörande alla fastigheter och dylika lägenheter föra.

Lagtima sommarting den 20 maj 1728 i Kuddby.

§ 28.

Lagmannen välborne herr Daniel Sparrshiöld haß till detta ting instämt följande bönder för de bristfälligheter befinnas uti byggnad vid den delen av Mem, som de brukat, vilket påstås att de måtte ersätta jämte expenser.

Vid uppropet inställde sig välborne herr lagman och de instämnda uppropades och examinerades, varefter herr lagmannen lät uppvisa den av länsmanen välaktade Anders Andersson tillika men nämndemännen Måns Pålsson i Blinnestad och Hindrich Persson i Skällingstad hållna husesynsinstrument över säteriet Mem den 27 oktober 1727m därav befanns följande:

1. Rahl Hansson i Brestad, som endast ebbott och till hälften brukat ett hemman uti minst fyra års tid, varföre honom påföres efter hussynsordnignen bristande nybyggnad för 40 daler silvermynt.

Dessutom befinnes av hussyneinstrumentet, att han gjort bevarande och reparationer till 44 daler silvermynt, även påstår herr lagmannen Rahl må svara för sin proportion av de felaktiga diken och gärdesgårdar, som var uppförda, ej heller till 42 daler silvermynt.

Rahl beklagar sig det kontrakt anno den 19 mars 1719 till godo, att välborna frun låtit utmärkt 11 punkter i kontraktet, hon för dessa husen, meddelst en sätesstugusyn och ett uthus täckande, uppviste ett hussyneinstrument hållet den 2 november 1719 av expeditionsbefallningsmannen välbetrodde Johan Frantz, därav är uppförd husröta på ett hus själv mottaget till 112 daler 10 öre silvermynt.

Omsider blevo välborne herr lagman och Rahl Hansson således förente, att Rahl skall till välborne herr lagmannen betala, allt för allt arton daler silvermynt nästkommande midsommartid och skaffa en god timmerkarl till en knuts uppyggande i ladugården med tillgivande honom att god för sig samt den själv med sin kost underhålla.

2. Lars Markusson, som bebott ett hemman i Mem tio års tid, därföre honom ut hussyneinstrumentet påföres resterande nybyggnad och reparationer 23 daler 24 öre silvermynt proportion av de felaktiga diken och gärdesgårdar 10 daler 20 öre silvermynt.

Efter något diskuterande blevo välborne lagmannen och Lars Markusson således överns att Lars Betalar till herr lagmannen 16 daler 6 öre silvermynt till nästkommande ePingst och resten om Mattiasmäsan nästinstundande.

Vidare disputation dem emellan må uppgivas.

3. Nils Botvidsson, som nu bebor ett hemman i Mem, har herr lagmannen således kommit överens, att han till var med på hus och fall eljest fullgör sin skyldighet i proportion för sin tid lika med de andra och därför har sin skyldighet ej skulle fullgöra, förbehåller herr lagmannen sig honom likvider lagligen vid nästa ting.

. . . . .

6. Torparen Per Nilsson, som bebott Mjölntorpet, påföres 12 daler silvermynt för husröta på torpet, i ersättning, varpå han gjort 3 dagesverken på sina gamla och kom emellertid med välborna herr lagman överens, att han skall göra 12 dagesverken på sin del innan Påsk.

Lagtima sommarting den 20 maj 1728 i Kuddby.

§ 48.

Ryttmästaren välborne herr Eric Bagge, lät igenom löjtnanten herr Hans Collding begära **förbud på skogen** till rusthållet Stensvad i Tåby socken och frälsehemmanet Gnestad i Kuddby socken, för att ingen något olovligt huggande över och må de hädanefter och emd billigheten och rättvisa enligt.

Ty varder härigenom vid förelagt 40 daler silvermynts vite förbudet, att på skogen till Stensvad eller Gnestad någon olovlig åverkan göra, vetandes att som detta förbuds publikation i Tåby och Kuddby kyrkor däremot beträdas bryta, skall med vitesplikt jämte ordinarie böter bliva.

Lagtima hösteting den 29 oktober 1728 i Kuddby.

§ 4.

Lagmennen välborne herr Daniel Sparrsciöld initerat till detta ting dränge Pehr Andersson i Skjorstad, för det som **med hugg och slag överfallit** herr lagmansfrälsefogden välaktade Sven Merling på Mem, varav påstås laga plikt jämte expenser.

Därefetr har drängen vice versa instämt frälsefogden Sven Merling, för det han utan någon given orsak, skall överfallit drängen med hugg och slag uppå dess arbete pretenderade även expenser.

Vid upprop infann sig å lagmannens vägnar frälsefogden Sven Merling, visar herr lagmannens ordres och fullmakt av den 8 maj och drängen Pehr.

Då därpå ömse sidor beropade sig på de instämnda vittnena som framkallades, nämligen båtsman Olof Tåström på Gnestads ägor, hustru Margareta Persdotter på Mem, båtsman Olof Gran och dejan hustru Ingeborg JOnsdotter, vilka efter avlagd ed, utan jäv, var för sig berättade:

Båtsman Olof Tåström, som utsade att den tiden rågen skars på Mems frälseäteris gårdar och frälsefogden kom på gårdet, utsade han till drängen Pehr, att han ej gör så mycket som de andra, med tillsägelse att skynda sig lika som de andra. Därpå svarat, han gjorde sitt arbete somde andra, alltid som de sagt åt mig hela året och denan gång.

Sade om rågen, att böra vid detsamma, skulle fogden slå till drängarna då de släppte rågneken.

Sedan kommo de omkull bägge på nekrarna, då befallningsman ropat, tag karlen ifrån mig, eljest gör jag av med honom.

Därpå de blevo i förtagande, då drängen sagt, låt bli att slå mig när jag intet ont har gjort, jag har nu fått blod både här och i ansiktet.

Därpå frälsefogden tagit tåfling av sig och han och slagit honom i skallen med. Då drängen sagt, nu aktar jag intet, antingen jag skall leva eller dö, och fattat frälsefogden och rivit västen av honom.

Sedan ropade åter ebfallningsmannen taga isär dem, vilket genast skedde, då fogden uppviste en nattkappa, som drängen skall sönderrivit på honom.

Därpå drängen svarade, att han låg under och fick hugg, därför måtte försvara sig med något.

Hustrun Margareta Persdotter på Mem betygade, att frälsefogden föst sagt till drängen, att han skulle kränga sig och binda rågneker fort, han som de andra, varpå Pehr svarat, jag gör mitt till som de andra.

I detsamma slog befallningsman till Pehr, men om han välte honom elelr ej vet hon intet.

Då Pehr kastade rågen ifrån sig ochd e togo ihop bägge samt kommo omkull på åkerrenen.

Då fogden ropat, kom och tag Pehr och eljest gör vi varandra stor skada. Vilket skedde och inär vittnet lossat drängens händer ur frälsefogdens hår och vid samma tillfälle fogdens väst blivit sönderriven.

Sedan kommo de intet ihop, men fogden tagit sin tåstel och slagit Pehr i huvudet med, så att han ficke n kula därav, varvid han och sagt att han intet orkade om han skulle leva eller dö.

Frågades om Pehr gjorde sitt arbete flitigt som de andra ?

Svarades, att det kunde hon intet så vittna, men nog band Olof Gran flera neker än Pehr. Andersson och torparna gick fortare med mejnigen än drängen.

Båtsman Olof Gran utsade, att de dagen detta passerat, bugade drängen och vittnet efter, som mejde .

Då frälsefogden Merling varit ond hela dagen för det att det intet gick så fort som han ville och emedan han ivra, han nu måtet vittnet meja en stund, därför de blevo efetr med bindningen.

När frälsefogden kom, begynte och vittnet komma fram med en rågnek, sade frälsefogden år vittnet, sätt nekan som ga vill, slå honom i backen med storändan, tryck till honom med knäet och kram ihop axen med händerna, varpå vittnet svrat, nog har jag sett en rågnek förr än i dag, jag skall göra det bästa jag kan.

När drängen Pehr kom fram med en rågnek, sade frälsefogden till honom, att han skulle skynda sig och göra sitt arbete, därpå drängen svarat, jag tycker jag gör det första och bästa jag kan, jag som de andra.

Då fogden skulle slå till honom och slog tvenne slag på rågneken, men huru det bar till, drog frälsefogden rågneken ifrån honom och slog omkull honom under sig, samt slog honom med händerna i ansiktet, så att han blödde och hade blodrevor i ansiktet.

Då Pehr Andersson ropat och sagt, släpp mig upp befallningsman, detta är jag intet till svars med, låt mig göra mitt arbete.

Döärvid drängen släppt sig ifrån fogden, men straxt kommo de ihop igen, då drängen rev sönder västen och nattkappan på frälsefogden, som hade sina händer o fogdens hår, som ropat, atg karlen ifrån mig, eljest gör jag mig skada på honom.

Då de blevo isärtagna, hade frälsefogden tagit tåsten och slagit drängen tvenne slag med i huvudet, råka t så att han fick tvenne bulor i pannan.

Då drängen varit noga och sagt, att frälsefogden skulle aldrig slippa honom väl, för det han slagit honom så oskyldigt, när han gjorde sitt arbete.

Hustru Margaret i Mem erinrade sig nu, att drängen väl blödde när frälsefogden och han var ihop.

Dejan hustru Ingeborg Jonsdotter betygade på sin ed, att frälsefogden sagt åt drängen att han skulle skynda sig och göra sitt arbete, som de andra och inte låta torparna gå och mana på sig, han som var gårdsdräng, borde snarare vara de andra, än de på honom.

Därpå drängen svarat, jag gör mitt arbete det fortaste jag kan, som de andra. När drängen nu en gång kom fram med en rågnök till röken, sade fogden huru han skulle sätta den, men han satte den inte rätt.

Därföre skulle han, som slå till drängen och slog två slag med handen på rågneken, samt drog drängen under sig och slog honom.

Men drängen ropat, slå ej mig befallningsman och slå mig intet, jag gör mitt arbete så fort jag kan.

Vid samma tillfälle red drängen sönder västen på frälsefogden samt nattkappan och drängen var nog blodig.

När han kom upp slog fogden drängen med tåsteln i huvudet en släng, som hon såg, men tvenne bulor hade han.

Varför ändes även medan de lågo omkull, fogden ropat, de skulle taga drängen från honom och när drängen var slagen med tåsteln, sade han, I vill aldrig slippa mig väl.

Frälsefogden Sven Merling begärande, att **drängen Christoffer Persson i Skamby**, må få göra sin edliga berättelse, vilken framkalades och avlade vittneseden med hand på bok utan jäv, samt förvarnades om edens vikt, varefter han berättade:

att frälsefogden sagt till Pehr Andersson, att han skulle skynda sig och göra sitt arbetet, varpå han svarat, jag gör mitt arbete, jag som de andra, det bästa jag kan.

När han kom fram till enrök med rågnök, slog Pehr rågneken i backen, då fogdens agt, skall du slå neken i backen, och därmed kommo de omkull, men han såg just intet hur det gick till, efter han gick att sticka ifrån och meja.

Dock har fogden slagit drängen, ty han var blodig och svullen.

Även har han sett, att fogden slog drängen med tåsteln ett slag i huvudet, havandes och hört, att frälsefogden ropat, när de lågo omkull, att de skulle taga karlen ifrån honom, och när de kommo upp, såg han att fogdens väst och nattkappan voro sönderrivna.

Förvarandes som ett det drängen höll fogden i håret bak i nacken med handen.

Vittnet tillfrågades om drängen gjorde sitt arbetet riktigt, som de andra?

Varpå han säger, han kan intet säga därom, men intet hände som alltid så fort fram med sitt arbetet, som de andra.

Frälsefogden påstår expenser.

Resolutio:

Spm häradsrätten av de edligt avhörda vittnes utsagor ekommit, att frälsefogden på Mems säteri, välaktade Sven Merling, i år då rågen skars på Mems säteris gärde, utan någon särdeles given orsak haver med trätor och slagsmål överhopat drängen Pehr Andersson i Skjorstad, endast för det frälsefogden tyckte att drängen intet sig påskyndat med arbetet, som han ville, havandes frälsefogden slagit drängen med händerna i ansiktet, så att varit svullen och bött, jämväl och viste en blodreva, även slagit drängen med en tåsteln i skallen så att han haft tvenne bulor.

Därav alltså prövar häradsrätten skäligt, det bör frälsefogden Sven Merling för slikt, i anledning av 10 och 13 kapitlet svärjemålsbalken med vilja plikta sina 4 daler 3/4 mark silvermynt till treskifte.

All den stund drängen Pehr Andersson, som avr skyldig att visa lydsamhet och försummat mot frälsefogden Merling, vilken var satt uti husbondens ställe och ägde makt över honom, att råda och bjuda, befinens vid första tilltalet hava slagit rågneken, som ahn bar, i backen och sedan har som fått några slag, tagit frälsefogden uti håret och hållit så fast, att andra måste lossa hans händer ur frälsefogdens hår, samt rivit sönder hans väst och nattkappa, jämväl hotat att frälsefogden intet skulle slippa honom väl.

För den skull bör och han drängen Pehr Andersson därför, i anledning av Kongl Majts nådigast förordning om tjänstfolk och legohjon anno 1723 och dess 6 § samt enligt det 13 kapitlet värjemålsbalken med vilja böta 4 daler 3 marker silvermynt till treskifte.

Kunandes häradsrätten intet säga, att drängen gjort sig till något vidare straff förfallen, medan frälsefogden till detta avseende själv varit vid saken och vidgått med sittnöpsande ännu beskedlig fogde anstått, vilket till upp... tillstå ej till förargelse bör expertalias.

Lagtima hösteting den 29 oktober 1728 i Kuddby.

§ 10.

Uppropades den avlagmannen välborne herr Daniel Sparrsciöld med byggmästaren Sven Lind instämde saken angående arbeten med byggnaden uti Mem, efter därom upprättat kontrakt jämväl, samt därigenom förorsakad skadestånd med vad mera som ahn si påtagit darsammastädes, att göta och ej därför olaga förorättat pretenderades, därför expenser.

Varvid inställde si å välborne herr lagmans vägnar, hans frälsefogde välaktade Nils Merling efter herr lagmans skiftliga ordres och fullmakt av 28 hujus och byggmästaren i egen person.

Inlämnades en förlikningskrift, som uppläst blev av följande innehåll:

Uti den till Björkekind's häradsrätt oss emelann instämde saken, upprättat om byggnaden vid Mems sätesgård, äro vi sålunda uti vänlighet överskomna, att jag Sven Larsson Lind utbetalar till lagmannen välborne herr Daniel Sparrshiöld, som överburna penningar uppå bemälte kontrakt, daterat 2 mars 1728 ett hundradetrettio daler 16 öre silvermynt samt och det påföljande, nämligen

sextiosju daler 24 öre silvermynt erlägger jag till herr lagman eller dess befullmäktige vid Mem, inann en månads dag, att därmed förnöja följande person, som för gjord byggnad hava till fordra, men jag långt före detta uppburit penningar för nämligen

Till Holsten Svensson 8 daler 16 öre,
Nils Spole 11 daler 8 öre,
Måns Stafstedt 11 daler 8 öre,
Måns Månsson uti Memstorpet 2 daler 16 öre,
Per Ersson på Stensvads ägor 7 daler 16 öre,
Håkan Håkansson i Hälla ifrån Stenby socken 7 daler 16 öre och
Olof Gran 6 daler av silvermynt samt till
Eric i Broby 1 daler 16 öre allt silvermynt.

Varav och försdäkrar mig Gud hälsan och livstidens förläning, att nästkommande vårdag, så vitt som herr lagmenne befaller, behaga avbryta utom genom byggnad, och avräknas då för mig, sedan som jag undan arbetar, åtnjuta herr lagmans kosthåll 1 daler 16 öre dageligen samt där jag allt detta allt ej fullgöra kan, eller för med min redbaraste egendom, då bör för dessaår varandes tvenen summor till sommaren, som sagt är 130 daler 16 öre silvermynt, som härigenom föreskrives uti mått och betalning.

Skulle och några flera, mot all förmodan, hava denredan skedda ladugårdsbyggnaden vid Mem till fordran, är som till ovan förenämnde, då skall jag den utav eget förnöja .

Med förestående förening är ja alldeles förnöjd, som vi och bedja föröver den lovlige Björkeinds härads tingsrätt stadfästade dom och till yttermera visso sätter förenämnde våra namn, som skedde vid Mem den 9 oktober 1728

Daniel Sparrsciöld   Sven Larsson Lind
såsom vittne M.M. Tjäder   Nils Nilsson i Fristad.

Med vilken parternas förlikning häradsrätten låter bero och förbliva samt densamma enligt 1695 års rättegångsförordning härmed konfirmera och stadfästa.

Lagtima hösteting den 29 oktober 1728 i Kuddby.

§ 26.

Kronolänsman välaktade Anders Andersson ingav en förteckning på vad rådmannen i Söderköping Johan Hagman är skyldig uti Söderköpings stad för kronoräntor pro annis 1722, 1723, 1724, 1725 och 1726, som han fått ordres och har egendomen här på landet utpantat till en summa av 34 daler 13 mark 3 3/5 öre silvermynt, men föregiver det han hos honom icke det ringaste lös egendom kunna finna att tillgå, varöver han anhåller om häradsrättens bevis.

Häradsrätten företog sig att härom, sedan förlika, då nämndemännen Måns Rahlsson i Blinnestad och Hindrich Jeansson i Skällingstad bevittnade, att hos rådmann Hagman, som bor uti Tåby by och Tåby socken, ingenlös egendom finnes att exekvera för ebmalte kronoskulder, utan han är alldeles utfattig.

Varandes skatterättigheten för inenstående skatt och ålagor här på landet behörigen in-tecknat och uppbudet, så att ingen tillgång finnes, där icke något skulle bliva över av skatterättigheten med värde, sedan vad han på landet är skyldig, först därav blir uttaget, vilket allt härmed uti protkollet till bevis lämnat vordet.

Lagtima hösteting den 29 oktober 1728 i Kuddby.

§ 27.

Håkan Månsson i Stensvad utverkat laga stämning till detta ting på pigan Kerstin Jönsdotter i Bjärka, för det hon i rätten rätten tid **tagit städja** av honom och den sedan även uppburit.

Varöver påstås laga plikt jämte expenser.

Vid uppropet infann sig, å Håkan Månssons vägnar länsman välaktade Anders Andersson efter skriftlig fullmakt av den 28 hujus och pigan i egen person.

Hon kunde ej förneka, att hon i rätten tid tagit städja av Håkan Månsson i Stens-

---

vad, men som hennes fader Jean Jeansson i Gladhem tagit städja åt henne, för att komma till högvälborne herr baron och majoren Wachtmeister på Rothenberg, som visst hon nu är i tjänst.

Dock skall högvälborne herr baron och majoren henne kan om den förra städjan elelr detta.

Han nu är till tinget instämd, förebar han som städjan till Håkan Månsson, sedan han den i sin pigan inann haft, med utsaga att hon väl kommit i tjänsten hos Håkan Månsson, men han sagt det hon inte skött om henne.

Emedan han utlät sig nu, det hon allenast påstår, det pigan må för sitt brott plikta.

Resolutio:

Såsom pigan Kerstin Jönsdotter, vilken förledet år tjänat uti Bjärka, men nu skall vara i tjänst på Rothenberg hos högvälborne herr baron och major Wachtmeister, ej kunnat förneka, utan inför häradsrätten måst tillstå och vidgå, det hon i lega och rätten tid tagit städja av Håkan Månsson i Stensvad, att komma i hans tjänst sistlidne Mickelsmäss, men sedermera låtit honom bära städjan genom sin fader Jean Jeansson i Gladhem, medan han till friande av henne skall städjan antagit från högvälborne herr baron och major Wachtmeister på Rothenberg, som dock om den förra städjan ingen kunskap haft. Men nu vet, att pigan, som nu är i hans tjänst blivit hit till tinget instämd och är borta.

Alltså och emedan pigan sig således förbrutit mot Kongl Majts föregjorda tjänstehjonsförordning anno 1723, det hon andra gamla städjan antagit av Håkan Månsson, intet är vidare om hennes tjänst angelägen.

Ty prövar och häradsrätten skäligen, det bör hon pigan Kerstin Jonsdotetr, i anledning av förbemälte förordning, dess 5 §, plikat sina 10 daler silvermynt till treskiftes.

Lagtima hösteting den 29 oktober 1728 i Kuddby.

§ 43.

Löjtnanten vällärde herr Hans Collding infann sig, att å landsfiskalen välbetrodde Claes Caléens vägnar efterskrivne fullmakt, angav det förleden Bartohlomei tid, ett litet sto, rödblackt, blivit upptaget på landsfiskalens ägro, vilket han uti kyrkorna häromkring låtir upplysa, men ingen varit som det vidkänt.

För den skull anhåller herr löjtnanten, att det nu vid tingsrätten måtte upplysas och graderat, att nämнемännen Sven Nilsson i Skälläng och Hindrich Jeansson i Skällingstad blevo förordnade, att samma sto besiktiga och värdera, vilket de därefetr de inkommo och berättade, att stoet var ganska litet, nog grann och har kvarkdrag, varföre denan kunnat astimera och är till 4 daler silvermynt.

Är till landsfiskalen lämnat till underrättelse vad lagen i dylikt mål idimerar, nämligen att han den skäligen bruka till sin nödtorft föda.

Däremot det han stoet försörja till rätte ägare kommer och en igenkänner.

Lagtima hösteting den 29 oktober 1728 i Kuddby.

§ 48.

Efter Rahl Hansson i Brestad begäran, bliver honom förbud han vill, att på en utjord i Tåstad, som hör till skattegården i Brestad, som han brukar, så att ingen honom med olaga betande uti sädesgården och ångar eller gärdesgårdars nederrivande de kring ägorna, må förfördela av skada tillfoga, varmed om någon efter detta förbuds publicaktion skulle beträdas, densamma kan på laga övertygan vitesbot 40 daler silvermynt jämte ordinarei plikten och skadeståndsersättning ej undvika

Lagtima hösteting den 20 oktober 1729 i Kuddby.

§ 21.

Länsmannen välaktade Anders Anderson, uppå kyrkoherden Collanders angivande, utverkat stämning på drängen Måns Persson i Skårby, för det han första och andra eller tredje stora Böndagen skall försummat, icke allenast högmässopredikan efter middage utan även att först ett gudlöst leverne med svordom och fylleri.

Därföre påstås å honom den plikt som lagen i ty mål innehåller.

Efter upprop inställde sig parterna, då länsmannen åberopade sina vittnen, vilka föreställdes, nämligen drängarna Olof Nilsson och Anders samt pigorna Karin och Karin uti Ljunga.

Då Måns Persson androg, att drängen Olof Nilsson instämt honom för slagsmål och annat, och således var hans kontrapart.

Dessföre protesterar han vittnade ochd e andra skola vara hans ovänner, till gårdsdräng och uppsikts havande på det andra folket och därföre skola vara honom gramse.

Men som det intet är något lagligt jäv eller han kunnat bevisa det, de varit mot honom ovetliga, så kan häradsrätten det ej hos något lagligt jäv anse finnas, som avsades.

Men vad drängen Olof beträffar, som instämt Måns för slagsmål, så kan han som dess vederdeloman ej till vittne admitteras.

Därföre framkallades drängen Anders samt pigorna Karin och Kari efter avlagd ed med hand på bok samt avhörd allvarsam förmaning om edens vikt berättade:

Drängen Anders, att andra bönedagen har vittnet varit från kyrkan, då Måns kommit från Skårby våter och frågat, om I är nån mer hemma, men vittnet svarat nej. Varpå Måns svarat, han slipper intet efter sina kläder efter I ånyo för-i var borta.

Men om Måns varit i kyrkan efter han gick åt, vet han intet.

Mera har vittnet inte att säga.

Pigan Catharina Månsdotter berättade, att den första böndagen, kan han Måns varit i ottesången och gått till sin bror i profossgården, men om han därföre brukade nattvarden vet hon intet, men i högmässan var han ej, utan då legat och sovit. Om han var sjuk vet vittnet ej, men folket hade kommit ut ur kyrkan då Måns varit något otålig och begynte träta om en piga, som varit i kyrkan. Och efter middagen har han gått till Östra Husby, att besöka sin moder och varit där, men mera vet hon intet.

Men under böndagen har Måns kommit från Skårby och fast han varit i vapenhuset, samt 3.dje bönsdagen varit hemma hos henne i ottesången, men i högmässan var han i kyrkan och fjärde böndagen, var han själv till Herrens Nattvard. Vet alltså ingen otidighet, som var förövad.

Pigan Karin Johansdotter, som nu senare är gift, utsade att Måns varit i kyrkan första predikan om första böndagen och han var kvar under predikan vet hon intet, ty han var i kyrkan och efter middagen har Måns haft träta med de andra drängarna om något, som gammalt var dem emellan, men vad det var vet hon intet, utan när hennes berättelse lika med pigan Catharina Månsdotters utsago.

Därefter ingav Måns en attest av den 8 oktober 1719 av profossen vid livkompaniet Nils Örhbom, uti var han vittnar, att Måns Persson varit i ottesångenspredikan och följde profossen hem och tog eld på sin tobakspipa.

Då Måns Persson gått straxt ut och hem till jungfru Wikman.

Intygades varjämte, att han hos honom intet smådeord sagt eller någon svordom förövat.

Den vittnessaken, som avgivits hos profossen skall kunna intygas av länsmannen.

Länsmannen uppviste därefter kyrkoherden Collanders brev av den 11 augusti 1729 till länsmannen, varuti kyrkoherden angiver, att Olof Månsson i Blinnestad och Nils Larsson i Ljunga, kommit till honom och angivit Måns Persson i Skårby, för det han den första och andra bönedagarna skall, icke allenast försummat högmässopredikan utan och den andra dagen efter modsommar, fört ett gudlöst leverne med svordom och fylleri, men som länsmän mer till talan intet bevis äger, så finner han sig ej befogad någon vidare talan däruti ej göra.

Resolutio:

Såsom drängen Måns Persson i Skårby, ej kunnats övertygats, att den första, andra och tredje böndagarna hava försummat gudstjänst eller den andra böndagen, efter middagen fört ett gudlöst leverne med svordomar och fylleri, utan fast mer genom de edeligen avhörda vittnes utsagor, äro intygat, att hemma var sjuk samt andra böndagen i lika haft. Fast denna morgonen kommit hemma och varit nog våt, men ej haft til fullo ombyta kläder, efter dess matmoder haft nyckeln till dess kläder med mera, och redan gått i kyrkan, när han kom hem.

Och den tredje böndagen har han allenast varit hemma under ottesången, för pigan Catharina Månsdotter som var i högmässan bevestat gudstjänsten i kyrka, jämväl den fjärde böndagen varit sjuk till Herrens högärade nattvard.

Icke heller han honom kunnat fulltygas, att hava middagen andra böndagen för något oanständigt med fylleri och svordomar.

Alltså prövar häradsrätten skäligen, att befria Måns Persson i Skårby från länsmannens Anders Anderssons gjorda käromål.

Detta med anhållanden, att vederbörande förstgöra sig redan underrättade om riktigheten av sådana saker, när de oskäligen och utan minsta bevis angiva någon och en samme till vittne draga, helst den som nu samma ohjälpligen angives.

Lagtima vinterting den 11 februari 1729 i Kuddby.

§ 28.

Bonden Johan i Nybble här i häradet och Tåby socken, framkom för häradsrätten beklageligen gav tillkänna, det genom en olyckelig vådeld den 28 januari sistlidna, några hus, bestående av ett stall, ett vagnssköve och sammansatt foderhöet, för honom blivit uppbrända och med anhållan om vad som kvarstod därför av huru härdarna uppvisade länsmannen välbetrodde Anders Andewrsson samt nämnde-

männen Måns Pålsson i Blinnestad och Hindrich Jaensson i Skällingstad efter häradshövdignens förordnande, upprättade besiktning och värderingsinstrument, varde uppbrända husen därest skadans påförd till sjuttiosju daler silvermynt

Och som häradsräteten vid vådeldens uppkomst befaras, att denna eld ej av något mans skäligast vållande eller meningslöst av rätten, varda tillnämnd, påkommer han Johan i Nybble, till följe av 31 § uti Kongl Majts allranådigaste resolution på allmogens allmänna besvär den 1 augusti 1727 angående brandstod till sjuttiosju daler silvermynt av Lösings, Östkinds och detta härads likmäktigt, att bemälte härader och åboende vara upprättat kontrakt, därav belöper 3 daler 19 öre silvermynt på vart helt ehman.

Lagtima hösteting den 20 oktober 1729 i Kuddby.

§ 32.

Drängen Olof Nilsson i Brunneby intierade till detta ting drängen Måns Persson i Skårby för det han uti dess husbondes hus överfallit med **hugg och skällsord** och otidigheter, såväl stota böndagen som sön- och högtidsdagar, varför påstås laga plikt med fordrad rättegångskostnad.

Vid upprop infunno sig parterna, då Olof Nilsson berpade sig till vittnen på ryttaren Lars Malmbom, Jacob Svensson på Ljunga ägor, hustru Karin Jonasdotter vid Bårborg och pigan Vahtarina Månsdotter på Ljunga, vilka framkallades. Då Måns sökte jäva ryttaren Malmbom för det han i somras skolat velat slå Måns, men ryttaren yttrade sig däremot, att han Måns ville slå honom, då ryttaren skall sagt på tilltal, då torpare och drängarna havande kommit till att träta. Därför kan ryttaren ej till vittneseden admitteras.

Pigorna hava förut avlagt sin ed, men torparen **Jacob Svensson** blev efter avlagd ed och förmaning, först avhörd och berättade:

Att söndagen före Allhelgonahelgen i förledet år 1728 han drängen Olof suttit inne i den kammare, som jungfru Wikman lämnat dränge Måns Persson att vara uti vid Ljunga, då Måns sagt till Olof, gack ut Du har intet här att göra, varpå Olof svarat, Du bör mig intet gå ut och jag går väl ut när jag får tändat på min tobakspipa, varpå Måns svarat, om Du intet går ut skall jag sätta yxan uti dig och därmed tog Måns Olof i armen och velar hava ut honom, men Olof tagit Måns i armen igen och ville intet gå ut.

I det samma kom Jacob fram och ryckte ut Olof.

Hustru Karin Joansdotter på Bråborg berättade på sin förra avlagda ed,

Att hon före Allhelgonahelgen förledet år 1728 hört att det varit oväsande dem emellan Olof och Måns, om det han gått in i Månses kammare, då Måns kallat Olof S:V skitera.

Och den söndagen var Måns Hemman från kyrkan samt varit litet dunkel, när de andar kommo från kyrka, och då hade dräneg Olof givit sig an att gå till Herrens Nattvard om Allhelgondag, som han sedermera gjorde.

Sedan då blevo förlikta havandes Måns den dagen suttit och druckit jämte tvenne dag som Måns vidgick.

Pigan Catharina Månsdotter betygade på sin avlagda ed, att Måns om söndagen före Allhelgonadagen kallat Olof drängaskäm och velat hava ut honom ur sin kammare, då de tagit i varandra och jungfru Wikman i detsamma kommit därtill, hon skiljt dem åt och den söndagen var Måns intet i kyrkan, utan satt hemma och drack med tvenne ryttare.

Utsägandes vidare lika med det forna vittnet, och det Olof låtit skriva uppå sig att gå på till henens rättelse, och de sedermera förelvikts, som Måns erkände.

Måns kunde ej neka vad vittnena intygat om skuld, emedan som det mera därefter frågades om Måns, för det han om söndagen varit hemma och druckit med mera, är av kyrkoherden vittnat med, svarades nej.

Det och nämndemannen Måns Pålsson i Blinnestad intygade.

Resolutio:

All den stund drängen Måns Persson i Skårby igenom det edeliga avhörda vittnes utsagor är övertygad, hava söndagen före Allhelgonadag förledet år, kallat drängen Olof Nilsson, som då tjänte i Ljunga hos jungfru Britta Wikman, men nu uti Brunneby, tvenen skällsord, nämligen skälm och F.V. slekare.

För den skull prövar häradsrätten skäligt, det bör Måns Persson för slika skällsord i anlednign av det 43 kapitlet kongabalken, plikta sina sex daler silvermynt till treskiftas.

Dessutom, som det även befinnes, att drängen Måns Persson suttit och druckit bemälde söndag med tvenne ryttare, men ej varit i kyrkan, varföre han borde med laga böter ansedd.

Kunnandes dock ej bevisas, att han för slikt enligt Kongl Majts nådiga förordning om eden och sabbatsbrott annot 1686 ochd ess under om sabbatsbrott nu behörigen åtvare, med vilket nämndemannen Måns Pålsson i Blinnestad bevittnat, så blir nämnden, som har sinom förment, att för sådant sig hädanefetr till vara taga, så vida hemplikt under icke lät vara.

För övrigt bör Måns Persson till drängen Olof Nilsson i expenser och tingskostnader, för sig och vittnens anlitage och ~~be~~ betala två daler silvermynt.

Lagtima hösteting den 20 oktober 1729 i Kuddby.

§ 22.

Upprodaes den till detta ting instämnda saken mellan jungfru Britta Wikman kärande och drängen Olof Nilsson i Ljunga, för det att han skall **uppsatt och visat henne enahanda otidigheter** emot jungfrun under det han varit uti hennes tjänst, varföre påstås laga plikt jämte expenser.

Efter upprop inställde sig, på jungfru Wikmans vägnar löjtnanten välädle herr Hans Collding efter fullmakt av den 20 uti innevarande månad, och drängen i egen person.

Herr löjtnanten åberopade sig på ryttaren Jonas Håkansson Blombergs vittnesmål, vilken förekallades och utan jäv avlade vittneseden med hand på bok samt berättade:

att han varit i Ljunga och gjort end el hos jungfrun, och drängen varit befalld att till kvarnen med 2 lass och 3 tunnor mäld fara, men vart hän, vet vittnet intet och varit allrämest ett dygn borta.

Om aftonen har Måns Persson kommit hem och berättat för jungfrun, det Olof kört åt Norrköping och intet efter jungfruns efallning till Stroo eller den andra kvarnen vid Söderköping, och när Olof kommit hem, har han blivit mästrad av och när jungfrun tagit en sopkvast att slå Olof med.

Den Olof tagit ifrån jungfrun och gått efter henne och sagt, jungfrun får jag tala med Eder, då jungfrun gått till boden och där tagit en alkäpp och velat slå Olof.

Den Olof tagit ifrån henne.

Då Måns bedit vittnet att gå ut och ahnsett Olof överfalla sin matmoder, men vittnet hade intet sett Olof göra mer än han gick stadigt efter jungfrun och bedit, får jag hava vid Eder jungfru.

Drängen Olof anförde, att han om aftonen förut sagt åt jungfrun, att kvarnarna på Stroo var stängda och dessutom intet ej varföre den förre budit sig lov att resa utin Norrköping, varpå jungfrun ej svarat som hon hållit stävja, vilket löjtnanten ej kunde bestrida och skall drängen Måns allt oväsendet åstadkommit.

Herr löjtnant Collding gjorde intet något vidare bevis till sin talan.

Resolutio:

All den stund drängen Olof Nilsson, som förledet år tjänat hos jungfru Britta Wikman i Ljunga, icke med fullkomligt skäl nu övertygas hava uppsatt sig och några otidigheter utfarit mot ovan bemälte jungfru Britta Wikman, emedan den tiden han i hennes tjänst varit, fastän att vittnesmål intygat, det han en gång förleden månad, emot jungfruns vilja, kört tvenne mäldlass åt Norrköping, där likvä jungfrun skall befallt honom köra till Narrebro, samt vid hemkosten allenast hundrat jungfrun, när hon med vilja honom med hugg av all slag, det till sin uthållt, att kvarna då stodo, som han jungfrun skall föredragit av henne inann han reste till kvarnen, men jungfrun därpå ej vidare svarat. Därföre har ment det vara hennes vilja han skulle fara till Norrköping.

Alltså finner häradsrätten skäligt, att befria drängen Olof Nilsson från jungfru Britta Wikmans, emot honom anförda käromål.

Dock likväl varde drängen Olof Nilsson härigenom allvarligen förmanad, att han varken efter gammal lag bör utge sig för någon otidighet mot sina husbönder såvida han på övertygande laga plikt undvika kan.